

Torsdagen den 15 februari

Kl. 12.00–16.11

§ 1 Justering av protokoll

Protokollet för den 25 januari justerades.

§ 2 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2017/18:368

Till riksdagen

Interpellation 2017/18:368 Leveranssäkerheten för el
av Mattias Bäckström Johansson (SD)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 13 mars 2018. Statsrådet har inte möjlighet att besvara interpellationen inom anvisad tid på grund av redan inbokade engagemang.

Stockholm den 13 februari 2018

Miljö- och energidepartementet

Ibrahim Baylan (S)

Enligt uppdrag

Lena Ingvarsson

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2017/18:378

Till riksdagen

Interpellation 2017/18:378 Odemokratiska påverkansmetoder
av Johan Hultberg (M)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 13 mars 2018.

Skälet till dröjsmålet är arbetsanhopning.

Stockholm den 13 februari 2018

Kulturdepartementet

Alice Bah Kuhnke (MP)

Enligt uppdrag

Helena Swenzén

Expeditions- och rättschef

Nya regler i arbetslöshetsförsäkringen om bland annat förtroendeuppdrag och pension

§ 3 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:
Redogörelser
2017/18:VPN1 och RAN1 till konstitutionsutskottet

§ 4 Nya regler i arbetslöshetsförsäkringen om bland annat förtroendeuppdrag och pension

Arbetsmarknadsutskottets betänkande 2017/18:AU5
Nya regler i arbetslöshetsförsäkringen om bland annat förtroendeuppdrag och pension (prop. 2017/18:53)
föredrogs.

Anf. 1 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! Detta är ett betänkande som vi förhoppningsvis kommer att fatta beslut om senare i dag i denna kammare. Det har inte väckts några motioner, utan det är ett enigt utskott som står bakom betänkandet. Det kan jag uttrycka en stark tillfredsställelse över.

Orsaken till att jag ändå vill säga några ord om detta är att jag tycker att det finns några saker som det kan vara viktigt att lyfta fram i samband med detta betänkande.

Det kan upplevas som en liten fråga hur man i arbetslöshetsförsäkringen reglerar till exempel förtroendeuppdrag. Men det kan också vara viktigt att betänka att även små frågor ofta kan ha en avgörande betydelse för vår samhällsutveckling.

En fungerande arbetslöshetsförsäkring är en viktig del av en fungerande arbetsmarknad och en mycket viktig del av det som vi ser som den svenska modellen. Den är viktig för omställningskraften i den svenska ekonomin, och den har spelat en mycket stor roll för att göra Sverige så framgångsrikt som det är. Väldigt många tittar på Sverige och den svenska modellen. Här finns arbetslöshetsförsäkringen med som en viktig, men kanske inte avgörande, del i en sammanhållen kedja som levererar kraft i det svenska samhället.

En annan viktig del för att förstå den svenska modellen och det svenska samhället är naturligtvis vår demokrati, som byggs upp av ett stort antal förtroendevalda. Det är mycket svårt att tänka bort de förtroendevaldas del av den svenska samhällsutvecklingen. Det kan gälla i fackliga organisationer, i politiska organisationer, i kommunala organ och på alla nivåer i det politiska livet, där det är de förtroendevalda som så att säga lyfter upp den svenska samhällsmodellen och den svenska demokratin.

Genom beslut om detta betänkande kommer vi helt enkelt att reglera förhållandet för de förtroendevalda i arbetslöshetsförsäkringen. Då menar jag att detta inte är bara en liten fråga utan att det faktiskt är en systemviktig fråga – att människor som tar på sig förtroendeuppdrag och faktiskt tar sitt ansvar inte ska drabbas av sämre villkor om olyckan är framme och de drabbas av arbetslöshet.

Detta kanske inte är ett stort problem, och det är kanske inte många individer som har drabbats av detta under årens lopp, men jag tycker återigen att det är viktigt att hålla några saker i minnet. En sak är att det för

den enskilde alltid handlar om 100 procent. De enskilda förtroendevalda, som till exempel genom ett fackligt uppdrag har fått sina kamraters förtroende att ta ansvar för att driva frågor och sedan i samband med arbetslöshet drabbas av att inte få ut den ersättning som de hade trott att de skulle få när de är medlemmar i en arbetslöshetskassa, drabbas naturligtvis till 100 procent. Även deras familjer, som de eventuellt har ett försörjningsansvar för, har råkat ut för mycket svåra situationer genom åren när detta system – detta hål i vårt trygghetssystem – inte har fungerat. Vi har inte kunnat ta hand om dessa människor.

Om vi har denna typ av situationer, där enskilda människor drabbas hårt när de tar på sig denna typ av ansvar, riskerar vi också våra möjligheter att rekrytera förtroendevalda i framtiden. På detta sätt menar jag att detta har varit systemviktigt.

Detta var den ena delen av detta ärende, alltså själva sakfrågan. Men det är ytterligare några delar i arbetslöshetsförsäkringen som vi nu går in och reglerar. Det har att göra med människor som tar ut pension och drabbas av arbetslöshet. De har drabbats hårt på ett sätt som man inte har kunnat förutse av hur försäkringen har varit utformad, och detta rättar vi till. Det även några andra mindre detaljer som vi rättar till i detta betänkande. Men den kanske viktigaste delen är hur man hanterar förtroendevalda i försäkringen.

Det kanske också är på sin plats att nämna några ord om processen i arbetet med att rätta till dessa problem. Att dessa hål – denna miss – finns i försäkringssystemet är nämligen ingenting nytt som vi har upptäckt under innevarande mandatperiod. Jag har personligen i mitt uppdrag som fackligt förtroendevald sett kamrater som har drabbats av dessa fel i försäkringen, och jag har lyft fram och drivit denna fråga fackligt i många år. När jag hamnade i denna kammare 2006 fortsatte jag att driva denna fråga. Året innan jag kom in i riksdagen – 2005 – gjorde ett enigt arbetsmarknadsutskott ett tillkännagivande till regeringen om att man borde rätta till dessa missförhållanden.

Herr talman! Det som slår mig är att även om detta kanske inte har ansetts vara någon stor fråga är det väldigt många som har varit överens om att det är en viktig fråga att lösa. Om det är en viktig fråga, och om det finns enighet, skulle man kunna tänka sig att det skulle gå mycket fort och vara lätt att lösa den. Men så ser verkligheten inte alltid ut. En slutsats som man möjligen kan dra är att det går att nå större framgång i frågor om det finns en konflikt om dem och att frågor som det råder enighet om riskerar att hamna långt bak i kön när mycket ska lösas i denna kammare.

Under de två mandatperioderna efter detta tillkännagivande arbetades det med frågan i utredning efter utredning. Det var både en mindre utredning – en enmansutredning – som lade fram förslag i denna fråga och en stor parlamentarisk utredning som lade fram förslag i denna fråga. Sedan har vi arbetat vidare med denna fråga även under denna mandatperiod, och vi kommer förhoppningsvis till ett avslut i och med voteringen i eftermiddag.

Jag anser att det finns anledning för oss lagstiftare att fundera lite grann över hur vi kanske i onödan låter en del frågor dra ut över tid, när vi faktiskt hade kunnat komma till ett avslut långt tidigare. Men man ska inte gråta över spilld mjölk. Man ska vara glad över de framsteg som man gör, vara positiv och se framåt. Därför är det med stor tillfredsställelse, herr

talman, som jag efter snart ett kvarts sekels arbete med denna fråga förhoppningsvis får göra ett avslut vid eftermiddagens votering. Jag yrkar därför med stor glädje bifall till förslaget i dagens betänkande.

(Applåder)

Anf. 2 JAN ERICSON (M):

Herr talman! Jag kan bara instämma i mycket av det som Patrik Björck redan har sagt, inte minst i beskrivningen av historiken. Detta är ett ärende som det har varit debatt och diskussion om under mycket lång tid. Både jag och Patrik Björck satt med i den stora parlamentariska socialförsäkringsutredning som behandlade denna fråga. Jag kommer ihåg hur vi diskuterade. Det fanns förslag om hur man skulle hantera dessa frågor som var oerhört komplicerade och nästan omöjliga att tolka. Jag var en av dem som faktiskt var med och tog fram detta förslag som är mycket enkelt och mycket okomplicerat.

Det är en sak som jag möjligen kan tycka är lite konstigt, om jag kopp- lar tillbaka till det som Patrik Björck här påpekade om att denna fråga ba- seras på ett tillkännagivande från 2005. Vi hade alltså den stora parlamen- tariska socialförsäkringsutredningen, som pågick under alliansregeringen tid och som levererade sitt slutbetänkande i februari 2015.

Patrik Björck säger att frågan ligger honom och regeringen varmt om hjärtat, och därför undrar jag varför det har gått tre år sedan man fick ett helt färdigt och väldigt enkelt förslag presenterat. Det hade alla lagpara- grafer på plats, vilket inte är speciellt många. Det var en okomplicerad och enkel lösning som man egentligen hade kunnat lägga fram till riksdagen nästan direkt när man fick förslaget från Socialförsäkringsutredningen. Så gjorde man dock inte.

I stället tillsatte Arbetsmarknadsdepartementet år 2015 en ny översyn av samma fråga som Parlamentariska socialförsäkringsutredningen redan hade löst på ett bra sätt. Det var en enig utredning där såväl arbetsgi- var- och arbetstagarrepresentanter som samtliga politiska partier stod bakom förslaget om en väldigt enkel och smidig lösning. Ändå gjorde re- geringen ingenting, utan man tillsatte ännu en utredning som tittade på ex- akt samma sak. När den utredningen sedan var klar lade man fram exakt samma förslag som det som Parlamentariska socialförsäkringsutredningen varit enig om. Det tycker jag är lite märkligt.

Jag håller dock med Patrik Björck i stort. Jag tycker att vi ska vara glada över att vi löser denna fråga. Faktum är att det var väldigt komplice- rat, inte minst för dem som hade fackliga eller politiska förtroendeuppdrag och samtidigt blev arbetslösa. Många tvingades alltså lämna sina förtroen- deuppdrag på grund av att de annars inte fick någon a-kassa, och en sådan situation är mycket olycklig.

Det är ganska viktigt att den enskilde som har den typen av uppdrag kan fortsätta med det. Inte minst känslomässigt är det viktigt att man när man blir av med sitt arbete fortfarande har ett uppdrag – och dessutom kan göra nytta. När man ska diskutera dessa frågor tror jag också att det är viktigt för politiker att faktiskt ha erfarenhet av att ha förlorat arbetet och fått se hur det fungerar.

Jag tycker alltså att det är bra att en enig riksdag och ett enigt utskott står bakom detta. Jag yrkar givetvis bifall till förslaget.

Anf. 3 PATRIK BJÖRCK (S) replik:

Herr talman! Jag hade som sagt kanske inte tänkt ha en debatt om ett enligt betänkande, men för sakens skull vill jag ändå upplysa dem som lyssnar om att Jan Ericson inte riktigt har förstått frågan. Det förslag vi ska rösta om i dag är inte samma förslag som det som Parlamentariska socialförsäkringsutredningen lade fram. Det är ett helt annat förslag.

Eftersom det förslag som lades fram av PSFU inte klarade av en granskning av Arbetsmarknadsdepartementets och andras jurister fick vi omarbeta det, och det är ett helt annat förslag som nu läggs fram. Det förslag som PSFU lade fram byggde på att man skulle få försäkra den inkomst man hade före förtroendeuppdraget, och detta förslag är uppbyggt på ett helt annat sätt. Man försäkras själva förtroendeuppdraget. Det är alltså två diametralt olika förslag, och det kan vara bra för Jan Ericson att höra så att han vet vad det är han voterar om i eftermiddag.

Hur man än vänder och vrider på saker och ting, herr talman, håller jag med om att tre år är en lång tid för att hantera denna fråga. Det är dock kortare tid än de åtta år som Jan Ericsons parti hade på sig. Jag vill inte på något sätt ursäkta att det tog tre år, men det är i alla fall betydligt bättre än de åtta år under vilka den tidigare regeringen inte lyckades göra någonting.

Jag ville som sagt bara göra ett tillrättaläggande i sakfrågan, herr talman. Jag är också väldigt tacksam över att vi har en enig riksdag. Jag hoppas att ledamöterna har läst betänkandet, så att det vet vad de voterar om.

Anf. 4 JAN ERICSON (M) replik:

Herr talman! Det var väl lite grann en sanning med modifikation. Det är bara att jämföra lagförslagen, alltså det utredningen lade fram och det som finns i betänkandet vi debatterar i dag. Då ser man att de är väldigt lika.

Detta bygger på en väldigt enkel lösning. Regeringen säger helt enkelt att man får räkna in den tid som man har haft förtroendeuppdrag när man räknar ut normalarbetstid, förtjänst och inkomst. I övrigt får man lösa de praktiska frågorna i tillämpningen. Det är det enda detta förslag innebär, och det var faktiskt precis det vi sa i Socialförsäkringsutredningen. Jag skulle alltså vilja påstå att detta förslag är helt identiskt med Socialförsäkringsutredningens. Däremot har man formulerat det lite annorlunda i själva lagparagrafen.

Vi behöver dock inte bråka om det. Det viktiga är att vi får ett bra förslag.

Anf. 5 PATRIK BJÖRCK (S) replik:

Herr talman! Nej, vi ska absolut inte bråka om det, men detta förslag liknar det förslag som lades fram av utredningen 2011 – och som inte genomfördes av den förra regeringen. Det är inte samma förslag som det PSFU lade fram. För den som vill är det bara att läsa de olika förslag som finns; vi behöver inte debattera det här.

Jag ville bara rätta till detta, så att ledamöterna vet vad det är de voterar om.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 9.)

Anf. 6 HANS WALLMARK (M):

Herr talman! I dag har vi att debattera ett motionsbetänkande som innehåller en rad olika förslag samlade under den mycket extensiva rubriken "Försvarspolitik". Ärligt talat låter det bredare och djupare än det som faktiskt presenteras i betänkandet, även om här finns många intressanta idéer.

Låt mig ändå inledningsvis, när vi nu har att tala om försvarspolitik, göra den reflektionen att jag tror att de kommande veckorna blir avgörande och viktiga. I närtid har vi nämligen att se fram emot Ingemar Wahlbergs viktiga utredning om alla materielprojekt och därtill nödvändiga prioriteringar. Därefter kommer Försvarsmaktens årsredovisning för 2017, där vi kan få väsentliga svar om hur det går med förmågeuppbyggandet. Sedan kommer den långsiktiga perspektivstudien, där man spejar mot 2030 och där det redan har varnats för en relativt sett minskad förmåga efter 2020. Vi har även Försvarsmaktens budgetunderlag för 2019.

Jag hoppas att allas dessa dokument kommer att vara tydliga, klara och uppriktiga. Jag är för egen del övertygad om att de allt som allt kommer att entydigt visa att Sverige måste göra mer. Det kommer att krävas ytterligare ansträngningar för att säkra och utveckla vårt lands försvarsförmåga, och vi har en skyldighet att göra det.

Därför har vi moderater också sagt att det under den kommande tioårsperioden krävs tillskott som gör att Sveriges försvarsbudget hamnar på motsvarande 2 procent av bnp. Från regeringssidan hörs det väldigt lite om detta. Min uppmaning är: I dag är en bra dag för socialdemokrater och miljöpartister att säga vad de vill göra! Det är försvarspolitik i dess djupaste och sannaste mening.

Herr talman! Låt mig nu fokusera på två aspekter i detta betänkande där Moderaterna och Alliansen går fram med bra förslag och reservationer och där vi möter ett samlat motstånd från S, MP, V och SD.

Först och främst måste samverkan mellan Försvarsmakten och polisen bli bättre. De senaste dagarna har olika sorters uttalanden kunnat höras från regeringssidan, och det är viktigt att de följs upp med innehåll och struktur. Vi måste använda de samlade säkerhetsskapande resurser som finns på ett så ändamålsenligt sätt som möjligt. Vi har inte råd att låta gamla låsningar hindra en sådan utveckling. I ett läge där vi står inför sektorsövergripande hot måste vi kunna möta dessa med samhällets alla resurser och inte ha ett stuprörstänkande.

Däremot är det viktigt att det är mycket tydligt vilken myndighet som har det yttersta ansvaret för planering och ledning av insatser. Våra förslag som rör en förbättrad samverkan mellan försvarsmakt och polis innebär *inte* att Försvarsmaktens personal ska sättas in i skarp insats mot till exempel gängkriminalitet. I stället ska personal från försvaret användas för kringuppgifter. Detta skulle i sin tur kunna frigöra resurser hos polisen, som då skulle kunna fokusera just på sin kärnverksamhet.

Herr talman! Det finns verkligen brinnande bilar i Sverige, och på bild liknar många av dem brinnande fordon i Vancouver. För oss moderater är verkligheten alltid viktigast – inte debatten om speglingen av densamma.

Från Moderaternas sida har vi tidigare lyft fram förslaget att utreda möjligheten att ha ett särskilt polishemvärn likt det som finns i Danmark. Polishemvärnspersonalen i Danmark utbildas i bland annat trafikreglering, bevakning, signalementstagnung, polisradio, häkttningsregler, självförsvar och nödvärn. De vanligaste uppgifterna för Politihjemmeværnet är att bistå polisen med yttre gränskontroll, trafikreglering och avspärningar samt delta vid sök- och observationsuppdrag. Det är alltid polisen som sätter in Politihjemmeværnet vid behov och som leder insatserna.

I det aktuella betänkandet för vi fram ytterligare två förslag.

Det första är att kunskaps- och erfarenhetsutbytet mellan Försvarsmaktens specialförband och polisens insatsstyrka ska utvecklas och fördjupas. Detta är centralt utifrån dagens läge med gråzonsproblematik, där gränsen mellan tillstånd av krig och fred inte är tydlig.

Förmågan att möta asymmetriska hot kan vara antingen en militär eller en polisiär uppgift beroende på de faktiska omständigheterna. Exempelvis, herr talman, är terrorism utförd utan anknytning till en annan stat en polisiär uppgift. Om det däremot är möjligt att avgöra att det är fråga om statsterrorism kan en sådan aktion ses som ett led i ett väpnat angrepp mot riket och utgör därmed en uppgift för Försvarsmakten.

Moderaternas vill också tillsätta en utredning som ser över hur samverkan mellan Försvarsmakten och polisen kan bli bättre över hela linjen. I en sådan översyn bör ingå att pröva hur lagstiftningen fungerar och hur den kan bli bättre, att se på hur den civil-militära samverkan fungerar i andra relevanta länder samt att föreslå förändringar och förbättringar. Viktigt i sammanhanget är att garantera att försvarets kärnverksamhet inte blir åsidosatt när dess resurser används i andra sammanhang.

Den andra frågan som jag vill lyfta fram är internationell samverkan kring totalförsvaret, främst på en nordisk nivå. När det gäller det militära försvaret finns ett nordiskt samarbete som har fördjupats på flera sätt de senaste åren, både bilateralt och med flera länder samtidigt. Ett bra exempel på detta är flygsamarbetet cross-border training på Nordkalotten med Finland och Norge samt i söder tillsammans med Danmark.

Genom att öva tillsammans och utnyttja varandras resurser kan vi genomföra större och mer komplexa övningar och kan därigenom höja försvarets förmåga och dra lärdomar som är nyttiga om det skulle bli skarpt läge.

Herr talman! I går var det utrikespolitisk debatt. Jag måste tillstå att utrikesminister Margot Wallström nog väckte ett visst uppseende, inte bara runt Östersjön utan även i resten av Europa och i Natokretsen, med sina väldigt slarviga uttalanden.

Därför, herr talman, vill jag tydliggöra att det inte är någon hemlighet att Moderaterna vill att Sverige ska bli Natomedlem. Genom ett svenskt Natomedlemskap skulle vi kunna ha ett betydligt djupare nordiskt samarbete än vad som är möjligt i dag på grund av att Sverige och Finland inte är Natomedlemmar.

Det är bra att regeringen har gått fram med att Sverige och Finland ska ha en gemensam planering som sträcker sig bortom vad man kallar fredstida förhållanden. Men det finns inga solidariska försvarsgarantier, så vi kan ändå inte vara säkra på att få hjälp – eller på att kunna ge hjälp, för den delen – i händelse av kris eller krig.

Herr talman, socialdemokrater, miljöpartister, vänsterpartister och sverigedemokrater! Vi kan planera hur mycket vi vill, men vi kan endast veta att vi har andra vid vår sida med den bindande säkerhetsgaranti som finns i artikel 5 inom Nato. Detta hoppas jag att också utrikesministern förstår.

Herr talman! Från Alliansen har vi pekat på behovet av att stärka det nordiska samarbetet även när det gäller det civila försvaret. Vi vill uppdraga åt regeringen att göra en översyn av svenska och nordiska resurser som kan samutnyttjas och vilka områden som ska prioriteras.

Herr talman! Jag yrkar bifall till Alliansens samtliga reservationer. Jag vill särskilt understryka Alliansens gemensamma reservation 3 om försvarets förmåga under punkt 2 i betänkandet.

Anf. 7 ROGER RICHTOFF (SD):

Herr talman! Det var intressant att höra Hans Wallmark. Ord är ju bra, men vem var det som till exempel lade ned beredskapspolisen 2012? Det var ganska oklokt gjort, eller hur? Vi vill ju återinföra beredskapspolisen. Man kan också lägga till att utrustningen förstördes.

Finansieringen är en grundbult i försvaret, både när det gäller det civila och det militära. Utöver de övriga satsningarna satsar vi under denna tioårsperiod 5 miljarder per år för att täcka de gamla materielhålen – det finns en brist på ungefär 50 miljarder.

Vi vill på tio års sikt gå upp till 2 ½ procent av bnp. Om vi ska bygga ett försvar som är trovärdigt måste vi ha fler brigader. För att få fler brigader måste vi öka värnpliktsvolymerna, så småningom upp till 18 000–19 000, för att kunna förbandsomsätta ett ökat antal brigader. Det går inte om man inte tillför dessa resurser.

Vi kan diskutera vilken förmåga vi ska ha. Men det som är glädjande är att det verkar som att alla partier har anslutit sig till vår linje. Som ni alla vet var vi ensamma om att propagera för ett starkare försvar. I dag är det egentligen bara Liberalerna och Sverigedemokraterna som menar allvar med dessa satsningar – det är väl någon miljards skillnad på satsningarna.

Jag skulle också vilja ta upp en annan sak inom ramen för detta. Vi bör ha ett balanserat försvar och en sammansättning som skapar en hög tröskeleffekt. Vi vill inte vara med i Nato – det är ju känt för alla. Vi anser att ett Natomedlemskap ökar spänningarna i Östersjöområdet – det har vi sagt ett antal gånger.

Vi har också sagt att vi vill ha ett nordiskt samarbete när det gäller materielsystemen, men vi ska inte fördjupa detta samarbete eller vara beroende av varandra. Vi vill se en försvarsallians – ett försvarsförbund – med Finland. Det är också känt.

Vi vill bygga upp ett antal brigader. Vi vill omedelbart förstärka Gotland med ett bataljonsartilleri. Luftvärnssystemen kommer Mikael Jansson in på senare i debatten. Genom att bygga upp detta i ett förbund med Finland – så att säga bortom fredstida förhållanden – tror vi att vi skapar en

hög tröskeffekt. Det kan inge respekt. Vi kan utöva vår alliansfrihet i vårt närområde och göra det trovärdigt. Det är vår uppfattning.

I den situation som vi nu befinner oss i finns det egentligen två alternativ, som vi har skissat på tidigare. Försvarsanslaget är bestämt, och målen – försvarsförmågan – kommer att anpassas efter försvarsanslaget. Vi vill i stället, herr talman, att man fastställer målen och försvarsförmågan och sedan har en budget som anpassar sig efter det som man säger att svaret ska klara av.

I dag är det tvärtom:

- Här får ni en påse pengar. Vad kan ni göra?
- Det räcker inte.

Så diskuterar man ständigt detta. Man måste ta ett mycket djupare grepp på det hela.

Jag har tidigare gått igenom den politiska styrningen med den så kallade Genomförandegruppen, som jag påstod att Allan Widman var ordförande för, vilket han inte var och vilket han korrigerade. Jag tänker inte gå in på detta igen. Men sviterna av det som beslutades då finns ännu kvar, och det var ett grovt misstag att göra detta.

Jag sa nyss att vi inte borde gå med i Nato, och någon kanske kommer att ställa en fråga om det.

Hans Wallmark gjorde en liten exposé, som några brukar säga att jag gör – och det gör jag också! Han pratade om militären som stöd till polisen.

Vilken är då Sverigedemokraternas uppfattning om detta? Vi är för att polisen i vissa situationer ska kunna begära hjälp av militären. Vilken hjälp ska det handla om? Jag har svarat på den frågan i intervjuer med journalister som har frågat om militären ska storma in med automatvapen. Nej, det var inte det vi menade. Militären kan göra mycket annat för att stödja polisen. Man kan skydda deras fordon. Man kan transportera materiel. Man kan skydda ambulanser och brandbilar som ska in, så att polisen kan utföra sitt jobb.

I dag avdelas ganska stora resurser vid ett ingripande eller en insats i något område för att skydda egna fordon eller egen materiel. Detta skulle militären kunna göra om polisen begär det, om situationen blir okontrollerbar. Man kan direkt utse ett skyddsområde.

På det viset anser Sverigedemokraterna att militären kan ställa upp om polisen hamnar i en sådan situation att man begär hjälp. Nu är det utklarat – vi är för detta.

Vi vill också satsa mycket på forskning, till exempel på drönare. Det är någonting som krigsförbanden kommer att ha stor glädje av i framtiden. Vi ser inte framför oss enskilda spaningsplutoner som ska känna av var fienden finns. Vi ser framför oss små drönare, kanske av en humlas storlek, som gör att vi får en helt annan taktisk flexibilitet i krigsförbanden. Därför satsar vi och kommer att satsa väldigt mycket på forskning av olika slag.

Som jag sa förut vill vi öka antalet värnpliktiga. Då måste vi öppna rekryteringskontor i Norrland. Det har vi motionerat om tidigare, men det tyckte inte ni var bra. En del har andra lösningar, mobila rekryteringskontor och så vidare. Vi tycker att vi ska ha rekryteringskontor i Norrland kopplat till det stora antal värnpliktiga som vi vill ta in. Ert förslag baseras på ett mindre antal värnpliktiga. Sett ur ert perspektiv kan man förstå det, men ur vårt perspektiv duger det inte att fara runt med en sådan buss.

Vi behöver samordna försvaret i Norden, sa jag. Men det ska inte innebära försvarsförpliktelser, bortsett från Finland.

Sedan har det varit tidningsskriverier angående sannolikhetsbedömningar. Jag håller med fullständigt med generalmajoren – om han nu är rätt citerad i tidningen – om att politiker inte ska syssla med sannolikhetsbedömningar. Det är helt ointressant. Intressant är i stället vem som har förmågan att göra någonting mot Sverige. Har Tyskland, Frankrike, England eller USA det? Har Ryssland det? Ja, och det kan gå fort. De har en förmåga. Hur sannolikt det är hit och dit är fullständigt ointressant. Han har helt rätt, tycker jag.

Vi kan inte heller bortse från att Försvarsmakten har en uppgift vid ett yttre hot och att i vissa fall även hjälpa polisen. Men det största hotet mot vårt sätt att leva, vår frihet och våra värderingar finns inom landets gränser. Och vad har hänt där? Vi sverigedemokrater tycker att ni har nonchalerat, egentligen struntat i, den egna befolkningen vad gäller säkerheten inom landet. Vi har parallellsamhällen och splittras. Detta är också någon form av hot.

Häromkvällen kunde vi på tv höra polisen själva säga: Stockholm är fullt av vilsna själar. Det verkar som att vi ska skydda folk så att de kan leva i sina bubblor.

Attityderna har blivit mycket råare. Fler och fler beväpnar sig. Döds-skjutningarna ökar. På fem år har vapenbeslagen ökat med 50 procent. Var tredje dag säger en polis upp sig. Har detta någon betydelse för säkerheten och försvaret av vårt land? Ja, vi tycker det. Det här får konsekvenser.

Herr talman! En del politiker kallar sig naiva och skyller på att man är barnslig. Vi var lite barnsliga, så vi raserade det här och prioriterade inte den svenska befolkningen, som vi var tillsatta för att göra. Och det här fortsätter och fortsätter. Vi var lite barnsliga, men ge oss gärna förtroende igen så ska vi inte vara barnsliga längre.

Som avslutning kan jag i alla fall gratulera Moderaterna till att de hittat sin valstrategi, nämligen en kopieringsmaskin. Det tycker vi är bra, för det innebär att vi får ut vår politik.

Anf. 8 HANS WALLMARK (M) replik:

Herr talman! Det är en blandad bukett som Roger Richtoff och Sverigedemokraterna presenterar. Låt mig sortera något bland blommor, blad och ogräs.

Det är intressant att lyssna till Roger Richtoff när han nästan lite devalverande beskriver försvarsberedningen och dess arbete, där man kommit fram till den säkerhetspolitiska slutsatsen att ett väpnat angrepp mot Sverige inte kan uteslutas. Jag tänker inte fördjupa mig mer i det. Men Mikael Jansson ska ju hålla ett anförande här om en stund. Han kan då utveckla sin ståndpunkt och synpunkt som ledamot av försvarsberedningen. Just nu verkar det i alla finnas två linjer representerade av Sverigedemokraterna i kammaren.

När det gäller samverkan mellan polis och försvarsmakt tycker jag att vi utvecklar vår ståndpunkt väldigt väl i vår motion. Vi anser att man bör tillsätta en utredning som ser över hur polisen och Försvarsmakten kan fördjupa sin samverkan vid exempelvis terrorattentat. Samverkan mellan Försvarsmakten och polisen måste bli bättre. Det finns i dag positiva ex-

empel på samverkan där polisen använder Försvarsmaktens helikopterresurs. Jag tror att det är den typen av saker som skulle kunna användas. Vi är positiva till att se på hur man kan ha en fördjupad samverkan mellan försvarsmakt och polis. Jag noterar dock att Sverigedemokraterna har en egen reservation och att den samlade vänstern avslår vår motion.

Herr talman! Ett Natomedlemskap skulle inte göra Sverige säkrare. Vi skulle bli mer utsatta. Därför tjänar den militära alliansfriheten oss väl. Fortsatt tillsammans med Finland har vi denna position och kommer att stå fast vid den. Det är inte Roger Richtoff som har sagt detta, även om han andligen är en del av den tanken. Det var Margot Wallström som sa detta i går.

Då måste jag ställa en fråga till Roger Richtoff: På vilket sätt ökar säkerheten genom att vi går i ett försvarsförbund med ett land, Finland, men avsäger oss det samarbete med 29 andra länder som ett Natomedlemskap skulle innebära?

Anf. 9 ROGER RICHTOFF (SD) replik:

Herr talman! Var ska jag börja? Jo, jag kan börja i slutet. Vi har sagt ett antal gånger nu, Hans Wallmark, att vi anser att spänningarna ökar i Östersjöområdet genom att vi i praktiken gör Östersjön till ett Natoinnehav. Vi har Natoländer runt om oss. Finland går förmodligen med i Nato om vi gör det – det vet vi inte men troligtvis.

Genom att bygga upp ett eget starkt försvar, som vi vill och som Finland har, höjer vi en tröskeleffekt. Vi kan då agera utifrån vår alliansfrihet och utgöra en avspänningsdel i vår del av Europa. Detta är inte bara Sverigedemokraternas uppfattning. Det finns ju ledande kända personer som Hans Blix, som helt delar vår uppfattning i detta stycke, och han är förresten liberal.

Herr talman! Att Wallmark gärna vill stå på samma sida som Erdoğan får stå för er, men det är inte bara ris eller ros där.

Sedan sa jag inte att vi vänder oss emot att man inte kan utesluta någonting. Jag sa att man ska sluta med sannolikhetskalkyler. Det är en väldig skillnad, Hans Wallmark, att sluta med sannolikhetskalkyler och att skriva under att man inte kan utesluta någonting.

Anf. 10 HANS WALLMARK (M) replik:

Herr talman! När det gäller kritiken mot försvarsberedningen och detta med sannolikhetslära låter Roger Richtoff även på den punkten som Sveriges utrikesminister. Min uppmaning är att det där får väl Sverigedemokraterna klara ut. Ni verkar just nu inha två olika positioner, den ena företrädd av Mikael Jansson i försvarsberedningen och den andra som Roger Richtoff nu uttalar sig för.

Jag vill ta upp två saker när det gäller Natodiskussionen.

Det första är att man säger att Sverige som Natomedlem skulle skapa ett otryggare klimat kring Östersjön. Då menar jag att man har flyttat makten, myndigheten och ansvaret för var Sveriges säkerhetspolitiska beslut ska fattas från Stockholm och från Helsingfors österut. Jag tänker inte medverka till det. Jag tänker inte öppna upp för en sådan debatt.

Det andra är att hela den svenska försvarsstrategin bygger på att vi ensamma kan försöka hejda en motståndare. För att klara av detta behövs samverkan och samarbete med andra länder.

Då menar jag, herr talman, att det är bra med Finland men otillräckligt. Det är en helt annan styrka att kunna lita på de 29 länder som utgör dagens Nato.

Problemet med den Natodebatt som även Roger Richtoff deltar i är att om något allvarligt skulle inträffa tror, hoppas, önskar och vill vi ha beredskap för att kunna vädja till andra att komma till vår hjälp för att vi ska kunna klara det. Men vi kan aldrig veta. Vi kan bara som Natomedlem ha vetskap om att andra kommer till vår hjälp.

Herr talman! Jag är glad över att Roger Richtoff och Sverigedemokraterna är tydliga, för det visar på en väsentlig skillnad mellan det parti han representerar och det parti som jag representerar.

Anf. 11 ROGER RICHTOFF (SD) replik:

Herr talman! Det är jag glad över.

Låt mig ta det igen. Försvarsberedningen skriver att det inte kan uteslutas. Jag säger att man inte ska syssla med sannolikhetskalkyler och tala om mindre eller större sannolikhet. Att Försvarsberedningen säger att det inte kan uteslutas är fine with me, men det är meningslöst att jobba med sannolikhetskalkyler över hur sannolikt det är. Diskutera i stället för mågan! Var finns förmågan att kunna göra något i Sverige?

Ni vill inte ha en Natodebatt, men varje gång kommer det upp. Jag förstår er synpunkt, men ni har svårt att lyssna på det vi säger. Vad är skälen? Jag tänker inte upprepa det fler gånger.

Moderaterna är mycket förtjusta i den nya chefen för MSB. Jag tänker fråga honom vid tillfälle om han fortfarande kräks när han ser partiledaren för ett av de största partierna i riksdagen. Men jag väntar tills vi är i utskottet.

MSB har gjort en videofilm. Här sägs: ”Som en konsekvens av desinformationskampanjen polariseras den svenska politiska arenan, och populistiska politiska krafter stärks.” Samtidigt visas bilder av partiledaren Jimmie Åkesson och NMR. Det är en bottenlös inkompetens om man inte förstår konsekvenserna av en sådan film. Nu har MSB tagit bort filmen, men den ligger ju kvar på nätet för all framtid. Det skrivs bra om detta i tidningarna, och man kan fördjupa sig i det.

Nu kan jag inte ställa en fråga till Wallmark om hur han ser på detta, men vi kanske kan återkomma till det.

Anf. 12 DANIEL BÄCKSTRÖM (C):

Herr talman! ”Ett väpnat angrepp mot Sverige kan inte uteslutas. Det kan inte heller uteslutas att militära maktmedel eller hot om sådana kan komma att användas mot Sverige. Sverige blir oundvikligen påverkat om en säkerhetspolitisk kris eller väpnad konflikt uppstår i vårt närområde.”

Så lyder Försvarsberedningens samlade bedömning. Alla partier utom ett delar denna beskrivning från det första delbetänkandet, som kom strax före jul.

Vårt försämrade säkerhetsläge kräver ökat fokus på vår nationella försvarsförmåga. Viktiga steg behöver tas. Det har tagits många steg, men mer behöver göras för att långsiktigt stärka vårt försvar. Det handlar om fortsatt höjda försvarsanslag, ett svenskt Natomedlemskap och ett utvecklat civilt försvar.

Totalförsvaret berör och omfattar hela samhället. Vi behöver jobba för att utveckla folkförankringen, förståelsen för hur omvärldsläget påverkar Sverige och engagemanget för vilken försvarsmakt vi ska ha i Sverige på kort och lång sikt.

Den fortsatta otydligheten från regeringen om Sveriges säkerhetspolitik påverkar i allra högsta grad förutsättningarna för försvarspolitik. Frågan är om man kan få en konstruktivitet som håller ihop de två viktiga perspektiven säkerhetspolitik och försvarspolitik i närtid. Vi har ett mycket sårbart utgångsläge, vilket kräver ett ledarskap som är engagerat, tydligt, insatt och kunnigt.

De senaste månaderna har visat på möjliga förbättringspunkter. Uppfattningen att vi har bristande resurser, att det finns mycket att göra på materielsidan och att dimensioneringen av den svenska försvarsmakten är för liten delar nog de flesta bedömare.

Kostnadsutvecklingen skenar, och en långsiktighet i försvarsekonomi är något vi på allvar bör diskutera. Vi bör också diskutera hur detta ställer sig i förhållande till vår tillväxt och hur länderna i vår omgivning väljer att prioritera försvaret.

Sverige riskerar att få ett ökat förmågeglapp efter 2020, och det riskerar att bli ännu större efter 2025. Kommande försvarsbeslut, inför perioden 2021–2025 och tiden därefter, behöver ge tydlig vägledning. Det behöver ges planeringsförutsättningar så att förberedelser och strategier kan verkställas i tid. Det tar nämligen tid att genomföra en rejäl förstärkning av svensk försvarsförmåga.

Våra baltiska grannländer har tagit viktiga beslut för att öka sina nationella utgifter och för att öka försvarets andel av den samlade bnp:n. De har gått från under 1 procent till 2 procent på några få år. Här har vi en hel del att förhålla oss till.

Centerpartiet har medverkat till tre försvarsuppgörelser. Vi ser att mer behöver göras, och i pågående försvarsberedning eftersträvar vi att målsättningen åtminstone ska landa på det nordiska snittet, drygt 1,5 procent av bnp. Vi talar om en betydande förstärkning på minst 80 miljarder i nästa försvarsbeslut.

Samtliga krigsförband behöver öka sin krigsduglighet, och mobiliseringsförmågan i hela organisationen vid höjd beredskap måste stärkas. Vi behöver tänka i ett hela-landet-perspektiv. Vilka utbildningsområden behöver vi prioritera? Hur kan det variera från område till område där det finns militär verksamhet? Hur ser förmågan att flytta sig inom landet och till våra grannländer ut?

Med högre försvarsanslag och ett svenskt Natomedlemskap tar Centerpartiet ansvar för att förbättra Sveriges samlade försvarsförmåga och för att stå emot hoten i vårt närområde.

Vi står bakom det långsiktiga målet om minst 2 procent av bnp, och vi värnar den transatlantiska länken. Vi vill även se en utvecklad förbandsstruktur, och därför föreslår vi i dagens betänkande att det ska genomföras

en utredning om ytterligare regementsbildningar på strategiskt viktiga platser.

Det handlar om den arktiska miljön i norr, om vinterförmåga och om förutsättningarna för alla förband att kunna hantera Sveriges olika klimat. Det handlar också om Mellannorrland och mittersta Sverige där förutsättningarna i dag är utvecklingsbara vad gäller närvaro och försvarsverksamhet.

Herr talman! Centerpartiet är för att Sverige bygger säkerhet tillsammans med andra länder och att våra försvars- och säkerhetspolitiska samarbeten utvecklas, inte minst i ett nordiskt perspektiv men också med Nato. Vi ser att mer behöver göras.

Det är viktigt att stärka det nordiska samarbetet och hitta gemensamma lösningar, inte bara med Finland utan med alla nordiska länder och Baltikum, för att vårt närområde ska bli starkare.

Herr talman! Det är först när alla nordiska länder är medlemmar i Nato som den fulla potentialen i ett nordiskt försvarssamarbete förverkligas. Först då kan vi bedriva gemensam försvarsplanering. Jag hoppas att också de partier som i dag står utanför strävan att nå ett svenskt medlemskap i Nato ska inse detta.

Det är bra och viktigt att fördjupa samarbetet med Finland. Det gäller både i fredstid och bortom fredstid. Men en bilateral allians kan inte avskräcka en större och aggressiv fiende och kan aldrig ersätta ett svenskt Natomedlemskap.

Vår gemensamma utmaning runt Östersjön innebär att vi behöver arbeta mycket mer tillsammans. Det handlar om att öva hur vi ska kunna ge de baltiska länderna hjälp och ta emot hjälp från dem, hur vi ska utveckla den säkerhetspolitiska dialogen och hur den civila beredskapen ska hitta system och processer som tangerar varandra och går ihop.

I det nya säkerhetsläge vi lever med hotas och ifrågasätts den europeiska säkerhetsordningen. Många aktiviteter genomförs mot vårt land och mot övriga europeiska länder för att spä på misstroendet. Så här långt har dagens debatt visat exempel på partier i Sveriges riksdag som inte sträcker sig framåt i en positiv anda utan snarare svartmålar och beskriver utvecklingen destruktivt.

Det finns mycket som innebär en positiv utveckling i Sverige, men samtidigt måste vi se allvarligt på de händelser som är negativa. Att vi har en försvarsöverenskommelse som är konstruktiv och bred är oerhört viktigt när det handlar om svensk försvarspolitik.

Ett svenskt medlemskap i Nato är ett sätt att visa solidaritet med våra baltiska vänner, våra östra grannar och resten av Europa. Vi har mycket att vinna på detta när det gäller att få trovärdighet i vårt område. Inte minst skulle det vara konfliktavhållande i Östersjön. Vi skulle kunna se längre framåt i tiden och bygga vänskapliga band med fler länder, också när det handlar om att utveckla en gemensam försvarspolitik.

Jag yrkar bifall till vår reservation 6 och ställer mig bakom reservationerna 3, 7 och 11. Jag önskar att denna debatt bidrar till att Sverige på allvar och i närtid tar viktiga steg för att lägga grunden för en ordentlig förmågeutveckling för det svenska försvaret.

Anf. 13 LOTTA JOHNSON FORNARVE (V):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till Vänsterpartiets reservation 10.

Vänsterpartiet har redan tidigare välkomnat att inriktningen hos det svenska försvaret ändrats från formen av ett insatsförsvar till ett territoriellt försvar.

I betänkandet understryker utskottet att det enskilt viktigaste under försvarsinriktningsperioden 2016 till och med 2020 är att den operativa förmågan i krigsförbanden ökar och att den samlade förmågan i totalförsvaret säkerställs. Vänsterpartiet anser att det finns ett behov av att stärka totalförsvaret, särskilt det civila försvaret.

Vänsterpartiet värnar den militära alliansfriheten – en alliansfrihet som tjänat oss väl och som inneburit att Sverige sluppit krig under 200 år. En trovärdig militär alliansfrihet kräver att vi har ett svenskt försvar med stark folklig förankring. Vi vill se ett försvar som har kapacitet såväl att upprätthålla kontroll över svenskt territorium som att möta de olika säkerhetshot vi står inför och kunna bidra i internationella insatser för att värna fred och säkerhet. För Vänsterpartiet är det därför centralt att fokus ska ligga på att stärka förbandsverksamheten, inte på dyra skrytprojekt. Därför har vi tidigare sagt nej till JAS-plan, och därför kritiserar vi affärer som inköpet av Helikopter 14.

Vi välkomnar Försvarsberedningens första delrapport *Motståndskraft*, som lämnar en rad förslag på hur det civila försvaret kan stärkas inom en mängd områden som hör ihop med det civila försvaret. Det innebär bland annat tydligare ansvars- och ledningsförhållanden, stärkt befolkningskydd, förbättrad sjukvård och informations- och cybersäkerhet samt en ökad beredskap inom livsmedels- och energiförsörjningen, som är nödvändiga åtgärder för att stärka vår beredskap i händelse av krig eller kris. Vi hade dock gärna sett att ett större fokus lagts på krishantering, till exempel i samband med en naturkatastrof till följd av klimatförändringarna, något vi upplever som ett mer överhängande hot.

Jag delar dock inte beredningens säkerhetspolitiska analys att ett väpnat angrepp mot Sverige inte kan uteslutas. Jag anser att den beskrivningen saknar grund och vill i stället behålla den tidigare formuleringen att ett militärt angrepp mot Sverige är fortsatt osannolikt. Att trissa upp hotbilden utan att någon egentlig analys har gjorts är minst sagt anmärkningsvärt och skapar enbart onödigt oro och rädsla.

Herr talman! Jag kommer nu att övergå till att tala om Vänsterpartiets reservation 10, som handlar om EU:s militarisering.

Sverige har tyvärr sakta men säkert alltmer frångått en traditionell och framgångsrik säkerhetspolitik som byggt på militär alliansfrihet, nedrustning, fredliga lösningar på konflikter, stöd till FN och solidaritet med tredje världen. Sedan vi blev medlemmar i Europeiska unionen har den svenska militära alliansfriheten urholkats alltmer. I dag är vi med och bidrar till militariseringen av EU, vårt samarbete med Nato stärks och det uppstår allt oftare frågetecken kring de internationella militära insatser vi deltar i.

År 2004 bildades Europeiska försvarsbyrån, Eda. Byråns syfte är att utveckla försvarskapaciteten, stärka samarbetet om krigsmateriel, stärka försvarsindustrin i Europa samt främja militär forskning och utveckling.

Eda växer, och Sverige har anställd personal på plats. Vi ser Eda som en del i den ökade militariseringen av EU – en utveckling vi anser är olycklig.

Deltagandet i Pesco innebär ytterligare ett steg i samma riktning. Ett deltagande i Pesco innebär en rad åtaganden som rör viktiga försvars- och säkerhetspolitiska områden. Det handlar bland annat om investeringar i försvarsmateriel, om att ge stöd till gemensamma EU-insatser och om att bidra till EU:s stridsgrupper, snabbare militär rörlighet mellan länderna samt genomförande av stridsgruppsövningar.

Både Eda och Pesco har en tydlig inriktning där målet är att bygga en tätare försvarsunion inom EU. Regeringen motiverar ett svenskt deltagande med komplexa säkerhetspolitiska utmaningar i Europa. Men utvecklingen av en alltmer militariserad union bidrar snarare till ökad upprustning och oro än till minskade spänningar.

Att samarbeta med andra länder och organisationer är nödvändigt. Arbetet i FN:s säkerhetsråd är naturligtvis centralt i detta arbete. Sverige skulle även kunna utveckla samarbetet i OSSE, Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa. Det är en av världens största och bredaste regionala säkerhetsorganisationer, med 57 deltagande stater. Där ingår, förutom de europeiska länderna, även USA, Kanada, Ryssland och de forna Sovjetrepublikerna i Kaukasien och Centralasien.

Ett ökat nordiskt samarbete är både viktigt och efterfrågat. Vänsterpartiet ser goda möjligheter att fördjupa samarbetet med våra nordiska grannländer, i synnerhet Finland, på en rad områden inom försvarspolitik. Det skulle kunna innebära att vi stärker effektiviteten och förmågan inom både det civila och militära försvaret. Det nordiska samarbetet ska inte ersätta svensk förmåga, utan de ska komplettera varandra. Att flera av de nordiska länderna samtidigt är medlemmar i Nato komplicerar naturligtvis ett nordiskt försvarssamarbete. Det är därför av vikt att hitta former för ett ökat samarbete utan att det för oss närmare Nato.

Sverige ska stå upp för militär alliansfrihet på allvar och upphöra med alla närmanden till Nato, som enbart bidrar till att urholka trovärdigheten för vår militära alliansfrihet. Ett svenskt Natomedlemskap eller för den delen ytterligare närmanden skulle vara ett stort säkerhetspolitiskt misstag och i stället bidra till att öka spänningen i vårt närområde. Sverige skulle knytas till en kärnvapenallians och kunna tvingas in i oönskade krig och konflikter. Den militära alliansfriheten är en förutsättning för att Sverige ska kunna föra en självständig utrikespolitik för fred och nedrustning och bidrar också tydligt till att vi kan värna vårt lands säkerhet.

Anf. 14 MIKAEL OSCARSSON (KD):

Herr talman! Vi debatterar försvarspolitik. Jag vill börja med att yrka bifall till motion 3829 yrkande 4 under punkt 1 och till reservation 11 om försvarslogistik.

Det har tidigare i debatten citerats från den säkerhetspolitiska rapport som Försvarsberedningen lämnade den 20 december. Där finns en formulering om att ett angrepp mot Sverige inte kan uteslutas. Den var sju partier överens om. Detta är något som vi måste ta höjd för, och jag tänkte i mitt anförande berätta vad vi kan göra på kort sikt och på längre sikt.

När vi talar om försvarspolitik måste vi först titta lite på vilket omvärldsläge vi befinner oss i. Det är ett allt tuffare säkerhetspolitiskt läge. Låt mig påminna om några saker. Vi har Rysslands annektering av Krim 2014, och fortfarande – medan vi befinner oss här i kammaren – pågår ett krig i Ukraina. Vi har de systematiska påverkansoperationer mot de baltiska staterna som Ryssland håller på med. Vi har en närmast hysterisk upprustning från rysk sida, om man satsar nu ca 5 procent av bnp. Kortfattat kan man säga att omvärlden är oroligare och farligare än på mycket längre.

Tittar man på läget för Sverige är Östersjöregionen ett odelbart operationsområde i händelse av konflikt. Det har tydliggjorts vid flera tillfällen, bland annat av Krister Bringéus som gjorde den säkerhetspolitiska utredningen för ett par år sedan. Blir det en kris eller i värsta fall ett krig kommer Sverige från dag ett att dras in i det. Det måste vi förstå.

Till det lägger vi de nya hoten som terrorism, organiserad brottslighet och cyberangrepp där Sverige attackeras. Det är 10 000 cyberangrepp per månad från utländsk makt där vi har alldeles för dåligt skydd. Det finns en lång rad utmaningar. Vad gäller det sistnämnda skulle vi behöva ha en cybersäkerhetsmyndighet. Det krävs ett totalförsvar, militärt och civilt, som försvarar oss. Det är två sidor av samma mynt.

Försvar är något som man relativt lätt kan stänga ned, men det tar tid att bygga upp. Vi ser att den försvarsmakt vi har är alldeles för liten. Vi gör fantastiska insatser. Men den är för liten för att försvara ett så stort land som Sverige. Vi är det näst största landet efter Frankrike, men vi har en alldeles för liten försvarsmakt.

Det har tagit tid att montera ned den. När vi nu ser vi ett hot mot Sverige för överskådlig framtid finns det en nivå som vi behöver komma upp till. Det är som jag och Kristdemokraterna ser det något slags miniminivå.

Lite grovt räknat på tio års sikt, ungefär fram till 2030, ser vi framför oss att vi behöver en fördubbling av armén. Vi skulle behöva ha brigader i Revinge, Skövde, Boden, Sörmland och Dalarna. Vi skulle behöva ha speciella försvar av Stockholm och Gotland.

Herr talman! Vi skulle behöva ha en fördubbling av antalet stridsfartyg, ett fördubblat antal ubåtar och en marinbas på västkusten. I dag kan vi försvara Sverige på ett ställe, exempelvis vid ett angrepp i Östersjön. Men den som vill oss illa kommer att försöka stoppa förnödenheterna på västkusten. Då måste vi ha en flotta och möjlighet att kunna försvara oss även där. Flygvapnet bör bibehållas med minst 100 flygplan. Antalet basförband behöver tredubblas. Det kan vi göra genom att antalet värnpliktiga ökar från dagens 4 000–5 000 till 10 000–12 000.

Det är också viktigt att påpeka att vi behöver öka försvarsanslagen. De ligger i dag på 1 procent. Tittar vi på vår omvärld, som föregående talare var inne på, ligger de på helt andra nivåer. I Baltikum är de uppe på 2 procent och i Polen likaså. I Tyskland har de fattat beslut att successivt gå upp. I Sverige behöver vi stegvis göra samma sak. Om vi ska kunna betala räkningarna och bygga upp ett försvar av den storleken krävs det långsiktighet. Vi behöver också lägga till de pengar som krävs.

Vi bygger säkerhet tillsammans. Vi har i dag ett nära samarbete med Nato. Det är bra, men det räcker inte. Vi har ett samarbete med Finland. Det är bra, men det räcker inte. Vi behöver bli en fullvärdig medlem av Nato. Det som händer om Sverige skulle bli medlem av Nato är att vi på

riktigt skulle kunna samöva. Vi skulle kunna ha försvarsplanering och planera för en kris eller ett krig.

Det är mycket bättre att förbereda sig med sina vänner än att behöva improvisera om det värsta skulle hända. Det var därför som Krister Bringéus var så tydlig med att ett svenskt Natomedlemskap skulle vara konfliktavhållande. Det skulle minska risken för konflikter, och det skulle bli mer förutsägbart.

Herr talman! Därför är det så bekymmersamt när vi i går i den utrikespolitiska debatten hörde att utrikesminister Wallström undrade hur det stod till med Nato, garantierna och sa att man kanske ska diskutera Natokretsen. Det var häpnadsväckande uttalanden.

Sverige har ett nära samarbete. Vi vet också att Sveriges egen försvarsförmåga inte räcker. Det har varit en dubbelmoral i många år i Sverige där vi tror att Nato ska kunna hjälpa oss. Är vi inte medlemmar i Nato finns inga garantier.

Därför är det bekymmersamt med Margot Wallströms uttalanden i går. Det kanske är någonting som socialdemokratiska företrädare i dag kan lägga ut texten om och förklara. Är det så att Sverige skulle bli tryggare med ett Natomedlemskap? Skulle det öka tryggheten i vårt närområde eller inte? Den frågan skulle vara intressant att få besvarad.

Herr talman! Avslutningsvis är frågan om trygghet väldigt viktig för Kristdemokraterna. Tryggheten börjar i familjen. Sedan kommer trygghet på gator och torg men också trygghet mot yttre hot. Det är därför försvarsfrågorna är så viktiga.

Vi behöver satsa på att bygga upp ett fungerande starkt försvar som kan ge trygghet för Sverige och bidra till den gemensamma tryggheten i omvärlden men också bli full medlem i Nato.

Anf. 15 LOTTA JOHNSON FORNARVE (V) replik:

Herr talman! Mikael Oscarsson säger i sitt anförande att trygghet är det viktigaste för Kristdemokraterna. Jag undrar hur det kan kännas tryggt att gå med i en allians, Nato, som har kärnvapen som en av sina viktigaste strategier. Hur kan det kännas tryggt?

Hur kan det kännas tryggt att gå med i en allians som har medlemmar som Ungern, Turkiet och Polen? Turkiet under Erdoğan förtrycker sin egen befolkning och arresterar oppositionella i massor. Det har nyligen gått in i Syrien och angripit kurdregionen Afrin och på det sättet också begått ett stort brott mot folkrätten.

Hur kan det kännas tryggt att gå in i en allians med den typen av medlemmar som är så långt borta från demokratin som man kan tänka sig? Hur kan det kännas tryggt att gå in i en allians där USA är den ledande nationen och som har en president, Donald Trump, som är minst sagt oberäknelig?

Anf. 16 MIKAEL OSCARSSON (KD) replik:

Herr talman! Tack för frågorna, Lotta!

När det först gäller kärnvapen kan jag ge en upplysning. Det är enskilda länder som har kärnvapen och inte Nato. Som jag var inne på i mitt anförande har vi redan i dag ett nära samarbete med Nato. Ett fullvärdigt medlemskap skulle göra att vi skulle kunna få skyddet, kunna påverka och kunna ha samövningar. Det skulle både öka tryggheten för Sverige och också bidra till säkerheten för våra grannländer.

Jag vill passa på att ställa en fråga till Lotta Johnsson Fornarve. Vill ni i Vänsterpartiet riva upp solidaritetsförklaringen om det skulle bli en konflikt eller i värsta fall ett krig i Baltikum? SD vill också göra det. Ända sedan vi gick med i EU har vi sagt att vi inte kommer att stå neutrala. Vi kommer att agera, på samma sätt som vi förväntar oss att vi ska få hjälp.

Hur är det med solidariteten med Baltikum, Lotta Johnsson Fornarve? Ska militär hjälp uteslutas från början? Är det bara filter eller mat som ska skickas? Är det så att ni utesluter att vi ska hjälpa till militärt? Hur är det med den saken?

Anf. 17 LOTTA JOHANSSON FORNARVE (V) replik:

Herr talman! Jag börjar med den sista frågan om solidaritetsförklaringen. Solidaritetsförklaringen innebär inte enbart militärt stöd utan kan innebära andra former av stöd som man kan ge till länder som hamnar i kris eller konflikt. Jag tror kanske inte att det militära stödet är det allra viktigaste. Här finns nog andra möjligheter att stödja länder som hamnar i en svår situation.

Jag tycker inte att jag fick något riktigt svar på min fråga angående om Mikael Oscarsson känner att det är tryggt att gå in i en allians som Nato, som har odemokratiska medlemmar som Polen och Ungern. Framför allt tänker jag också på Turkiet, som i dag angriper sitt grannland Syrien och det kurddominerade området där. Det är en regim som i allra högsta grad förföljer sina egna medborgare, och det är ett mycket odemokratiskt land. Hur kan det kännas tryggt att vara med i en sådan allians?

När det gäller frågan om kärnvapen har ju Nato kärnvapen som en av sina bärande strategier. Jag tycker inte att det känns särskilt tryggt att gå med i en sådan allians.

Jag skulle också vilja fråga Mikael Oscarsson om han inte tycker att den svenska alliansfriheten har fungerat väl. Sverige har klarat sig undan krig i 200 år. Generation efter generation har sluppit uppleva krig. Är inte det ett bevis på att alliansfriheten har fungerat väl? Varför ska vi frånga en vinnande strategi?

Anf. 18 MIKAEL OSCARSSON (KD) replik:

Herr talman! Under kalla kriget var Sverige alliansfritt därför att det skulle syfta till neutralitet i krig. Men nu är det länge sedan vi kom bort från detta. Sverige kommer inte att vara neutralt. Då är frågan: Vad är syftet med alliansfriheten?

Vi klarar oss inte på egen hand. Vi är beroende av att få hjälp. Då är det, som jag var inne på, mycket bättre att uppgradera. Sverige har i dag ett partnerskap med Nato, och det är mycket bättre att vi blir fullvärdig medlem. Då kan vi påverka, och då kan vi ha en försvarsplanering.

Ledamoten minns säkert hur det var under den ryska påsken för några år sedan. Sveriges plan kom inte upp, men Natos plan kom upp. Om Sverige blir medlem kan vi samarbeta. Det finns en försvarsallians att tillgå. Den heter Nato. Där är Norge med, där är Danmark med och där är Polen, Tyskland och länderna i Baltikum med. Sverige skulle passa in där. Vi skulle kunna förstärka säkerheten både för svenska folket och för omvärlden.

Det här med att ställa upp och solidaritet är viktigt. Det funkar så i realiteten. Om inte vi ställer upp – vem ska då ställa upp för Sverige? Ledamoten är inne på att vi kan skicka andra saker. Men om det i värsta fall uppstår ett krig eller en kris och vi skulle råka ut för det, skulle vi då bara vilja ha blåbärssoppa och filter? Vi vill också ha militär hjälp i så fall.

Här måste man tänka till. Det är bekymmersamt att SD och Vänsterpartiet i Sveriges riksdag driver detta. Man har ändrat sig när det gäller solidariteten och ser bort ifrån Baltikum vid en kris eller ett krig.

Anf. 19 ALLAN WIDMAN (L):

Herr talman! Det är, som har framgått, en något brokig debatt i dag från försvarsutskottets sida. Det beror på att betänkandet verkligen är ett smörgåsbord i ordets rätta bemärkelse. Jag kan inte låta bli att kommentera en del av det som tidigare har sagts.

När det gäller kärnvapen är det min absoluta övertygelse att freden och friheten i världen mår bra av att det finns kärnvapen i London, Washington och Paris så länge politiska ledare som Kim Jong Un, Xi Jinping och Vladimir Putin förfogar över sådana vapen.

Herr talman! Visst kan Sverige komma att få hjälp av Nato vid ett väpnat angrepp. Men eftersom Sverige är icke-medlem i organisationen och därmed inte omfattas av artikel 5 i Washingtonfördraget kommer denna hjälp enbart att ges om det ligger i Natos eget intresse.

Herr talman! Jag yrkar bifall till reservationerna 3, 7 och 11. Därtill yrkar jag bifall till motion 2017/18:3037 av undertecknad med flera.

Just nu pågår en anskaffningsprocess av ett medelräckviddigt amerikanskt luftvärnssystem, Patriot. Det är nog mycket bra på många sätt. Men, herr talman, att anskaffa en handfull skjutande enheter leder inte med automatik till att vi får ett sammanhängande, optimalt och heltäckande försvar mot ballistiska missiler och kryssningsrobotar.

För några år sedan arbetade en utredning, Luftförsvarsutredningen 2040, just med luftförsvarsfrågor på lång sikt. Utredningen kom fram till att Sverige är alltför litet för att på eget hand klara av att bygga upp ett sådant försvar mot ballistiska missiler och kryssningsrobotar. Utredningen föreslog därför att vi skulle bygga försvaret tillsammans med andra. Man var till och med så uttrycklig att man sa: Det är egentligen bara Natoländerna vi kan samverka med i denna fråga.

I utredningen satt tre socialdemokrater. Det var Eva Sonidsson, Anna-Lena Sörenson och Peter Jeppsson. Ingen av dessa ledamöter hade en avvikande mening när det gäller behovet av samarbete med Nato om vårt luftförsvar. Inte heller Vänsterpartiet hade någon avvikande mening. Där emot skrev dåvarande ledamoten Torbjörn Björlund ett särskilt yttrande där han menade att vi kan samarbeta med enskilda Natoländer men inte med Nato som organisation.

Utredningen har inte gått på remiss, och nu är frågan: Vilket beredningsunderlag har egentligen regeringen när vi nu står inför denna mycket stora och omfattande anskaffning? Det handlar, herr talman, om tiotals miljarder som ett minimum.

Jag inser att Liberalerna i dag kanske inte kommer att få stöd för sitt yrkande om att riksdagen ska ge regeringen till känna att redovisa hur de svenska komponenterna ska ingå i ett sammanhängande försvar mot ballistiska missiler och kryssningsrobotar tillsammans med andra länder. Men

jag vill ändå för historiens skull, herr talman, säga att det hade varit en mycket klok idé om man så gjorde.

Hans Wallmark var inne på att samarbetet med Finland inte med någon automatik gäller i händelse av en väpnad konflikt. Det är alldeles riktigt. Det är inte bara med Finland vi har ett bilateralt samarbete; vi har det också med en lång rad andra länder. Men den gemensamma nämnaren för alla dessa avtal, herr talman, är att de förutsätts upphöra i händelse av krig. Man kan därmed säga att de utgör fikonlöv för den regering som fortsätter att hålla Sverige utanför det viktigaste säkerhetssamarbetet mellan demokratiska stater.

Hans Wallmark uppehöll sig även vid Politihjemmeværnet i Danmark och beskrev på ett målande sätt hur de även i fredstid vid kriser kan stötta den ordinarie polisen. Mot denna bakgrund ser jag framför mig att Moderaterna i Sverige, när nu Försvarsberedningen i bred enighet har föreslagit en särskild polisiär förstärkningsresurs, som en följd av detta också anser att denna kan användas vid kriser i fred.

Vi har diskuterat sannolikhetsläran i Försvarsberedningen. Faktum är att sannolikhetsläran denna gång utmönstrades helt och hållet. Jag tror att vi på samma sätt som Roger Richtoff utgår från de faktiska möjligheterna och sedan inte graderar sannolikheten för dessa. Det tror jag är mycket klokt av oss.

Herr talman! Med detta tackar jag för mig.

Anf. 20 ÅSA LINDESTAM (S):

Herr talman! Vi ska diskutera försvarspolitik i dag. Ett antal motioner har legat till grund för betänkandet, och de kommer från allmänna motionstiden i höstas. Det är 18 motioner som innehåller 36 olika förslag. Precis som Allan Widman sa är det ett smörgåsbord av allt möjligt. De flesta av oss här inne sitter i försvarsutskottet, och vi har många gånger debatterat just de här frågorna.

Jag vill yrka avslag på alla reservationer, förstås, och yrka bifall till förslaget i betänkandet.

Jag skulle vilja lyfta upp skillnaderna mellan att sitta i försvarsutskottet och att sitta i Försvarsberedningen. Beredningen är ett organ som kom till i slutet av 90-talet. Det har fungerat väldigt bra de flesta gångerna. Jag har fått förmånen att sitta där för andra gången nu. Det är om inte ett tillfälligt så i alla fall inte ett långvarigt organ. Men vi jobbar långsiktigt, och vi håller på i ett par år innan vi lämnar vårt förslag. De förslag som vi lämnar är förhandlade på en annan nivå än förslag från vanliga grupper som samlas och sedan lämnar en rapport till regeringen. Vi jobbar väldigt långsiktigt och förhåller oss till försvars- och säkerhetspolitiken – så även nu.

I januari 2017 bestämde försvarsministern och regeringen att vi skulle tillsätta en ny försvarsberedning. Vi jobbade under hela året, och i december lämnade vi vår rapport *Motståndskraft*. Den behandlade totalförsvaret och det civila försvaret, och vår slutrapport, som många av de här delarna som vi talar om nu kommer att handla om, kommer vi att lämna senast i maj 2019.

Till vår hjälp har vi ett antal utredningar. Någon, som rör samarbeten, har nämnts här också. Men vi har också tittat på alla våra lagar för att se om de är anpassade till i dag, och vi har en stor förväntan nu på att få en utredning om materiel och logistik.

Vi diskuterar också målen i Försvarsberedningen. Vi är väldigt överens om de mål som vi har fastställt om att öka den operativa förmågan och att säkerställa den samlade förmågan.

Det ligger väldigt många möten bakom det här, liksom många resor där vi försöker komma överens. Jag måste avslöja att vi kommer överens i stor utsträckning. I förra beredningen hade vi en kraftig majoritet, och nu har vi alla partier kvar i beredningen. Vi vet inte om man i nästa rapport kommer att lämna reservation eller avvikande mening, men jag hoppas att den blir så stadig och bred som det bara är möjligt.

Vi föreslår att målet i totalförsvaret ska vara att enskilt och tillsammans med andra både inom och utom landet försvara Sverige mot väpnat angrepp. Vi vill värna vår säkerhet, frihet, självständighet och handlingsfrihet. Jag tror att alla kan ställa upp på de här sakerna.

Det som var lite nytt i den senaste rapporten var att försvaret ska planera och verka för att vi ska kunna stå emot allvarliga störningar i samhällets funktioner under tre månader. En del av den perioden på tre månader ska också vara under krig.

Självklart lyfter vi upp många saker i den rapport vi har lämnat. Jag har träffat många människor som har läst den, och jag upplever att den är lättläst trots att den inte är alldeles tunn. Det känns som att många har hittat hem i den.

Vi diskuterar i rapporten ansvar och ledning när det gäller befolkningskydd. Grunden för det är hur räddningstjänsten ska förstärkas. Vi talar om polisen och om krigsplaceringar, för man måste också veta var man ska tjänstgöra om det värsta skulle hända. Vi talar också mycket om sjukvården och hur ett stort skadeutfall ska hanteras.

I går var några av oss på ett seminarium och diskuterade cybersäkerheten. Jag upplever att ett av de hetaste ämnena just nu är hur vi ska agera när intrång görs i våra datorer.

Självklart har vi också diskuterat jordnära saker som livsmedel och vatten. Hur ska vi kunna försörja oss när det gäller energi och drivmedel?

Samarbete nämns också i FöU3. Vi vill ha ett ökat samarbete, särskilt med dem som är nära oss – förstås med Norden. Vi har redan ett samarbete med Nordefco som startade 2009. Nordefco står för Nordic Defence Cooperation. Där finns en politisk inriktning men också en förmågeutveckling. Vi har övningar och utbildning där, och vi diskuterar också personalfrågor. Det är en väldigt positiv utveckling.

Självklart står Finland oss närmast. Det beror mycket på att vi påminner om varandra. Vi har ett samarbete bortom fredstida förhållanden just nu.

Många av frågorna som har lyfts i dag kommer alltså att tas upp i Försvarsberedningens kommande rapporter. Jag tror att det är viktigt att vi håller oss till en helhetslösning och inte lyfter upp enstaka saker och beslutar om dem här och nu, utan helheten är oerhört viktig.

Jag hoppas på många bra diskussioner i fortsättningen där vi också kan vara pragmatiska och lyssna på varandra. Det är inte alltid så lätt, men vi tränar bra i Försvarsberedningen. Jag är övertygad om att det kommer någon rapport lite längre fram, och jag hoppas att den ska innehålla en mycket bred överenskommelse om vårt försvar.

Anf. 21 HANS WALLMARK (M) replik:

Herr talman! Åsa Lindestam uppehöll sig huvudsakligen vid Försvarsberedningen och dess arbete, framför allt med den senaste delrapporten. Det finns skäl för oss att återkommande diskutera detta och inte minst den slutrapport som också kommer att levereras.

Herr talman! Vissa av de saker som Försvarsberedningen lade fram i sin delrapport som presenterades den 20 december har regeringen redan valt att börja effektuera. Det tycker jag i grunden är bra, men det gör att det blir styckevis och delat.

Det är lite oklart varför man har tagit några saker och inte andra saker. Man säger till exempel att man vill återupprätta det psykologiska försvaret, vilket är en fråga som vi moderater har drivit hela tiden, men sedan finns det också andra saker, till exempel att vi pekar ut Försvarsdepartementet som ett totalförsvarsdepartement, som man väljer att avstå från.

Det är obegripligt varför man väljer något från Försvarsberedningen men inte annat, men det kan vi lämna därhän.

Jag tänkte nämligen, till skillnad från Åsa Lindestam, diskutera det här betänkandet. Hon inledde med att säga att hon yrkade avslag på samtliga motioner. Då vill jag bara ställa frågan vad hon i grunden har emot den moderata motion där vi säger att det skulle kunna tillsättas en utredning som ser över hur polisen och Försvarsmakten kan fördjupa sitt samarbete.

Upprinnelsen till det är att det för någon vecka sedan var ett visst rabalder, herr talman. Man kunde lyssna på en justitieminister som sa en sak och en statsminister som sa något annat, och sedan ändrade sig justitieministern när det gällde hur försvarsmakt och polis kan samverka och samarbeta.

Därför är min enkla fråga: Varför yrkar Åsa Lindestam avslag på en motion som handlar om att utreda hur samarbetet mellan försvarsmakt och polis kan fördjupas?

Anf. 22 ÅSA LINDESTAM (S) replik:

Herr talman! Jag vill börja med varför vi effektuerar vissa saker. Jag vet att Hans Wallmark har fått svar tidigare också, för försvarsministern fick samma fråga uppe i Sälen.

Jag håller med om beskrivningen av hur regeringen har behandlat det här. Många av sakerna som Försvarsberedningen föreslog var redan på gång och det fanns saker som var färdiga och man kunde sätta fart på direkt. Då gjorde regeringen det. Det är väldigt ovanligt att det händer. Tidigare rapporter har inte behandlats på det viset, utan då har man lagt fram dem och sedan utrett ytterligare i regeringen. Sedan har det efter lång tid kommit förslag som vi har kunnat ta beslut om.

Den här regeringen tog emot rapporten den 20 december, tror jag att det var, och redan efter tre veckor hade man tagit beslut om några saker och hade dem på plats.

Jag tror att det är viktigt. Det visar hur snabbt man ändå kan hantera saker när man är i regering och är beslutsam. Därför satte man fart i de här delarna. Andra saker kanske måste ligga till sig lite. Man måste ha tid att läsa rapporten i sin helhet. Jag är säker på att regeringen kommer att återkomma i många av de här frågorna.

När det gäller en utredning i frågan om polis och militär vill jag säga att vi har en hel hög med utredningar just nu som vi måste förhålla oss till i första hand.

Jag vet redan att polis och militär har ett gott samarbete. Det har vi hört av Försvarsberedningens representanter.

Jag tror att vi i dagsläget är nöjda med de utredningar vi får. Sedan får vi se om vi ska återkomma till det när vi gräver djupare. Men än så länge kan jag inte se att det finns behov av det.

Anf. 23 HANS WALLMARK (M) replik:

Herr talman! Jag tänker inte fördjupa mig i varför man väljer sådant utifrån Försvarsberedningens delrapport men avstår från annat. Jag konstaterar bara att det sker. Och jag utgår från att en alliansregering efter valet i september möjligtvis kommer att visa ett intresse också för de kvarglömda punkterna i Försvarsberedningens delrapport.

Herr talman! Låt mig återgå till det Åsa Lindestam gjorde inledningsvis i sitt anförande, nämligen yrkade avslag på samtliga motioner.

Det är uppenbart att det nu förs en debatt, som statsministern och justitieministern också deltar i, om hur polis och försvarsmakt kan samverka och samarbeta. Då vore det väl idealiskt att undersöka den juridiska basen för ett sådant samarbete. Nu går man ut i den allmänna debatten och säger att det vore bra. Därför vill jag än en gång fråga Åsa Lindestam om den sakliga grunden för det.

Herr talman! Ärligt talat kan den sakliga grunden inte vara att det tillsetts en massa olika utredningar. Det görs hela tiden, och det kommer att fortsätta på det sättet. Om både justitieministern och statsministern öppnar för att fördjupa samverkan mellan försvarsmakt och polis – en i grunden bra idé – är det bra om man har undersökt den juridiska och strukturella grunden för det.

Min fråga till Åsa Lindestam är alltså: Varför yrkade du avslag på detta förslag, för ungefär åtta minuter sedan?

Anf. 24 ÅSA LINDESTAM (S) replik:

Herr talman! Det låter lite märkligt att kalla det för kvarglömda punkter i Försvarsberedningens rapport. Det är det absolut inte. Det är en delrapport i ett betänkande som vi ska lägga fram i maj 2019. Det kommer alltså att behandlas i sin helhet när tid kommer.

Om jag inte missminner mig försökte den förra regeringen göra på precis det sättet, och det fattades så mycket att vi var tvungna att tillsätta en försvarsgrupp för att komma vidare. Men vi kallade det inte för kvarglömda punkter, utan vi tog det på största allvar och hjälpte till så mycket vi kunde, vilket vi fortsätter att göra. Det är absolut inte kvarglömt.

Jag tycker inte att den juridiska basen för samarbetet mellan polis och militär behöver utredas för närvarande. Jag har klart för mig vad man kan och inte kan göra, och jag är nöjd med det så här långt. Det kanske finns ytterligare punkter där Hans Wallmark inte vet vart det ska bära hän. Men jag känner inte till dem. Men kanske kan vi komma fram till lite mer konkreta saker som man i så fall skulle kunna samarbeta om.

Jag vet att om polisen behöver avropa till exempel helikoptrar ställer Försvarsmakten upp och levererar de helikoptrar som man har möjlighet att leverera. Det är bra. Det är *ett* sätt att göra det på.

När vi träffar cheferna för de respektive myndigheterna säger de också att de har ett mycket gott samarbete på veckobasis. Jag tror att det räcker att man kan prata med varandra. Och om de ser att det fattas något som de borde ha befogenhet att göra är jag säker på att de skulle påpeka det för oss. Jag kan inte minnas att Hans Wallmark, i diskussionen vi hade med cheferna, lyfte upp någon specifik fråga där han skulle vilja se ytterligare samarbeten och som han ville utreda.

Anf. 25 ANDERS SCHRÖDER (MP):

Herr talman! Att värna medborgarnas säkerhet och landets oberoende är statens första uppgift. Försvarsmakten är den garant som ska säkerställa detta om ett läge uppstår där diplomati och andra säkerhetspolitiska verktyg misslyckas med att lösa en konflikt på fredlig väg.

Eftersom förändringar av totalförsvaret tar lång tid faller ett stort ansvar på oss politiker att följa den säkerhetspolitiska utvecklingen i vårt närområde och anpassa vårt försvar efter vad vi ser samt att arbeta långsiktigt med försvars- och säkerhetspolitik. Den svenska politiken har försökt skapa strukturer för att gynna just dessa långsiktiga penseldrag framför kortsiktigt beslutsfattande i försvarspolitik, framför allt genom Försvarsberedningen och försvarsgruppen. Försvarsberedningens delbetänkande *Motståndskraft – Inriktningen av totalförsvaret och utformningen av det civila försvaret 2021–2025* samlade ett brett stöd för sin inriktning om ett återuppbyggt civilförsvar.

Inom försvarsgruppen har regeringen tillsammans med ansvarstagande borgerliga partier enats om flera budgettillskott till försvaret, dels för att säkerställa att vi genomför 2015 års försvarsbeslut, dels för att säkra försvarets förmåga även under nästa försvarsbeslutsperiod.

Försvarsbeslutet 2015 och dess kompletterande uppgörelser har inneburit ett trendbrott i svensk försvarspolitik. Resurserna till svenskt försvar har ökat för första gången på många år. De nya resurserna har gått till satsningar på personal, spridning av flygstriidskrafterna, materielinvesteringar, utplacering av stridsgrupp på Gotland, genomförandet av Aurora, det påbörjade inköpet av luftvärn med mera. Till detta bör nämnas införandet av den nya värnplikten, som säkrar försvarets personalförsörjning och samtidigt stärker incitamenten för människor att söka sig frivilligt till försvaret. Verktygen för ökad frivillighet har naturligtvis varit viktiga för Miljöpartiets del.

Det tar som sagt lång tid att utveckla försvarsförmåga, och vi är långt ifrån klara. Ingemar Wahlbergs kommande utredning om försvarets materielbehov, Försvarsmaktens budgetunderlag och Försvarsberedningens slutrapport längre fram kommer säkerligen alla att peka på försvarspolitiska utmaningar som behöver hanteras, oavsett regering. Men riktningen från den här regeringen är tydlig. Vi har tagit oss an att stärka försvarets förmågor, och det är ett arbete vi kommer att fortsätta med.

Herr talman! Nu har vi talat mycket om klassisk försvarspolitik och hur vi dimensionerar försvaret för att kunna möta en angripare. Men jag vill också framhålla att förbättrade förmågor hos totalförsvaret kan komma samhället till nytta i andra situationer än en väpnad konflikt. Ett krig i vårt

närområde framstår trots allt som osannolikt i dag. Men lastbilar som behövs i försvarets logistik kan också användas i till exempel en snöstorm, en mer resiliert elförsörjning är värdefull vid många typer av kriser och värdet av hemvärnet blev exempelvis tydligt vid branden i Västmanland 2014. Listan kan göras lång.

Vi gör klokt i att inte glömma bort de andra säkerhetsutmaningarna och bara prata om kriget, dels eftersom det finns gott om synergieffekter mellan krisberedskap och försvar, dels eftersom den hotbild vi står inför är komplex.

Regeringen har också i den nationella säkerhetsstrategin presenterat sin syn på vilka hot vi står inför. Utöver de militära hoten nämns också informations- och cybersäkerhet, hälsohot, terrorism, organiserad brottslighet, hot mot infrastruktur och energiförsörjning samt klimatförändringarna och deras effekter. Som miljöpartist vill jag särskilt framhålla det sistnämnda och instämma i ambassadör Krister Bringéus bedömning att klimathot utgör det långsiktigt största säkerhetshotet mot världen.

När man lyssnar på försvarsdebatter kan man ibland få intryck av att säkerhet byggs enbart med hjälp av vår försvarsmakt. Det är dock långt ifrån sanningen. Diplomati, utrikespolitik, goda relationer med våra grannar och stöd till demokratiska krafter och institutioner runt om i världen utgör alltid den första försvarslinjen som håller Sverige tryggt.

Dessa ämnen hanteras dock inte av försvarsutskottet. Jag nöjer mig därför med att konstatera vikten av dessa och hänvisar den intresserade lyssnaren till att i efterhand lyssna på gårdagens utrikespolitiska debatt här i kammaren, där bland annat dessa frågor hanterades.

Med det yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Anf. 26 ALLAN WIDMAN (L) replik:

Herr talman! Jag hade inte tänkt att begära någon replik. Men i slutet av sitt anförande fick Anders Schröder mig att hoppa till när han sa att ett väpnat angrepp mot Sverige är fortsatt osannolikt. Det föranleder mig att ställa en fråga. Försvarsberedningen har formulerat sig så att ett väpnat angrepp mot Sverige inte kan uteslutas. Står Miljöpartiet bakom denna den mest centrala meningen i beredningens rapport eller gör man det inte?

Anf. 27 ANDERS SCHRÖDER (MP) replik:

Herr talman! Jag sa att ett väpnat angrepp framstår som osannolikt i dag. Jag ser inte hur det skulle stå i motsatsförhållande till att man inte kan utesluta ett väpnat angrepp. Hela poängen med Försvarsberedningens portalmening var ju att det inte är relevant för Försvarsberedningen att försöka att göra den typen av sannolikhetsbedömning.

Men jag konstaterar ändå att jag från min horisont inte ser det som sannolikt, och därför ser jag inte att de står emot varandra.

Anf. 28 ALLAN WIDMAN (L) replik:

Herr talman! Avsikten med Försvarsberedningens formulering var just att en gång för alla utmönstra den så kallade sannolikhetsläran. Nu säger Anders Schröder att han uppfattar det så att de inte står i motsatsförhållande till varandra, och det kan jag rent semantiskt hålla med om. Men när han i ett andra andetag ändå gör bedömningen att ett väpnat angrepp är

fortsatt osannolikt undergräver han hela beredningens arbete under de veckor som det tog att bli överens om den här formuleringen.

Det är djupt allvarligt att en representant för regeringsidan gör detta i den här debatten, herr talman. Det innebär att vi måste sätta stora frågetecken inför fortsättningen och implementeringen av de andra förslag som beredningen har lagt fram.

Anf. 29 ANDERS SCHRÖDER (MP) replik:

Herr talman! Jag noterar att Allan Widman verkar hålla med om att min beskrivning är sakligt korrekt. Det är bara det att han gör en annan tolkning av hur man ska förstå portalmeningen. Det är väl inte första gången som en bred parlamentarisk överenskommelse tolkas delvis olika av olika partier.

Jag kan konstatera att de inte står emot varandra. Så ser det de facto ut. Därför är det märkligt att påstå att jag inte skulle stå bakom den överenskommelse som har gjorts inom Försvarsberedningen.

Anf. 30 ROGER RICHTOFF (SD) replik:

Herr talman! Jag hade två frågor. Den ena har redan tagits upp av Allan Widman. Det var en bra frågeställning. Jag delar helt frågeställarens uppfattning. Svaret är inte förvånande, att det egentligen blir ett icke-svar. Jag tror helt enkelt att Anders Schröder inte förstår skillnaden mellan att spekulera i sannolikhet för det ena och att utesluta någonting.

Nåväl, sedan säger Anders Schröder att man ska anpassa försvaret till det säkerhetspolitiska läget, och det låter ju bra. Om vi ser 10–15 år framåt så kommer det att se helt annorlunda ut. Kommer då Anders Schröder – som han gjort tidigare – att medverka till att radera det som vi bygger upp nu och bryta sönder systemen? Han säger att vi ska anpassa försvaret till det säkerhetspolitiska läget. Innebär det att ni ska radera det igen, som ni var duktiga på förra gången?

Anf. 31 ANDERS SCHRÖDER (MP) replik:

Herr talman! Jag hoppar över spekulationerna om vad jag förstår och inte förstår.

Roger Richtoffs fråga är ju så spekulativ i sig själv och hypotetisk att den är svårbesvarad. Svaret är naturligtvis att vi alltid måste observera omvärlden först och sedan göra en bedömning av hur vårt försvar ska utformas.

Det vore väldigt märkligt om jag sa: Nej, jag ska inte ta hänsyn till ett förbättrat eller ett försämrat säkerhetspolitiskt läge när jag väljer hur det framtida försvaret ska utformas.

Anf. 32 ROGER RICHTOFF (SD) replik:

Herr talman! Den analysförmåga som ni har presterat har ju varit kass, och det har jag framfört tidigare. Det som skiljer oss åt är att vi vill ha ett starkt försvar över tiden. Sedan kan vi diskutera hur starkt det ska vara.

Om det säkerhetspolitiska läget blir lugnare är det bra, jättebra. Alla skulle glädjas åt detta. Men vi ska behålla en hög gard för förändringar. Det kräver då ett starkt försvar över tiden. Här skiljer vi oss tydligt åt. Sedan är det klart att man observerar omvärldsläget och kan agera på olika

sätt. Man kan agera politiskt som en alliansfri nation. Det är det enda som vi över huvud taget har gemensamt med nuvarande regering, att vi ska stå utanför Nato.

När det gäller just anpassningen till försvaret oroar det mig lite grann. Förra gången ni gjorde en icke-analys raserade ni försvaret totalt. Ni bröt sönder systemen och sa att det inte behövs något försvar. Vi var ensamma om att säga: Bibehåll ett starkt försvar över tiden!

Nu pratar alla partier om det och säger att vi måste höja försvaret med tanke på säkerhetsläget. Javisst, men hur lång tid tar det att bygga upp det som ni har raserat? Det måste ni ta ansvar för och förstå att man inte kan bryta sönder allting om det blir lite lugnare i omvärlden. Den analys som ni har presterat hittills har varit kass.

Anf. 33 ANDERS SCHRÖDER (MP) replik:

Herr talman! Roger Richtoff och hans parti tycker att de alltid har haft rätt för att de har ropat vargen kommer 99 gånger. Den hundra gången kanske den kommer. Det är inte så en analys fungerar, Roger Richtoff.

Vi gör en bedömning efter omvärldsläget, och det kommer vi att fortsätta att göra.

Anf. 34 MIKAEL JANSSON (SD):

Herr talman! För tids vinnande yrkar jag bifall endast till reservation 13.

Säkerheten i vårt närområde har försämrats. Ett väpnat angrepp på Sverige kan inte uteslutas. För att göra ett väpnat angrepp alltför kostsamt för en tänkt angripare behöver vi ett försvar som ger en tröskeleffekt. En tänkt angripare kan förväntas använda symmetrisk krigföring samtidigt med asymmetrisk krigföring.

Ett totalförsvar måste därför vara ett avancerat system av system som från första sekund, men även uthålligt, kan klara påfrestningarna från en avancerad angripare.

Tre multiplikatorer bygger upp försvarsförmågan: förband, materiel och övningar. Tillgänglig materiel sönderfaller i sin tur i fyra multiplikatorer: försvarsanslagets nivå, valet av systemslag, prisbilden och logistiken. Om Sverige inte höjer försvarsanslaget kommer vi att få mindre tillgänglig användbar materiel i en nära framtid.

Den tidigare minskningen av försvarsanslaget har nämligen inte balanserat ut än. Tillgänglig materiel minskar fortfarande. Försvarsanslaget bör successivt höjas till 2 ½ procent av BNP senast om tio år.

Försvarslogistiken bör vara krigsanpassad. Endast det krigsdugliga försvaret kan bevara freden och friheten. När vi står inför en omställning eller effektivisering ska vi fråga oss: Funkar detta i krig? Frågan: Funkar detta i fred? får inte vara dimensionerande eller inriktande.

Ingemar Wahlbergs utredning *Logistik för högre försvarsberedskap* är ett stort steg i rätt riktning. Den bör genomföras i sin helhet.

Vi tillstyrker i vår reservation 13 den socialdemokratiska motionen om svensk radarteknik skriven av Johan Büser och Anna Johansson. Det är helt rätt att peka ut radartekniken som ett väsentligt nationellt säkerhetsintresse.

Vi har hela tiden poängterat att den svenska försvarsindustrin är en säkerhetspolitisk tillgång. Vår försvarsindustri grundar sig på tidigare decenniernas statliga stöd och stora egna beställningar. Våra duktiga ingenjörer och tillgången på svenskt privatkapital var också förutsättningar för att vi i dag har vår fantastiska försvarsindustri.

Efter murens fall, när det svenska försvaret tog sin omtalade strategiska timeout, fick försvarsindustrin helt fokusera om till export. Det har gått bra. Svensk försvarsindustri satsar i dag betydligt mer än Chalmers och KTH tillsammans på forskning. Självklart uppstår det mycket positiva spillövereffekter från en sådan produktionsmiljö. Man kan göra en lista med civila företag som är avknoppade från försvarsindustrin.

Men nu har alltså EU-kommissionen lagt fram ett förslag om att upprätta programmet för utveckling av försvarsindustrin med European Defence Fund. Plötsligt är den fria marknaden inte längre målet. Eda tar fasta på att det i USA produceras 30 försvarsmaterielsystem från 11 produktionsenheter, samtidigt som det i Europa produceras 178 försvarsmaterielsystem från 36 produktionsenheter. Med detta skulle det vara bevisat att försvarsindustrin i Europa är för splittrad.

Problemet med jämförelsen är att den är endimensionell. Ja, USA tillverkar bara en stridsvagnsmodell, Abrams, men den är dyr jämfört med den tyska Leopard som vi använder. 3 500 tillverkade Leopard 2 kostar 57 miljoner kronor styck, medan 10 000 tillverkade Abrams kostar 90 miljoner kronor styck. Ja, USA tillverkar bara fem modeller av stridsflyg, men deras bästa exportmodell, F-35, är enormt dyr i inköp och drift.

USA pumpar in enorma mängder pengar i sin försvarsindustri med vetenskapen att pengarna går in i den amerikanska ekonomin och dessutom skapar en massa spillövereffekter. Sverige borde göra samma sak, det vill säga öka beställningarna på bra inhemsk försvarsmateriel, såsom Gripen, stridsfordon 90, ubåt A26 med flera.

Det var tur för Sverige att riksdagen år 1982 med rösterna 176 mot 167 röstade för regeringen Fälldins förslag om ett nytt svenskt stridsflygplan. Hade Sverige köpt amerikanska F-16 eller F-18 hade vi stått med en ren kostnad. I stället utvecklade vi JAS 39 Gripen, som blivit en vinst för samhällsekonomin. Gunnar Eliasson, professor emeritus på KTH, har beräknat att skattebetalarnas 132 miljarder till Gripen fram till och med år 2007 hade gett tillbaka 350 miljarder i ökad tillväxt i Sverige.

Internationella materielsamarbeten är en nyckel när det gäller att lyckas för försvarsindustrin. Svensk försvarsindustri är kompetent på detta fält. Samarbetena med Tyskland, USA, England, Schweiz, Brasilien och Indien har en särställning. Väl att märka är att fyra, snart fem, av dessa länder inte är EU-medlemmar. Att bunta samman framgångsrika och inte framgångsrika försvarsindustrier och sätta EU som koncernledning är en katastrof. EU-byråkraterna har inte kunskap eller geni att besluta över materielsamarbetena.

Över till luftvärnet! Den svenska regeringen är på väg att göra ett jättemisstag i upphandlingen av ett nytt medelräckviddigt luftvärn. Ända sedan högkvarteret gjorde beräkningen att luftförsvaret behöver minst 60–80 nya Gripen Erik har frågan om inköp av modernt medelräckviddigt luftvärn varit en springande punkt. Redan tidigt i samband med Luftförsvarskommitténs arbete uttalade Försvarsmakten sin åsikt: Man ville ha Aster 30

som medelräckviddig luftvärnsrobot kombinerad med korträckviddiga Iris-T SLS. Det var en utveckling som vi gav vårt stöd.

Tyvärr har nu regeringen gått vidare med en offertförfrågan gällande endast det amerikanska 80-talssystemet Patriot. Upphandlingen borde i stället anpassas till att innefatta system som är bättre lämpade för Sverige. Offertförfrågan bör riktas till det europeiska företaget MBDA och omfatta Aster 30-eldenheter, separata datalänkar och Aster 30-robotar, medan radarn köps i Sverige: Giraffe 4A och senare så kallad early warning radar.

Sverige skulle kunna erhålla ett flexibelt och kostnadseffektivt luftförsvarssystem för framtida behov samt uppfylla en initial förmåga redan under 2020. För fartygsplacering kan CAMM-robotar köpas in från tillverkaren av Astersystemet. Dessa kan skjutas ut från Visbykorvetterna. Priset för Aster 30 är lägre än för Patriot. Aster 30 bygger på modern utvecklingsbar teknik, medan Patriot är 80-talsteknik vid vägs ände. Bemanningen för gruppering med Aster 30 är cirka en fjärdedel jämfört med Patriot. Omgruppering av Aster 30 kan genomföras snabbare än för Patriot. Saabs sensorer skulle genom ovanstående även kunna bli en del av Aster 30:s standardlösning och ge svensk del i vidare exportinkomster om exportkunder så önskar.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 9.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.56 på förslag av talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 14.00, då statsministerns frågestund skulle börja.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 14.00.

§ 6 Statsministerns frågestund

Hot och våld i skolan

Anf. 35 TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Fru talman! I går kunde man i Dagens industri läsa att hot och våld mot elever och lärare i skolan har ökat dramatiskt på senare tid. Höstens metoo-upprop har också kastat ljus på den typ av sexuella trakasserier och övergrepp som är vardag för alltför många elever. Runt om i landet tvingas skolor installera kameraövervakning, ha låsta dörrar med passerkort och anställa väktare. Bara sedan 2014 har antalet anmälningar till Arbetsmiljöverket om våld och hot i skolan nästan dubblats från 517 till 767.

Moderaterna har länge krävt insatser i skolan för att säkerställa trygghet, studiero och en miljö fri från våld och hot – en miljö där barnen dessutom måste vistas enligt lag.

Fyra år har gått utan att regeringen har agerat. När och hur tänker statsministern och regeringen se till att skolan hålls fri från våld?

Prot. 2017/18:73
15 februari

*Statsministerns
frågestund*

Anf. 36 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Detta är ett mycket angeläget ärende. Alla som vistas i skolan – barn och ungdomar liksom lärare – ska ha den bästa miljön och de bästa möjligheterna. Eleverna ska ha de bästa möjligheterna att lära sig så mycket som möjligt, och det ska vara fritt från hot och våld.

Fyra år, säger Tobias Billström. Under åtta år hade vi en borgerlig regering som sänkte skatterna 13 gånger mer än man satsade på skolan. En sak är säker: Ingen av de utmaningar vi ser i skolan avhjälps med sänkta inkomster för staten. De hjälps med mer resurser till skolan, och det kräver också mer inkomster. Därför har vi nu påbörjat ett rejält arbete med att tillskjuta resurser till skolan, inte minst för att lärarna ska få bättre utveckling. Vi ska höja lärarnas status. Vi ska utbilda fler lärare. Vi har redan till dags dato anställt 20 000 fler vuxna i skolan. Vi satsar på elevhälsan. Det har stor betydelse hur elevhälsan fungerar, och den måste rustas upp.

Här krävs en rad åtgärder, men framför allt kräver de tillräckligt med resurser. Arbetet är igång och måste fortsätta för att alla elever ska ha de bästa möjligheterna att lära sig så mycket som möjligt i skolan.

Anf. 37 TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Fru talman! Efter att ha lyssnat på statsministern kan jag konstatera att det behövs konkreta förslag för att komma till rätta med problemen. Vi vill bland annat skärpa lagstiftningen, öka lärares befogenheter att ingripa i ordningssituationer på skolan, införa ordningsomdömen i skolan och se till att alla brott polisanmäls och att det blir lättare att omplacera elever.

Vi i Alliansen vill också ta krafttag mot ungdomskriminaliteten, avskaffa straffrabatten för unga, inrätta särskilda ungdomsdomstolar och införa en 24-timmarsgaranti, som innebär att socialtjänsten ska kontakta den unges vårdnadshavare inom 24 timmar efter det att han eller hon gripits för brott.

Eftersom nu statsministern saknar konkreta svar på frågan hur skolan ska kunna tryggas för elever och lärare och brottsligheten stävjas – det var ju detta som var den ursprungliga frågeställningen – undrar jag: Är det inga av våra förslag som han kan ställa sig bakom?

(Applåder)

Anf. 38 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! När det gäller straffrabatten för ungdomar är det ni som ställer er bakom oss. Vi har redan gått ut med att den ska bort. Har man fyllt 18 år ska man kunna stå för sina handlingar fullt ut. Det har vi redan meddelat. Där råder det ingen tvekan om att vi har samma uppfattning. Det är bra att ni stöder regeringen på den punkten.

Det är klart att det ska vara ordning och reda i skolan. Det är bland annat därför det behövs fler vuxna. Lärare och skolledare kan komma att behöva fler befogenheter. Jag är inte alls främmande för att se över det. Men det är bara den ena delen av det hela. Den andra delen glömmer Moderaterna bort, för då börjar det helt plötsligt att kosta pengar, och då kan man inte sänka skatterna. Den delen handlar om att det måste till mer resurser i skolan.

Vi ska ha fler vuxna i skolan och också bättre möjligheter för lärarna. Då har också eleverna bättre möjligheter att välja en annan bana än den som leder till kriminalitet.

Statsministerns förtroende för finansministern

Anf. 39 MATTIAS KARLSSON (SD):

Fru talman! Vid riksdagens frågestund relativt nyligen redogjorde min kollega Carina Ståhl Herrstedt för hur finansministern hade sagt att massinvandringens kostnader skulle finansieras genom besparingar på den personliga assistansen till funktionsnedsatta och hur regeringen 2016 förändrade regleringsbrevet till Försäkringskassan och gav Försäkringskassan i uppdrag att ”bryta utvecklingen av antalet timmar inom assistansersättningen”.

I ljuset av det lidande som dessa åtstramningar har orsakat för många funktionsnedsatta, däribland också barn, och att regeringen nu verkar vilja skylla hela utvecklingen på domstolarna – man vill ge sken av att man står bakom de funktionsnedsatta, och man talar nu om lagändringar för att förbättra deras situation – ville min kollega Carina Ståhl Herrstedt fråga finansministern om hon var beredd att erkänna att regeringen gjorde ett misstag när man valde att prioritera massinvandring framför de funktionsnedsattas behov. Svaret från finansministern blev då att min kollega hade helt fel i sin verklighetsbeskrivning och att det inte fanns några som helst citat där finansministern hade sagt att hon prioriterade massinvandring framför assistansersättningen.

Detta var en direkt lögn från finansministerns sida. Vid en pressträff den 22 oktober 2015, som bland annat skildrats i TV4:s *Kalla fakta*, sa finansministern som svar på en direkt fråga om hur regeringen skulle klara de skenande kostnaderna för massinvandringen: ”Det handlar ... om att dämpa kostnadsutvecklingen på andra områden där vi ser att kostnaderna ökar, till exempel sjukskrivningar och assistansersättning.” Det var finansministerns svar på hur man skulle lösa de skenande kostnaderna för invandringen.

Med anledning av detta skulle jag vilja fråga statsministern hur statsministerns förtroende för finansministern påverkas av att finansministern här i riksdagens kammare inför svenska folket, tv-tittarna och svenska folkets valda representanter kommit med direkt osanna påståenden om vad hon har sagt och inte och om regeringens prioriteringar.

Anf. 40 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Jag har fullt förtroende för finansminister Magdalena Andersson. Vi har en alldeles utmärkt finansminister som har sett till att det här landets finanser nu har stärkts rejält, så nu har vi en enorm möjlighet att göra det vi vill på välfärdens område också. Det hade vi inte förut. Då hade vi ett rejält budgetunderskott. Nu har vi ett budgetöverskott.

Vår regering har lagt om den migrationspolitik som den förra regeringen införde. Det är de partierna som Sverigedemokraterna nu vill ha tillbaka till makten. Vi har lagt om den för att vi måste få färre att komma till Sverige och fler att söka sig till andra länder, så att vi får ett jämnt fördelat ansvar i Europa.

När det gäller assistansersättningen vill alltså Mattias Karlsson göra gällande att det inte har kommit några domstolsutslag i de ärendena, men det har det. När vi ser följderna av de besluten har vi sagt att vi måste få en hantering som är likadan som den var före besluten, så att exempelvis väntetid räknas in och att det inte ska göras några tvåårsprövningar. Detta är de förändringar som har gjorts. Därutöver finns det nu en utredning som tittar på LSS för att se hur en ny lagstiftning ska se ut, så att vi säkerställer att de människor som behöver stöd får det och att vi har bra villkor i övrigt.

Det är det regeringen gör. Vi tänker fortsätta att göra det. Här gäller det att se till att ha ordning på statens finanser och därmed få råd att satsa på välfärden, inklusive LSS och assistans.

Anf. 41 MATTIAS KARLSSON (SD):

Fru talman! Jo, det är sant att beslut i domstol har spelat in. Men andra saker som också har spelat in är signalerna från regeringen och den förändring som regeringen 2016 gjorde i regleringsbrevet till Försäkringskassan. De organisationer som företräder de funktionsnedsatta är överens om att det påverkade väldigt negativt. Detta är en del av förklaringen till att situationen för de funktionsnedsatta försämrades.

Det är också sant att finansministern sa att man skulle klara massinvandringens kostnader genom att göra besparingar i assistansersättningen till de funktionsnedsatta.

Eftersom finansministern inte svarade på dessa frågor utan i stället kom med en direkt lögn – det tycker jag är uppseendeväckande, och jag tycker att det borde påverka statsministerns förtroende för henne – kanske statsministern kan svara. Är regeringen beredd att be om ursäkt för att man prioriterade massinvandring framför funktionsnedsatta barns behov? (Applåder)

Anf. 42 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Detta blir ganska komiskt. Först står Mattias Karlsson här och anklagar finansministern för att ha ljugit. Sedan säger han att det inte var fråga om några domstolsbeslut, utan det var regeringen som hade åstadkommit detta. I inlägg nummer två säger han: Jo, men domstolsbeslut har nog spelat in här. Det är ganska typiskt ett populistparti att agera på det sättet och att hela tiden använda ordet massinvandring. Och massinvandring ställs mot människor som behöver stöd.

Vi har aldrig någonsin ifrågasatt dessa rättigheter eller ändrat på några villkor när det gäller rättigheter för den enskilda att få detta stöd. Det finns ingen förändring i LSS som begränsar individens rättighet till detta stöd. Det finns ingen sådan lagbegränsning. I så fall skulle den dessutom ha klubbats igenom i denna riksdag, men det har inte gjorts. Däremot ser vi att det inom denna verksamhet finns en brottslighet som vi måste få stopp på.

Regionala skillnader i vården

Anf. 43 ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Trygghet handlar om att människor ska veta att vården finns när de behöver den. Det handlar om att vi ska få den hjälp vi behöver

när vi är sjuka och om att vården finns när våra barn eller när våra föräldrar behöver den. Det ska vara självklart att få träffa en läkare på vårdcentralen och att få sin operation i tid. Människor, oavsett var i landet de bor, ska kunna lita på välfärden.

Men vårdköerna växer i Stefan Löfvens Sverige. Färre har en fast läkarkontakt, och hur lång tid det tar innan man får hjälp beror på var i landet man bor. I alliansstyrda Halland får nio av tio patienter träffa en specialist inom vårdgarantins gräns. I socialdemokratiska Norrbotten får bara sex av tio patienter vård i tid.

I opposition drev Stefan Löfven en kampanj där man beskrev ett Sverige där någonting höll på att gå sönder. Under hans tid som statsminister har detta blivit verklighet i vården. Nu klyvs Sverige av växande vårdköer. Människor kommer i kläm. Om någonting hade gått sönder i Sverige när vårdköerna kortades under allianstiden undrar jag: Vad kallar Stefan Löfven ett Sverige där vårdköerna växer?

Anf. 44 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Ja, vårdköerna är ett problem. Vi måste öka tillgängligheten i vården – det är ingen tvekan om det. Det var bara det att kömiljarden, som den förra regeringen införde, inte verkade det sista året. Det har till och med Moderaterna erkänt. Läkarförbundet var emot den. Socialstyrelsen sågade den. Riksrevisionen sågade den. Detta beror på någonting. Om man sätter ett rakt ackord vet jag vad som händer. Ska du ha in så många som möjligt för att få så mycket betalt som möjligt tar du de lätta fallen. Då får du in många. De mer komplicerade och komplexa sjukdomsfallen ställs längst bak i kön. Så fungerar det. Det var alltså inte vård efter behov som gällde med kömiljarden, utan det var något annat.

Det som köerna i vår sjukvård nu till stor del handlar om är brist på personal. Därför måste vi utbilda mer personal. Vi måste ha fler barnmorskor, specialistsjuksköterskor, specialistläkare med flera. Och vi måste naturligtvis anställa dem. Nu har vi totalt i svensk välfärd anställt 100 000 människor. En del av dem finns i sjukvården. Det är bara på det sättet som vi kan kapa köer och se till att människor kommer till exempel till en operation. Det hjälper inte med en kömiljard om det inte finns läkare. Det hjälper inte om det finns en kömiljard och läkare om det inte finns sjuksköterskor. Då ställs operationer in.

Jag noterar att Annie Lööf väljer Halland och Norrbotten. Hon pratar inte mycket om Stockholm, och hon kan väl ha sina rutiga och randiga skäl till det. Men vi måste se till att korta köerna – det är ingen tvekan om detta. Då måste man ha mer resurser och framför allt mer personal. Där tänker vi fortsätta att satsa.

(Applåder)

Anf. 45 ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Ja, det gör jag för att Sverige är större än storstaden och för att vi ser stora problem i socialdemokratiskt styrda Jämtland Härjedalen och i socialdemokratiskt styrda Norrbotten i fråga om när människor får vård. Det kan jämföras med till exempel alliansstyrda Jönköping eller Halland.

Köerna började växa 2014. Nu börjar den tid som statsministern har att vara just statsminister att rinna ut, för till hösten kommer vi att få ett nytt ledarskap i Sverige. Det är anmärkningsvärt att Socialdemokraterna och statsministern använder hela svaret till att beskriva hur fel det var med kömiljarden, trots att köerna har ökat under de senaste tre åren.

Vi behöver se till att få en grundläggande primärvårdsreform. Vi behöver göra ett nationellt sjuksköterskelyft. Vi behöver se till att införa en tillgänglighetsmiljard för att korta köerna. Vi behöver ha tuffa målsättningar om att fler människor, även de som bor i Norrbotten och Jämtland, ska få vård i tid.

Stefan Löfven! Hur ska vi korta vårköerna? Varför har du inte gjort tillräckligt under de tre och ett halvt år som du har haft chansen?
(Applåder)

Anf. 46 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Jag kan fortsätta att berätta. Vi har ökat de generella bidragen till landstingen och regionerna, som de kan använda precis som de vill. Det är mycket mer pengar än vad ni någonsin lade dit – jo, precis så är det.

Vi har gjort en speciell satsning för patienterna och för att korta köerna, så att det går snabbare. Vi inför en ny vårdgaranti just för att det ska bli snabbare. Vi gör en speciell satsning när det gäller cancer, för där har vi också problem med att det är för många som får vänta för länge. Där är också olikheterna i landet alldeles för stora. Vi utvecklar nu de standardiserade vårdförloppen, som ni påbörjade. Vi gör en speciell satsning på förlossningsvården och en stor satsning på barn- och ungdomspsykiatrin, för där behöver det tillskjutas resurser.

Allt detta går därför att vi har mer skatteintäkter och mer utrymme. Det går inte att sänka skatterna. De borgerliga vill nu sänka skatterna med 100 miljarder kronor. Det fungerar inte.
(Applåder)

Fördömande av Turkiets angrepp på Afrin

Anf. 47 JONAS SJÖSTEDT (V):

Fru talman! Statsminister Löfven! Sedan ett par veckor tillbaka gör Turkiets militär ett oprovocerat och brutalt angrepp på Afrinprovinsen i Syrien. Bland annat sker systematiska flygbombningar av civila mål.

Afrinprovinsen har hittills varit ganska lite berörd av det fruktansvärda kriget i Syrien. Men nu kommer det till dem. Det är en provins som har tagit emot hundratusentals människor på flykt. Det är en del av Syrien där kvinnors rättigheter faktiskt finns och där kvinnor deltar i samhällsbyggnaden. Federationen i norra Syrien har försökt genomföra val. Man försöker skapa en federation med utrymme för olika grupper i Syrien. Här lever kristna, muslimer, araber och kurder tillsammans. Jag skulle vilja säga att det kanske är den mest lovande utveckling vi har sett i Syrien under en lång tid.

Det var invånarna i norra Syrien, i federationen, framför allt kurderna, som besegrade IS. Det var de som befriade Raqqa. Det var de som pressade tillbaka IS i Kobane. Nu anfalls de av Turkiet. Nu anfalls de som besegrade IS av den turkiska militärmakten. Och när dessa modiga människor i denna svåra stund försöker försvara sig mot den turkiska militärmakten och mot

Natolandet Turkiet lämnar omvärlden dem ensamma. Då vänder man dem ryggen. Då tittar man bort.

Stefan Löfven! Det är dags för Socialdemokraterna och regeringen att ta ställning. Det är dags att fördöma Turkiets överfall på Afrin.

Anf. 48 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Ja, situationen i Syrien är bedrövlig – det är ingen tvekan om det. Den situation som råder där är komplex med alla dessa inblandade parter: kurder, den syriska regeringen, den syriska oppositionen, Iran, USA och Ryssland. Det är klart att det där är en smältdegel och en oerhört komplex konflikt.

Alla krafter måste nu riktas in på att ta ned konfliktnivån. Vi måste naturligtvis få in humanitärt bistånd, och det är därför Sverige nu också i säkerhetsrådet agerar mycket hårt för att få till en vapenvila över huvud taget. Vi måste få till en längre sådan så att vi får in det humanitära biståndet och kan hjälpa de människor som behöver det. Därutöver ska vi stödja framför allt den FN-ledda fredsprocessen. Det finns ju flera fredsprocesser, men vi menar att den FN-ledda är den viktiga.

Nu måste allt fokus sättas på att få ned konfliktnivån. Det finns nog lika många åsikter om de olika delkonflikterna, exempelvis mellan kurderna och Turkiet, som det finns konflikter. I det internationella rättsmedvetandet finns det olika uppfattningar om vad som är rätt och fel i detta. Men det viktiga nu, och det har vi påpekat under en längre tid, är att se till att få vapenvila, oavsett vilken part det gäller – vapenvila under lång tid så att den humanitära hjälpen kommer in och människor, framför allt barn, slipper lida så som de gör nu.

Anf. 49 JONAS SJÖSTEDT (V):

Fru talman! Jag måste tyvärr säga att statsministerns svar är en stor besvikelse. Här anfaller ett Natoland utan någon som helst grund i folkrätten helt oprovocerat civila mål. Man attackerar en del av ett annat land. Människor försvarar sig förtvivlat. Då vänder omvärlden ryggen till dessa människor.

Säger inte Sverige i EU och i FN att det här måste fördömas och de turkiska trupperna tas bort, ja, då blir tystnaden ett medgivande. Sverige borde stå upp för folkrätten. Sverige borde stå upp för de modiga människor som faktiskt besegrade IS – inte titta bort och vara tyst!

Jag undrar varför. Är det för att Turkiet bestämmer flyktingpolitiken och är vår gränsvakt i dag? Är det för att Turkiet är ett Natoland som vi inte bara låter dem förfölja sin egen vänster och sina egna kurder utan också tittar bort när de anfaller Afrinprovinsen i Syrien? Sverige borde kunna bättre!

Anf. 50 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Jag sa att vi nu ska anstränga oss för att få ned konflikterna mellan alla inblandade parter. Det innebär naturligtvis också en uppmaning till Turkiet liksom till den syriska regeringen, till oppositionen, till Ryssland, till USA och till Iran. Beskedet är precis detsamma: Nu måste vi få ned konflikten och få in humanitär hjälp. Det måste bli vapenvila och lugn så långt det någonsin går.

Det beskedet gäller alla. Det gäller inte alla utom Turkiet, utan det gäller även Turkiet.

Prot. 2017/18:73
15 februari

Förbud mot mobiltelefoner i klassrummet

*Statsministerns
frågestund*

Anf. 51 JAN BJÖRKLUND (L):

Fru talman! 17 ½ procent – så stor andel av eleverna i årskurs 9 var underkända när sommarlovet började förra året. Det är den högsta siffran som någonsin har uppmätts i Sverige. Det var inte så enkelt att fixa skolan på 100 dagar. Siffran 17 ½ procent innebär att tiotusentals elever går ut nian utan att ha med sig de mest fundamentala kunskaperna för att komma in på gymnasiet eller klara sig i vuxenlivet.

En mycket viktig orsak är det som Tobias Billström var inne på tidigare: att det är stora brister när det gäller studieron i den svenska skolan. Skolväsendet i Sverige är ett av dem där det är absolut stökigast och oroligast i klassrummen.

Jag vet att ni från den rödgröna sidan inte vill prata om det, för ni vill bara prata om skattesänkningar eller skattehöjningar. Det här är dock centrala frågor: Vad har alla de som jobbar i skolan för befogenheter? Vad är det för regler som gäller? Vad händer när det är stökigt? Det är minst lika centralt, men det är ni aldrig intresserade av att prata om.

Tobias Billström tog upp situationer när det verkligen går över styr på skolor, men det som stör på bredden just nu i våra klassrum är mobiltelefonerna. Förr ringde det och plingade och störde på så sätt, men nu kan ju alla sitta och surfa i stället för att lyssna på läraren.

Detta är problem som på grund av den tekniska utvecklingen finns över hela västvärlden. Mobilen är fantastisk, men om eleverna sitter och surfar hör den inte hemma i klassrummen.

Vi tycker att Sverige borde göra som Frankrike, nämligen skriva in i skollagen att klassrummen ska vara mobilfria när det inte finns ett viktigt pedagogiskt syfte. Men regeringen säger nej till detta.

Jag vill fråga statsministern varför det är viktigt att eleverna i klassrummet ska kunna sitta och surfa på sina mobiler i stället för att lyssna på läraren.

(Applåder)

Anf. 52 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Det är en felaktigt formulerad fråga. Jag tycker inte att det är viktigare att surfa på mobilen än att lyssna på läraren. Det är precis tvärtom.

Det finns redan i dag möjligheter för skolorna att införa precis detta. I en del skolor får man lämna in sin mobil, och så får man tillbaka den i slutet av dagen. Det tycker jag är en bra ordning. Finns det någon pedagogisk anledning till att man ska använda mobilen i undervisningen får man väl göra det.

Jag menar att det är skolorna som ska avgöra detta, och den möjligheten finns redan.

Det ska vara ordning och reda också i klassrummet. Det ska vara studiero. Därför behöver vi fler lärare. Det är ingen tvekan om det. Vi behöver även fler assistenter till lärarna så att lärarna får göra det jobb de är utbildade för. Assistenterna kan exempelvis hjälpa till med administrativa frågor.

Vi behöver mer stöd till elevhälsan. Vi vet att det är många barn som helt enkelt inte mår bra och som har problem. Sådana barn blir naturligtvis lätt stökiga också i skolan. Därför krävs det mer sådana resurser till stöd för dem.

Det är som med lag och ordning ute i samhället. Det är klart att det är viktigt att hålla ordning också i klassrummet, men det är också viktigt att se vad det är som skapar de problem som vi ser i klassrummen. Om för många barn mår dåligt måste elevhälsan ha mer resurser. Det går inte att bortse från det. Vi behöver fler vuxna i skolan och fler lärare men också stöd till skolledarna och så vidare.

Det finns ingen quick fix eller någon enkel lösning, utan det är mer komplext än så. Det krävs, återigen, resurser till skolan. Vi har infört så mycket mer resurser till skolan än vad ni någonsin var i närheten av.

Nu måste detta fortsätta. Nu ska vi inte byta riktning på svensk politik och gå tillbaka till skattesänkningar och mindre resurser till skolan. Nu ska vi fortsätta med det här, för när vi investerar gemensamt i vårt samhälle, inte minst i vår skola, ja, då har vi möjlighet att göra någonting åt problemen.

Anf. 53 JAN BJÖRKLUND (L):

Fru talman! Det finns inget problem som inte Stefan Löfven vill lösa med att höja skatterna.

Så här är det: Det är fler anställda i dag, men på grund av att vi har många fler elever till följd av flyktinginvandringen är lärartätheten i dag densamma som den var under alliansregeringens tid. Det är sanningen. Lärartätheten är densamma.

Det är inte så att alla som sitter och surfar har stora sociala problem. Det är tvärtom rätt vanligt att elever sitter och surfar i skolan, men det handlar inte om att man behöver en skolkurator. Det finns de som behöver det, så jag är med på dessa förstärkningar. Men problemet är mycket bredare än dessa väldigt utsatta elever.

Problemet är att när det är mängder med störande inslag i klassrummet lär sig eleven mindre, i synnerhet de som mest behöver arbetsro. Stefan Löfven säger att jag har rätt men att vi inte ska lägga oss i det.

Jag blir så oerhört trött på att alla kan stå här och säga att jo, det är mycket oordning i skolan, det är stökigt och elever får inte arbetsro, men lärarna måste fixa det. Jag är så oerhört trött på det! Kan vi inte ge lärarna lite stöd? Kan vi inte säga att lärarna ska få undervisa, så tar vi ansvaret? Det är ju så uppenbart att man inte ska sitta och surfa i stället för att lyssna på läraren.

Anf. 54 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Jag står här med Jan Björklund, som har varit skolminister och ansvarig för de här frågorna längre tid än någon annan under efterkrigstiden. Då kom han inte på de här briljanta idéerna. Du gör dig bäst i opposition, Jan Björklund, och det må vara.

Vad jag säger är detta: Det är klart att vi har problem med att det finns de som surfar på mobilerna i stället för att delta i lektionerna. Lärarna och skolledarna vill också ta tag i detta, och man har möjlighet att göra det i dag. Det är upp till skolan att välja vilka regler man vill sätta upp. En del skolor har väldigt tydliga regler.

Jag tycker naturligtvis att där det finns sådana här problem måste lä-
rarna och skolledarna ta tag i det. Den möjligheten har de.
(Applåder)

Socialdemokraternas vallöften om vården

Prot. 2017/18:73

15 februari

*Statsministerns
frågestund*

Anf. 55 JAKOB FORSSMED (KD):

Fru talman! När du är som svagast ska välfärden vara som starkast.

Så skrev Socialdemokraterna i sitt valmanifest 2014. Men det var innan S fick makten. Nu ser vi hur det blev. Många utsatta funktionsnedsatta har blivit av med sin personliga assistans. Vårdköerna har mer än fördubblats på bara tre år. Nya siffror från Socialstyrelsen i dag visar att de som får vänta längst på akuten är våra äldsta äldre. Var tionde person över 80 år får nu vänta mer än åtta timmar. Det är en kraftig ökning på bara ett år.

Förtroendet för vården sjunker i takt med mandatperioden. Socialstyrelsen meddelar också att inget landsting klarar vårdgarantin. Köerna förlängs, och ojämlikheten ökar. Regeringens egen expertmyndighet Vårdanalys varnar för att regeringens försök att ändra vårdgarantin leder till mer ojämlikhet och att de starkare gynnas på de svagares bekostnad. Har inte Socialdemokraterna med allt detta brutit sitt löfte om att värna den som är svagast och behöver välfärden som mest?

Stefan Löfven lovade också i sitt valmanifest att alla med diagnosen cancer skulle garanteras påbörjad behandling allra senast efter fyra veckor. Av dem som drabbas av Sveriges vanligaste cancerform, prostatacancer, är det 84 procent som inte har fått påbörjad behandling ens inom åtta veckor.

Jag tycker att det är tydligt att ni har svikit era löften. Anser statsministern att Socialdemokraterna har hållit löfterna till de cancerdrabbade och till de sköraste med störst behov av vård och omsorg?

Anf. 56 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Det finns naturligtvis mycket kvar att göra. Det råder inget tvivel om det. Vården ska vara tillgänglig, och man ska få vård snabbt om man till exempel har cancer.

Men någonstans måste man bestämma sig för vad som ska göras. Den kömiljard som infördes av den förra regeringen hade slutat verka. Den dömdes ut av Riksrevisionen, Socialstyrelsen och Läkarförbundet därför att den ledde fel. Den ledde till att de som har lätta åkommor först kommer i fråga för vård snarare än de som har komplexa behov. Det var alltså inte vård efter behov.

Vi måste stå upp för vård efter behov, inte vad som ger mest intäkter för sjukvården eller sjukhuset. Det är första vägvalet.

Det andra vägvalet är att se till att det finns tillräckligt med resurser. Jag tror att alla vet att det stora problemet är tillgång på personal. Det spelar ingen roll hur du utformar en kömiljard om det inte finns tillräckligt många läkare, sjuksköterskor, specialistsjuksköterskor eller vad det månde vara. Den personalen måste finnas där.

Därför måste fler utbildas. Vi planerar också för ytterligare en lärarutbildning. Vi utbildar många fler sjuksköterskor, specialistsjuksköterskor och barnmorskor.

Alla dessa måste anställas. För det krävs skatteintäkter. Det går inte att sänka skatterna med 100 miljarder, som de fyra borgerliga partierna vill, för då går detta inte ihop. Här gäller det att bestämma sig och se till att det finns tillräckligt med resurser, investera i varandra, utbilda mer personal, stärka personalens kompetens och satsa mer på digitaliseringen. Det finns mycket kvar att göra i fråga om digitalisering för att underlätta och snabba på vård. Vidare ska närvården bli ännu starkare. Mer resurser ska föras ut till vårdcentralerna. Så kommer vården närmare människorna. Det är några av ingredienserna i strategin, och det gäller att ligga i.

Anf. 57 JAKOB FORSSMED (KD):

Fru talman! Först läser man statistiken från Socialstyrelsen, och sedan hör man Stefan Löfven säga att det finns mycket kvar att göra. Nej, förhoppningsvis har ni inte det. Förhoppningsvis byts ni ut och det kommer några som kan göra något åt problemen.

Stefan Löfven säger också att man måste bestämma sig för vad man ska göra. Men hur ser det då ut? Du pratar mycket om Alliansens tid vid makten, men ta någon gång ansvar för hur utvecklingen har sett ut under socialdemokratins tid vid makten! Fixeringen vid Alliansen är inte sund.

Jag förstår att statsministern är intresserad av Alliansen – många är det – men faktum är att vi satsade mer resurser för varje patient på sjukhusen. Vi kortade vårdköerna från 130 000 till 40 000. Nu är det 84 000 i kön.

Svara gärna på frågan: Har Socialdemokraterna hållit sitt löfte till cancerpatienterna och till de mest utsatta som ni lovade i ert valmanifest?

Anf. 58 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Låt mig börja med cancerpatienterna. Där påbörjade ni ett bra arbete med de standardiserade vårdförloppen. Det tar vi vidare. Jag tror att det är för 25–30 olika cancerdiagnoser som detta arbete nu genomförs successivt. Jag har själv tagit del av arbetet i till exempel Umeå, och det ger en snabbare behandling av cancer.

Nu ska arbetet byggas ut så att alla de diagnoser som finns med i planerna får möjlighet till standardiserade vårdförlopp. Det är en konkret åtgärd.

Jag säger följande igen: Det sitter i att få fram mer personal. Det behövs fler läkare, och därför ska fler läkare utbildas. Det behövs fler sjuksköterskor, barnmorskor och specialistsjuksköterskor. Det behövs fler vårdbiträden, så att läkare och sjuksköterskor kan göra det de är absolut bäst på. Det sitter i att få fram mer personal. Tiotusental har hittills anställts, och fler måste anställas. Det är vår väg.

(Applåder)

Offentlig granskning av Nya Karolinska

Anf. 59 TERES LINDBERG (S):

Fru talman! Under riksdagens partiledardebatt för en månad sedan undrade den moderate partiledaren Ulf Kristersson varför folk engagerade sig i ett husbygge i Solna i stället för att se de verkliga vårdproblemen. Husbygget i Solna var NKS. Just det bygget oroar mig, statsministern, eftersom det skapar verkliga vårdproblem.

Det moderata prestigebygget NKS skulle från början kosta 14 miljarder men är nu uppe i 61 miljarder. Det enda vi vet är att prislappen inte kommer att stanna där. Kostnadsökningar på 250 procent, anklagelser om jäv, fakturor utan underlag; listan kan göras hur lång som helst.

Finansministern har föreslagit en statlig granskning. Andra lyfter fram behovet av en extern haverikommission. Är statsministern beredd att se till att en offentlig granskning av NKS-haveriet genomförs?

Anf. 60 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Teres Lindberg ställde en oerhört viktig fråga.

Låt mig börja med att konstatera att ansvaret för sjukvården i Stockholm, och naturligtvis också Nya Karolinska, i grunden är ett ansvar för den politiska ledningen i landstinget.

Nu finns oerhört många frågetecken. Den totala höga kostnad som Teres Lindberg nämner, också höga konsultkostnader, och alla dessa rapporter om risker för patientsäkerheten är mycket oroande. Jag skulle önska att ledningen i landstinget på ett mycket tydligare sätt visar att man tar ansvar.

Men NKS är också en riksangelägenhet, inte minst för forskningen och den specialiserade vården. Vi behöver få all information på bordet så att alla frågor kan redas ut och en sådan sak inte händer igen. Därför pågår nu ett arbete i Regeringskansliet för att se hur regeringen och staten i så fall kan bidra i en saklig granskning. Vi får återkomma när det är klart.

Nyanländas etablering på arbetsmarknaden

Anf. 61 MARIA FERM (MP):

Fru talman! De senaste åren har historiskt många människor sökt och fått skydd i Sverige. Vi har tagit ansvar, vilket många andra länder inte har gjort. Nu är det viktigt att de som har fått skydd här också snabbt kan etablera sig, komma in i samhället och komma ut på arbetsmarknaden. Därför är det mycket glädjande att ny statistik från SCB visar att det går mycket snabbare än tidigare för nyanlända att etablera sig och få jobb. Det är en av flera positiva trender just nu tillsammans med att klimatutsläppen minskar, skolresultaten blir bättre och arbetslösheten sjunker.

Regeringen har redan gjort mycket med till exempel snabbspår för nyanlända, bättre validering och förstärkt sfi. Men vi behöver göra ännu mer. Alla som har kommit hit på flykt ska snabbt få möjlighet att bidra med sina kunskaper och erfarenheter till vårt gemensamma samhälle.

Kommuner som Åre har lyckats särskilt väl. Hur avser statsministern att lära av goda lokala exempel på snabb etablering? Vilka åtgärder vill regeringen vidta?

Anf. 62 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Vad Maria Ferm påpekar är viktigt och riktigt. Det är bra att få in i debatten att det inte bara är fråga om elände och svårigheter. Om vi gör rätt kan naturligtvis utvecklingen vända och samhället förändras.

Det är viktigt att se att det tar kortare tid för nyanlända att komma in i arbete. Vi vet att det går att göra om vi investerar tillräckligt i varandra.

Vi ser till att Arbetsförmedlingen får bättre möjligheter, till exempel genom ett förenklat anställningsstöd för dem som behöver det. Den förra

regeringen införde en bra sak, nämligen att föra över ansvaret till Arbetsförmedlingen och ge dessa människor rättigheter. Det fylls nu på med skyldigheter, till exempel att göra sig anställbar.

Vi kan se att extratjänsterna gör nytta. Vi är nu uppe i 12 000 extratjänster, och det antalet ska såklart växa. De ger, har jag själv sett på plats i till exempel Söderhamn, människor som kommer från andra länder möjlighet att komma in på arbetsmarknaden och göra sin del och tjäna sitt uppehälle.

Ersättning till skogsägare som påverkas av myndighetsbeslut

Anf. 63 MARIA MALMER STENERGARD (M):

Fru talman! Många av dagens stora naturvärden har byggts upp genom långsiktig förvaltning av svensk skog. Ägandet med frihet under ansvar har gynnat skogen och skogsindustrin.

Detta måste vi värna, inte minst om vi ska klara omställningen till ett mer hållbart samhälle. Men nu ser vi hur äganderätten angrips från allt fler håll. Olika myndighetsbeslut begränsar möjligheten att bruka skogen.

Ibland måste ägandet begränsas, till exempel för att skydda värdefull natur. Men då ska också markägarna ersättas för detta. Det är en viktig princip. Därför blev jag förvånad när miljöminister Karolina Skog nyligen sa att regeringen menar att det vore orimligt om staten skulle ersätta alla som inte kan bruka sin skog på grund av myndighetsbeslut.

Därför undrar jag: Är det verkligen regeringens ståndpunkt att det inte ska utgå ersättning till familjer vars livslånga investeringar görs värdelösa genom myndighetsbeslut?

Anf. 64 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Skogen är en oerhört viktig naturtillgång för oss. Vi har mycket kvar att göra med att utveckla den näringen. Skogen är vårt gröna guld, och det ska vi ta hand om på bästa sätt.

En del av skogen vill vi sätta av och skydda. Det har att göra med den biologiska mångfalden, som är oerhört viktig för Sverige också på lång sikt.

Vi ska också bruka skog. Jag ser gärna att vi ökar volymen brukad skog, men det ska ske på ett miljövänligt sätt. Det finns andra sätt att bruka skogen på som är miljövänliga.

Vi har avsatt pengar i budgeten för ersättning till privata markägare. Det är klart att det är viktigt att de får det. Jag vet inte om miljöministern har några undantag, men vi har avsatt pengar för att privata markägare ska kunna få ersättning när de sätter av skog. Det är avsikten – att de ska ha ersättning.

Utrikesministerns uttalande om Natos försvarsgaranti

Anf. 65 MARIA WEIMER (L):

Fru talman! I den utrikespolitiska debatten i går fick vi höra ett häpnadsväckande uttalande av utrikesminister Margot Wallström. Hon refererade nedlåtande till Nato, ifrågasatte hur Nato leds och antydde att Natos försvarsgarantier inte gäller.

Det här är att undergräva regeringens säkerhetspolitik, och det är att undergräva den egna utrikesdeklarationen. Att ifrågasätta Natos artikel 5, paragrafen om försvarsgarantier, är egentligen att ifrågasätta Natos hela fundament. Oavsett vilket gör det stor skada på svensk och europeisk säkerhet.

Utrikesministern sa alltså i riksdagens talarstol att artikel 5 inte är så viktig. Menar hon då att våra vänner i Baltikum inte ska känna sig säkra när de är medlemmar i Nato?

Min fråga till statsministern är enkel: Står regeringen bakom utrikesministerns uttalande?

Anf. 66 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Jag tror att man ska vara noggrann med vad som sagts och inte sagts i det här fallet. Jag tror inte att utrikesministern sa att artikel 5 inte är så viktig. Jag kan ha fel, men jag tror inte att hon uttryckte sig på det sättet.

Det spelar ingen roll – vi i Sverige har ingen anledning att kritisera Natos ledning och gör heller inte det. Vi har ett mycket bra samarbete med Nato och kommer att fortsätta ha det.

Vi bygger det samarbetet på vår alliansfrihet, som vi har respekt för. Vi väljer att bygga upp vår egen militära styrka. Vi utvecklar samarbeten, både bilaterala och multilaterala, och tänker fortsätta med det. Vi står bakom och tänker i den mån vi kan förbättra den transatlantiska länken. Det är den strategi som vi alltid har gett uttryck för. Det finns ingen ändring i svensk säkerhets- och försvarspolitik. Vi står fast vid vår alliansfrihet, och den bygger på samarbete med bland annat Nato.

Väntetiderna för cancersjuka patienter

Anf. 67 CHRISTINA ÖSTBERG (SD):

Fru talman! Inför valet 2014 var ett av Socialdemokraternas löften att cancerpatienter skulle få behandling inom fyra veckor efter remiss.

Varje dag kan vi läsa om cancersjuka patienter som får vänta på vård och som dör i vårdkän.

I Sverige måste en person med bukspottkörtelcancer enligt reglerna opereras inom 36 dagar, alltså inom fem veckor, efter det att diagnosen har ställts. Orsaken är att denna cancerform är den dödligaste av alla och ofta upptäcks mycket sent. När canceren upptäcks har tumören ofta redan hunnit sprida sig till andra organ. Då är det i regel för sent för att operera. I Danmark har man en tidsgräns på bara två veckor.

Varje år får drygt 10 000 svenska män diagnosen prostatacancer, och varje år dör omkring 2 300 svenska män i sjukdomen. Den cancerform som i dag orsakar flest dödsfall är också den cancerform där väntetiderna för vård är längst.

Hur många liv ska offras innan ni infriar ert vallöfte?

Anf. 68 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Som jag sagt tidigare är cancersjukvården en av de prioriterade delarna i vår strategi. Det är därför vi fullföljer den förra regeringens påbörjade arbete med att standardisera vårdförloppen. Vi ser att det är för

stor skillnad inom landet i hur snabbt man får hjälp och behandling. Standardiserade vårdförlopp gör att det går mycket snabbare och att vården blir mer jämlik, så det måste vi satsa mer på.

Det är återigen personalfrågan som är den avgörande. Vi vet att operationer har ställts in beroende på att det saknades exempelvis operations-sjuksköterskor. Läkaren fanns där, men det fanns ingen annan personal. Vi måste se till att det blir mer personal.

Mer personal, mer resurser, standardiserade vårdförlopp och att utveckla digitaliseringen och den nära vården, inte minst våra vårdcentraler, är huvudingredienserna i strategin.

Statsministerns kännedom om säkerhetshotet på Transportstyrelsen

Anf. 69 JAN ERICSON (M):

Fru talman! Säkerhetsskandalen på Transportstyrelsen har hittills lett till att två ministrar och en statssekreterare har slutat. Statsministern framhöll själv på sina presskonferenser att det som hänt var ett ytterst allvarligt hot mot rikets säkerhet.

Statsministern inrättade när han tillträdde ett särskilt säkerhetspolitiskt råd som enligt honom själv bland annat ska diskutera frågor som rör just it-säkerhet.

Justitie- och inrikesminister Morgan Johansson uppgav i en interpellationsdebatt i höstas att detta råd haft 28 möten. Ett tjugotal av dessa hölls innan säkerhetsläckan på Transportstyrelsen blev offentlig.

I december ställde jag en tydlig skriftlig fråga till statsministern som märkligt nog besvarades av justitieministern i stället. Nu får statsministern chansen att själv svara på min fråga.

Har statsministern vid något tillfälle under alla dessa tjugotalet möten med säkerhetspolitiska rådet fått någon antydning om det säkerhetshot som han själv betecknat som ytterst allvarligt för rikets säkerhet? Om inte, anser statsministern att han borde ha blivit informerad?

Anf. 70 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Eftersom Jan Ericson vet att detta ärende är föremål för KU-granskning är det lite osjyst av honom att ställa den frågan till mig eftersom jag är begränsad i mina möjligheter att svara.

Jag har sagt tidigare att jag inte hade någon information som indikerade någon sådan här allvarlig risk för läckage före det datum som jag angett till konstitutionsutskottet i det svar som jag lämnat. Det är det som gäller.

Nu får KU granska det här, och så får vi återkomma till ärendet senare.

Elevers valmöjligheter

Anf. 71 LENA HALLENGREN (S):

Fru talman! I dag, Stefan Löfven, har jag besök i riksdagen av Viktor Rydberg Gymnasium Odenplans elevkår, som sitter på åskådarläktaren och följer frågestunden. De har gjort ett särskilt väl utfört arbete under det gångna året för att påverka sin gymnasieskola och sin utbildning. Därför är de inbjudna till riksdagen och till mig som ordförande i utbildningsutskottet.

Vi har under dagen diskuterat många saker: stress och press och ohälsa som många ungdomar upplever och vikten av att verkligen leva demokrati och förstå vilka verktyg man har för att påverka sin vardag och sin utbildning.

Vi har också diskuterat möjligheten att känna att man gör kloka studie- och yrkesval. För att kunna göra kloka val och själv välja sin framtid behöver man ha kunskap. Man måste ha getts möjlighet att prova på. Då kan man få reell möjlighet att välja.

Med anledning av det vill jag fråga statsministern vad regeringen avser att göra för att alla elever ska ha reella valmöjligheter och veta vilket yrke eller vilken utbildning de ska välja.

Anf. 72 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Trevligt att se elevrådet där uppe!

Det är helt rätt – man ska verkligen leva demokrati. Det är roligt att höra att ungdomar tar det ansvaret och vill utveckla det.

Vi måste se till att ungdomar får bättre möjligheter att göra sina val. Det innebär bland annat att göra prao obligatoriskt; det är ett sätt att göra detta. Men vi behöver också ha fler studie- och yrkesvägledare och öka deras kompetens så att de blir ännu bättre på att vägleda ungdomar.

Tyvärr har vi genom åren sett för många ungdomar som inte har fått tillräckligt bra vägledning och har gått in på en utbildning som dessvärre inte har lett till arbete utan till att de senare tvingats till en ny utbildning. Här finns därför all anledning för oss att hjälpa ungdomarna så att de kan göra kloka, medvetna val.

Svenskt bistånd till våldsbejakande organisationer

Anf. 73 MAGNUS OSCARSSON (KD):

Fru talman! Under förra året fick flera länder, bland annat Sverige, Danmark och Norge, stark kritik för att indirekt ha stöttat ett kvinnocenter på Västbanken som namngivits efter en terrorist som mördat israeler. Efter att detta kommit fram har Danmark och Norge tagit lärdom och skärpt kraven för biståndet. Den norska regeringen har till exempel slagit fast att man inte ska stödja organisationer i palestinska områden som uppmanar till våld eller främjar hatfulla uttalanden och antisemitism.

Min fråga till statsministern är: Vad gör Sverige för att säkerställa att detta inte händer igen? Hade det inte uppmärksammats hade stödet antagligen fortsatt. Hur kan regeringen garantera att de svenska skattebetalarnas pengar inte hamnar i fickorna på terrorister?

Anf. 74 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Det är klart att vårt bistånd inte ska gå till organisationer som uppmanar till eller stöder våld. Biståndet ska gå till att bekämpa fattigdom och främja demokrati och kvinnors rättigheter.

Jag kan inte de exakta detaljerna i det här fallet, men vi ska naturligtvis när vi ger bistånd förbereda det på ett sådant sätt att vi i möjligaste mån säkerställer att det går till rätt saker. Även kontrollen måste ske på ett sådant sätt. Vi ska regelbundet kontrollera, och där fel uppstår ska de rättas

till. Finns det grova felaktigheter får myndigheten dra den slutsats den ska dra.

Vinstbegränsning och kvaliteten i skolan

Anf. 75 ERIK BENG TZBOE (M):

Fru talman och herr statsminister! I dag kan vi läsa ett dystert reportage i Expressen. Det beskriver en skola utan ordning och trygghet, med stora skillnader mellan lektioner, klasser och skolor. Elever vittnar om att de inte får chans till den goda utbildning de faktiskt förtjänar till följd av stök och oordning, och ingen tar ansvar. En skola som vi vill ska bryta utanförskap riskerar i stället att cementera detsamma.

Sverige ska förena ambitionen att konkurrera med kunskap med ambitionen att hålla ihop såväl ekonomiskt som socialt. Därför kan vi aldrig acceptera att skolor sviker sina uppdrag. Vi menar att staten därför behöver kliva in och ta ett större ansvar, sätta nationella kvalitetsmål, gå in med stöd där skolor brister och ytterst säkerställa att ingen dålig undervisning bedrivs.

Min fråga till statsministern är därför: Varför prioriterar regeringen att stänga välfungerande skolor, vilket blir resultatet av regeringens vinstförbud, i stället för att fokusera det statliga ansvaret på att ta sig an de dåligt fungerande skolor som i dag sviker sitt uppdrag?

Anf. 76 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Det är en bra fråga; den behöver diskuteras och kommer att diskuteras. Sverige har ett av de mest liberala skolsystemen i västvärlden – kanske det mest liberala – vad gäller möjligheten att tjäna pengar på skolverksamhet.

Ingen fungerande skola som inte bara är ute efter höga vinster kommer att behöva stänga efter en vinstbegränsning. Detta sätter dock fingret på att vi har ett moderat parti som kämpar med näbbar och klor för att man ska kunna dra ut så mycket pengar som möjligt ur skolsystemet – det är det ni gör.

Jag säger att en rimlig avkastning på eget kapital är okej. Vi sätter den på en nivå som gör att de allra flesta inte alls kommer att ha några problem. De stora skolkoncernerna, däremot, som drar ned på sin lärartäthet för att tjäna pengar, bör lägga dit pengar i stället så att vi får fler lärare och fler vuxna. Då blir det också lugnare i skolan.

(Applåder)

Krav på skriftligt avtal vid telefonförsäljning av lotter

Anf. 77 ROBERT HANNAH (L):

Fru talman! Oseriös telefonförsäljning är ett stort problem för svenska konsumenter, och 96 procent av folket vill inte längre ingå avtal via telefon. För att stärka förtroendet för telefonförsäljningsmarknaden välkomnar Liberalerna kravet på skriftliga avtal; det var vår minister Birgitta Ohlsson som tillsatte utredningen.

Men lotterier omfattas inte av regeringens lagförslag. Förra året uppmärksammades Socialdemokraternas årliga miljonvinster genom lotteriförsäljning per telefon. Kombilotteriet och A-lotteriet har sammanlagt dragit in 500 miljoner kronor till Socialdemokraternas redan välfyllda partikassa. Sedan 2014 har drygt 8 000 svenskar hamnat hos Kronofogden genom anmälan från dessa två lotterier. Även nykterhetsrörelsens lotteri har uppmärksammats.

Flera EU-länder har krav på skriftliga avtal även vid lotteriförsäljning, och utredningen fann att det egentligen inte finns något hinder för detta i Sverige. Därför, fru talman, vill jag fråga statsministern: Varför väljer regeringen att behålla en gräddfil genom att undanta just lotteriförsäljning från kravet på skriftligt avtal?

Anf. 78 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Det är klart att det ska vara ordning och reda också i lotteriförsäljningen. Vi följer den väldigt noga för att se till att den sköts oklanderligt.

Det förslag vi har fått gäller en annan lag. Lotteriförsäljning omfattas inte av den lagen utan styrs av en annan lag. Enligt regeringsformen är vi tvungna att bereda lagförslag på ett riktigt sätt, och ett sådant förslag skulle alltså kräva en ny utredning. Om inte lotteriförsäljningen fungerar som det är tänkt är jag inte främmande för att låta den bli föremål för detta.

I detta fall hade vi inte denna möjlighet. Det finns ett förslag till ny lag, och den omfattar inte lotteriförsäljning.

Åtgärder mot oseriösa telefonförsäljare

Anf. 79 SERKAN KÖSE (S):

Fru talman! Alldeles för många människor har råkat ut för oseriösa telefonförsäljare som lurar konsumenter att ingå avtal. De livnar sig på de mest utsatta i vårt samhälle. I Botkyrka, som jag kommer från, riktar oseriösa telefonförsäljare in sig på personer som inte behärskar svenska språket fullt ut. Med aggressiva försäljningsknep sluter de sanslösa avtal, som det ofta är svårt eller näst intill omöjligt att bryta.

Min fråga till statsministern är: Vad gör regeringen för att sätta stopp för dessa skojare, som lurar våra äldre och bedrar personer som inte alltid behärskar svenska språket?

Anf. 80 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Serkan Köses fråga anknyter till den förra frågan. Vad vi vill göra är att införa ett skriftlighetskrav. Många människor som blir uppringda har inte alls uppfattningen att de har köpt något men tvingas ändå till detta. Någon typ av skriftlig vidimering av att man godkänner köpet måste därför till, och vi lägger fram ett sådant förslag. Jag tror att det kommer att göra stor skillnad och få människor att känna sig tryggare.

I vissa situationer behöver man dessutom kanske fundera efteråt; man kanske i efterhand kommer på att det inte var så bra och att man inte vill göra köpet. Detta kommer alltså att göra stor skillnad. Det har tagits väl emot av konsumenterna, och jag tror att det kommer att hjälpa till rejält.

Anf. 81 IDA DROUGGE (M):

Fru talman! Skolan är vägen in i det svenska samhället. Oavsett vilka förutsättningar man har och var man kommer från ska alla kunna lita på att skolan ger en så god start i livet som det bara är möjligt.

Vi vet att det enskilt viktigaste för elevernas kunskaper är hur mycket tid man får tillsammans med en skicklig lärare. Resultatet är därför alarmerande när vi jämför undervisningstiden i Sverige med den i andra OECD-länder. Svenska elever har nästan ett helt år mindre undervisningstid med en skicklig lärare.

Från moderat håll har vi därför föreslagit att vi ska fortsätta att öka undervisningstiden, som Alliansen gjorde. Min fråga till statsministern är enkel: Vad avser regeringen att göra för att utöka elevers undervisningstid?

Anf. 82 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru talman! Vi tänker fortsätta att anställa fler vuxna, även lärare, i skolan. Vi utbildar nu fler lärare – vi ökar antalet platser på lärarutbildningen. Vi förbättrar kvaliteten i lärarutbildningen. Vi ser till att lärarna får högre löner och får mer självbestämmande över sin undervisning, och vi ska gärna anställa fler lärarassistenter som gör det möjligt för lärarna att faktiskt få mer tid med eleverna. Vi gör även en rad andra insatser. Och, återigen, elevhälsan är nog så viktig.

Detta sätter åter fingret på det system som vi i dag har, där framför allt de stora privata utbildningskoncernerna minskar antalet lärare. De har lägre lärartäthet än vad kommunala skolor har. Det är inte bra. De får samma slant, men för att de ska kunna göra en vinst som de kan ta ut ur företaget minskar de lärartätheten.

I fråga om detta vore jag glad om Moderaterna kunde säga som vi gör: Nej, det måste vara någon begränsning för detta. Vi använder hellre pengarna till fler lärare än till vinster.

(Applåder)

Statsministerns frågestund var härmed avslutad.

§ 7 2017 års redogörelse för tillämpningen av lagen om särskild utlänningskontroll

Justitieutskottets betänkande 2017/18:JuU11

2017 års redogörelse för tillämpningen av lagen om särskild utlänningskontroll (skr. 2017/18:57)
föredrogs.

Anf. 83 ADAM MARTTINEN (SD):

Fru talman! När vi inleder denna debatt pågår en rättegång mot en av vår tids värsta terrorister, Rakhmat Akilov, som med regeringens politik både kunde undkomma Säkerhetspolisens uppmärksamhet och avvika från ett utvisningsbeslut. Med Sverigedemokraternas politik hade Rakhmat

Akilov suttit i slutet förvar i väntan på utvisning. Men med regeringens politik kunde han sätta sig i en lastbil och genomföra ett terrordåd i hjärtat av vår huvudstad.

Vi debatterar lagen om särskild utlänningskontroll och tillämpningen av den. Sverigedemokraterna har vid upprepade tillfällen under flera år påpekat att lagen behöver en rad olika skärpningar för att på riktigt säkerställa att utländska terrorister som är kända av Säkerhetspolisen inte ska kunna genomföra eller medverka till nya terrorbrott i Sverige.

Det är viktigt att utöka användningen av förvarsplatser vid avslag på olika asylansökningar, och det är än mer viktigt att se till att utlänningar med kända terrorsympatier sätts i slutet förvar till dess att utvisning kan verkställas.

Den absolut största bristen i lagen om särskild utlänningskontroll är just att personer som ska utvisas med stöd av lagen faktiskt släpps på fri fot om det råder verkställighetshinder för utvisning.

De begränsningar som lagen i dag erbjuder för terrorister som inte kan utvisas handlar om anmälningsskyldighet hos polisen och att polisen kan genomföra husrannsakingar. Det finns alltså inget direkt hinder för den terrorist som vill kapa en lastbil och genomföra ett terrorattentat likt det som Rakhmat Akilov genomförde.

Fru talman! En av de lagar som alltså är tänkt att skydda vårt samhälle och våra medborgare från terrorattentat är alltså mer eller mindre verkninglös i de fall där verkställighetshinder råder för utvisning.

Sverigedemokraterna är det enda parti som förespråkar att utlänningar som är kända av Säkerhetspolisen som terrorhot aldrig mer kommer att röra sig fritt i vårt land. Inget annat parti ställer det som ett grundkrav, vilket är minst sagt märkligt. De andra partierna får gärna berätta vad vitsen är med att erbjuda utlänningar som utgör ett terrorhot mot vårt land att vistas fritt i vårt samhälle. För Sverigedemokraterna är det bara ett stort hål i huvudet.

Fru talman! Om jag får gissa kommer nog fler partier att börja föreslå skärpningar av lagen, eventuellt med syfte att använda just förvar. Men det kommer nog dessvärre inte att ske förrän vi har haft ett nytt terrorattentat som blottlägger de brister som Sverigedemokraterna i dag påtalar. Det är nämligen på detta sätt som de andra partierna har agerat hittills.

Ett bra exempel är just förslaget om kriminalisering av deltagande i terrororganisation. Hösten 2015, efter de uppmärksammade terrordåden i Europa, bland annat i Paris, ansåg regeringen att det var läge att uppdatera våra svenska terrorlagar. Notera att det var efter terrorattentaten. Problemet var bara att man ratade en rad nödvändiga förslag, bland annat från Sverigedemokraterna, om att just kriminalisera deltagande i terrororganisation. Men efter terrorattentatet den 7 april 2017 uttalade justitieministern att luckor i terrorlagarna skulle täppas till, bland annat genom just en kriminalisering av deltagande i terrororganisation. En sådan lag skulle för övrigt ha varit mycket lämplig att ha på plats nu när allt fler IS-terrorister kommer och förväntas komma tillbaka till Sverige. Men ett lagförslag om deltagande i terrororganisation kommer inte att presenteras förrän nästa år. Frågan är bara varför regeringen bygger in luckor i lagen från första början. Det får ni gärna svara på.

Just nu finns det knapphändiga förutsättningar för att väcka åtal mot återvändande terrorister, eftersom vår lagstiftning är svag och bevismöjligheterna är svåra. Det kommer att leda till att en majoritet av de återvändande IS-terroristerna kommer att gå fritt i vårt land.

Fru talman! Den okontrollerade massinvandringen gav oss Rakhmat Akilov, och vem vet hur många fler av samma sort. Vi har en bristfällig lagstiftning mot terrorism, vi har över 2 000 radikala islamister noterade av Säkerhetspolisen i vårt land och vi har återvändande IS-terrorister från Syrien och Irak som vi inte har några reella möjligheter att åtala och fängsla. Vi har inga möjligheter att klippa medborgarskap och utvisa.

Fru talman! Sverige befinner sig i en terrorkris. Är det då verkligen för mycket begärt att åtminstone utländska terrorister, som ska utvisas med stöd av lagen om särskild utlänningskontroll, inte ska få gå fritt i vårt land när verkställighetshinder råder?

Den som på riktigt inte anser att Sverigedemokraternas krav på skärpningar av lagen om särskild utlänningskontroll ska vara ett grundkrav i svensk politik kan på inget sätt stå på Sveriges och svenskarnas sida i kampen mot den islamistiska terrorismen. Detta, fru talman, tycker jag att väljarna ska beakta i valet i höst. Jag yrkar bifall till Sverigedemokraternas reservation.

(Applåder)

I detta anförande instämde Heidi Karlsson (SD) och Patrick Reslow (-).

Anf. 84 LINDA SNECKER (V):

Fru talman! I dag debatterar vi ett förslag om en redogörelse för tillämpningen av lagen om särskild utlänningskontroll. Men i den politiska kontext som vi befinner oss i just nu är det egentligen någonting annat som vi debatterar och förhåller oss till.

Fru talman! Låg mig förklara hur jag tänker. Det är tydligt att vi har en växande nationalism både i Sverige och i resten av Europa. Det har blivit alltmer viktigt för den borgerliga alliansen att peka på att det är just svenskar som Sverige i första hand ska ta hand om och inte några andra. Med några andra menas invandrare, nyanlända och asylsökande. Vi ser detta i dagens debatt i kammaren, då den borgerliga alliansen lägger fram ett förslag som kommer att innebära att allt fler utlänningskontroller kommer att göras av utländska medborgare.

Men vi måste se det förslag som kommer att klubbas igenom i dag i denna kammare i ett större sammanhang. Moderaterna i Göteborg har gjort en reklamfilm som utmålar Göteborg som en laglös stad. Det hade lika gärna kunnat vara Sverigedemokraterna som hade gjort denna reklamfilm. Men värre är att det inte bara är Donald Trump, som för övrigt parafrastras i filmen, som skulle känna igen sig i denna beskrivning. Varenda ultrahöger som någonsin har funnits i dessa sammanhang skulle känna igen sig i berättelsen, eftersom den består av flera – inte alla – fascistiska grundelement.

I filmen hänvisar man till en svunnen tid av harmonisk gemenskap som nu har förstörts av kriminella invandrare – ingen kan missta sig på bildspråket – och man lovar att återupprätta det förlorade paradiset och att införa lag och ordning igen.

Samtidigt framför Moderaternas partiledare att asylsökande inte ska ha rätt till sjukvård och att deras barn inte ska få gå i skolan. När ett parti som Moderaterna så tydligt menar att människor av en annan nationalitet eller ett annat ursprung inte ska ha samma grundläggande rättigheter som resten av befolkningen är det någonting som har gått sönder. Moderaterna pekar ut invandrare som mindre värda människor än svenskar och som ansvariga för brottslighet och oordning i samhället. Det är en inhuman och nationalistisk politik och en flirt med främlingsfientlighet och rasism.

Asylpolitiken i dag handlar för Alliansen, men delvis också för regeringen, om att göra situationen för nyanlända och asylsökande så dålig som möjligt för att få dem att inte söka sig till Sverige utan till något annat land. På migrationspråk kallas detta push-and-pull-faktorer. Jag kallar det en omänsklig politik.

Fru talman! Det pratas om utländska stödligor och om förorter som inte längre ser ut som för. Bilden som målas upp är att den brottslighet vi ser i Sverige i dag begås enbart av människor som inte är svenskar. Det pratas om ett Sverige som antagligen aldrig har funnits men som i Moderaternas värld var ett helvitt, helsvenskt, lugnt och tryggt samhälle. Detta är en utopi. Man använder främlingsfientliga stereotyper för att smeta över den egna politiken, som har skapat klassklyftor och kriminalitet. Enligt Moderaterna är den enda vägen till ett tryggt Sverige att polisen ska jaga och kasta ut människor som har flytt sitt hemland.

Fru talman! Förslaget som i dag kommer att gå igenom handlar om att fler utlänningskontroller ska göras. Det är inte fel i sak – ganska få görs i dag. Särskilt viktigt är det för att stoppa misstänkta terrorister. Men det är också ett förslag som på många sätt slår in öppna dörrar. Det är lite skrattretande att ett arbete om utlänningskontroller redan görs av Alliansen och regeringen i deras överenskommelse om att skapa en relativt verkningslös lagstiftning för att stoppa terrorism. Ändå föreslår Alliansen ett tillkännagivande, och företrädarna för partierna i regeringen reserverar sig inte.

Det är någonting unikt som sker i riksdagens justitiekott just nu. Det är nämligen där regeringen är som allra mest rädd för konflikter med Alliansen. Vad som också pekar på en flathet från regeringens sida är att Socialdemokraterna och Miljöpartiet inte reserverar sig mot nästan något tillkännagivande som föreslås i utskottet. Det betyder att det är en borgerlig politik som går igenom. Socialdemokraterna och Miljöpartiet går allt som oftast med på tillkännagivanden som Alliansen och Sverigedemokraterna föreslår tillsammans.

Det finns i justitiekottet en feighet i frågor om lag och ordning som förvånar mig. S och MP är så rädda att skapa konfliktytor att de i stället triangulerar tills det inte längre finns någon skillnad mellan en borgerlig politik och en socialdemokratisk politik. Som vänsterpartist kan jag inte stå tiggande och titta på. Därför yrkar jag bifall till reservation 1.

Anf. 85 HELENE PETERSSON i Stockaryd (S):

Fru talman! I dag behandlar vi alltså regeringens skrivelse *2017 års redogörelse för tillämpningen av lagen om särskild utlänningskontroll*. I samband med att denna lag infördes beslöts det också att det ska ske en parlamentarisk kontroll av hur regeringen tillämpar terroristbestämmelserna och reglerna om tvångsåtgärder. Detta sker genom en skrivelse till

riksdagen, som denna gång omfattar tiden mellan den 1 juli 2016 till den 30 juni 2017.

Lagen syftar till att bekämpa terrorism, och enligt lagen ska en utlänningskälla kunna utvisas om det är särskilt påkallat med hänsyn till rikets säkerhet eller om det kan befaras att personen kommer att begå eller medverka till terroristbrott.

Om ett utvisningsbeslut från Migrationsverket inte kan verkställas på grund av att det till exempel finns risk för dödsstraff eller tortyr ska myndigheten besluta om att utvisning inte ska verkställas. Myndigheten får också besluta om anmälningsplikt för personen eller att särskilda tvångsmedel i spaningssyfte får tillämpas, exempelvis husrannsakan eller hemlig avlyssning. Migrationsverket kan också bevilja ett tidsbegränsat uppehåll.

Enligt lagen får en utlänning även tas i förvar om det finns ett beslut om utvisning enligt denna lag eller om det är sannolikt att ett sådant beslut kommer att meddelas och det finns anledning att anta att utlänningen annars kommer att hålla sig undan eller bedriva brottslig verksamhet i Sverige eller om hans eller hennes identitet är oklar. Detta står i § 8 i lagen.

Regeringen har under den aktuella perioden fattat fyra beslut med stöd av denna lag. Två av besluten innebar avslag på överklagande av Migrationsverkets beslut om utvisning. Ett beslut innebar att verkställigheten av utvisning sköts upp på begäran av Europadomstolen i avvaktan på prövning. Ett beslut innebar avslag på begäran om upphävande av anmälningsplikten.

Fru talman! När sex av riksdagens partier i juni 2017 slöt den andra överenskommelsen om åtgärder mot terrorism fanns lagen om särskild utlänningskontroll med som en av de 16 åtgärderna. Vi konstaterade att lagen är ett värdefullt verktyg för att hantera personer som bedöms utgöra kvalificerade säkerhetsshot mot Sverige.

Vi konstaterade också, fru talman, att lagen är i behov av en översyn eftersom den i vissa avseenden uppfattas som svårtillämpad och innehåller luckor. Säkerhetspolisen har också efterfrågat att vissa bestämmelser i lagen ska förtydligas och att luckor ska täppas till, bland annat tiden i förvar före beslut. Samtliga punkter i överenskommelsen, några med flera delmoment, är omhändertagna men ligger i lite olika faser i processen.

Vi var och är överens om att en utredning för att se över lagen ska tillsättas. Justitiedepartementet har på olika sätt verkställt de olika delarna i överenskommelsen under de åtta månader som har gått. Denna punkt finns med i processen, och vi vet att departementet arbetar med kommittédirektiven, som planeras beslutas inom kort.

Vi från regeringspartierna är angelägna om att översynen kommer igång. Vi vet att direktiven är på gång, och vi vet att regeringen håller de överenskommelser som sluts. Vi tycker inte att ett tillkännagivande är nödvändigt, men vi har svårt att motsätta oss det eftersom frågan är så långt gången och vi är överens.

Med detta, fru talman, föreslår vi att riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna.

Anf. 86 ADAM MARTTINEN (SD) replik:

Fru talman! Sverigedemokraterna vill att utlänningskällor som av Säkerhetspolisen anses utgöra ett terrorhot mot vårt land aldrig mer ska kunna röra sig fritt i vårt samhälle. Det ska ske dels genom att huvudvisningar

ska vara huvudregel och att utvisningar ska gälla på livstid, dels genom att utlännningar som utgör ett terrorhot ska hållas i förvar tills utvisning kan verkställas. Detta vill inte regeringen. Visst, en översyn av lagen är aviserad, men när justitieministern tar ifrån tårna talar han om en skärpning av lagen som kanske innebär att någon kommer att bevakas med elektronisk övervakning.

På riktigt – vilka värden är det Socialdemokraterna och regeringen försvarar när man låter utlännningar som utgör ett terrorhot mot vårt land röra sig fritt i vårt samhälle? Jag tror att väljarna är väldigt intresserade av just motivet i denna glasklara skiljelinje mellan den rödgröna regeringen och Sverigedemokraterna.

Anf. 87 HELENE PETERSSON i Stockaryd (S) replik:

Fru talman! Den här lagen hanteras av Migrationsverket och Säkerhetspolisen. De kan avgöra om ett beslut om utvisning ska vara på livstid, det vill säga utan tidsbegränsning. De kan också sätta en tidsbegränsning. Det finns alltså redan i lagen.

Det finns möjligheter att i översynen se över saker som man inte tycker fungerar. Säkerhetspolisen har framför allt talat om att det är tiden i förvar före beslut som de upplever komplicerar det hela. Denna tid är begränsad till antingen två eller tre månader eller maximalt tolv månader.

Om det är en fråga som ska hanteras framför allt i Europadomstolen tar det tid. Då kan denna tidsbegränsning falla så att man är tvungen att släppa någon som man inte skulle vilja ha släppt. Det är framför allt detta som Säkerhetspolisen har begärt.

Jag vill avvakta. Kommittédirektiven är på gång, och jag ser fram emot en översyn av lagen. Det är klart att vi ska ha en verkningsfull lag. Jag håller dock inte för troligt att de åtgärder som Sverigedemokraterna pekar på kommer att finnas med.

Anf. 88 ADAM MARTTINEN (SD) replik:

Fru talman! Jag tycker inte att Helene Petersson i Stockaryd behöver avvakta någonting. Du behöver bara säga exakt vilken som är regeringens avsikt med att låta terrorister som utgör ett hot mot vårt land få tillfälliga uppehållstillstånd här och i övrigt gå fritt med anmälningsplikt hos polisen.

Och vilken är er avsikt med att inte låta utvisningar gälla på livstid? Vad är regeringens motiv till att välkomna tillbaka dessa personer, som på väldigt goda grunder har utvisats från vårt land? Jag vill höra vad som är motivet till att vi ska vara snälla mot terrorister som utgör ett hot mot vårt land.

Anf. 89 HELENE PETERSSON i Stockaryd (S) replik:

Fru talman! Jag har fullt förtroende för det arbete som Säkerhetspolisen gör tillsammans med Migrationsverket i detta fall, och jag har ingen anledning att vare sig överpröva eller ifrågasätta detta arbete.

Anf. 90 ANTI AVSAN (M):

Fru talman! Till att börja med ska jag säga att bekämpning av terrorism är någonting som är oerhört angeläget i ett demokratiskt samhälle. Inga

individer eller grupper av individer – och inte heller stater – ska bli utsatta för påtryckningar från människor som agerar med kriminalitet som medel.

Sveriges ansvar att bekämpa terrorism gäller inte bara mot den egna befolkningen. Det gäller också gentemot andra stater och människor i hela världen. Terrorism är ett internationellt fenomen, och det är bara på det sättet vi kan bekämpa terrorismen effektivt. Vi kan inte låsa in oss här och försöka att lösa bara våra problem, utan vi måste också ha lite framförhållning.

När vi talar om terroristbekämpning är det också viktigt att hålla i minnet att det inte är nya straffrättsliga regler som är lösningen i grunden. Detta är oftast det ryggmärgsmässiga svaret på allehanda händelser som inträffar i väldigt stor omfattning varje dag i världen. På det sättet är vi mycket mer förskonade än andra länder, men det är fruktansvärt när det inträffar.

Lösningen är i stället att kunna säkra bevisning. I annat fall spelar de straffrättsliga reglerna ingen roll.

Där finns det mycket mer att göra genom internationella samarbeten. Vi vill lagföra alla de människor som begår brott, alldeles oavsett var brotten begås. Man ska inte kunna återvända till Sverige efter att man har begått krigsbrott i andra länder eller deltagit i olika terroristaktiviteter. Säkerhetspolisen måste till exempel ha tillgång till underrättelseinformation samtidigt som förundersökningen bedrivs. Det finns även många andra saker, som ligger utanför detta ärende, men det här är viktigt att säga.

Jag kan tycka att det är lite märkligt att relativismen i Vänsterpartiets Sverige går så långt att man knappt ser ett enda samhällsproblem. Vi vill stärka rättssäkerheten. Vad som är väldigt märkligt i detta ärende – och som jag tycker är en viktig del av det – är att man gör hänvisningar som innebär att utlänningslagen ska gälla i tillämpliga delar. Detta kan angripas eftersom det strider mot legalitetsprincipen när det gäller tvångsåtgärder mot människor, vilket kanske leder till att man inte kan verkställa beslut eller till att beslut inte håller om de prövas rättsligt.

Beslut när det gäller denna typ av åtgärder ska vila på en stabil grund. Därför är det viktigt att stärka rättssäkerheten också genom att man i lagen om särskild utlänningskontroll alltid vet exakt vad som gäller. Det gör man inte i dag. Det finns en lång rad med hänvisningar till utlänningslagen som inte är speciellt klara.

Ytterligare en allmän synpunkt är att åtgärder mot terrorism ska vara så effektiva och så träffsäkra som möjligt. Det fordrar en viss eftertanke när man som lagstiftare ska införa regler om detta, eftersom vi samtidigt inte vill att vanliga hederliga medborgare ska bli drabbade av olika typer av inskränkningar i sin rörelsefrihet och annat.

Med i bakgrunden till denna skrivelse finns också de beslut som tidigare fattats om parlamentarisk kontroll. Jag vill påstå att detta har redogjorts för på ett ganska bra sätt, så jag ska inte gå in på det. Det finns dock ändå skäl att nämna den internationella terrorismens utveckling, för detta är på något sätt en kontext i sammanhanget.

Det stora terroristhotet, både i Sverige och internationellt, är fortfarande aktörer som är motiverade av våldsbejakande islamistisk extremism, det vill säga personer eller grupper som är anhängare av eller förespråkare för en global eller regional våldsamt kamp mot dem som uppfattas vara

islams fiender. Detta är den beskrivning av den internationella terrorismens utveckling som lämnas i regeringens skrivelse.

Man kan också konstatera att antalet resenärer har minskat under de senaste åren. Detta kan bero på flera omständigheter, till exempel den skärpta kontrollen av den turkiska gränsen och Daishs alltmer trängda militära läge. Det är möjligen också så att drömmen om kalifatet inte längre finns i lika stor omfattning hos många av dem som sympatiserar med denna terroristorganisation. Det kommer dock fortfarande vara möjligt att ta sig fram till i första hand Syrien och Irak genom Turkiet, trots att det har blivit svårare.

Det som är problematiskt och bekymmersamt, vilket framgår av skrivelsen, är att den våldsbejakande islamistiska miljön sedan några år är spridd över hela landet efter att tidigare ha varit koncentrerad till de tre storstadsområdena. Tonvikten ligger fortfarande på storstäderna och södra Sverige, men spridningen har ökat.

När det gäller tillkännagivandet tycker jag att det är väldigt bra att också regeringsrepresentanterna i utskottet tycker att det är acceptabelt, eftersom det är angeläget att man gör någonting på detta område. Detta omfattas visserligen av överenskommelsen om åtgärder mot terrorism, men åtminstone när allianspartierna skrev sin följdmotion hade man inte vidtagit några som helst åtgärder, trots att Säkerhetspolisen och Migrationsverket i början av förra året lämnade en mängd olika förslag som också gällde utlänningslagens regler i både säkerhetsärenden och kvalificerade säkerhetsärenden. Det här var en del i detta.

Det finns skäl att beakta de synpunkter som har kommit från Migrationsverket och Säkerhetspolisen. Utan att i detalj säga vad som bör göras menar jag att det är viktigt att man gör denna översyn och ser till att lagstiftningen kan tillämpas i fler fall än vad som sker i dag.
(Applåder)

Anf. 91 ADAM MARTTINEN (SD) replik:

Fru talman! Vi stöder i betänkandet en alliansgemensam motion som genom vårt stöd har lett till ett tillkännagivande. Det handlar om ett förtydligande och en breddning av tillämpningen av lagen som gör att fler utlänningar som utgör ett terrorhot kan omfattas av lagen. Det är för oss naturligt att stödja bra förslag som förbättrar möjligheten att stärka säkerheten i vårt land, även om det inte var vi som skrev förslaget först.

Min fråga till Moderaterna är varför ni är nöjda med att lagen om särskild utlänningskontroll är utformad på ett sådant sätt att utlänningar som utgör ett terrorhot mot vårt land ska kunna röra sig fritt i vårt samhälle då ett verkställighetshinder råder vid utvisningsbeslut.

Anf. 92 ANTI AVSAN (M) replik:

Fru talman! Det enkla svaret på frågan är att vi inte tycker att människor som på något sätt utgör ett hot mot Sverige och svenska intressen ska få röra sig fritt i Sverige. Det är därför det finns ett antal olika inskränkningar i lagen om särskild utlänningskontroll. Det kan handla om alltifrån anmälningsplikt, uppsikt eller förvar till olika typer av åtgärder som kanske inte framgår av lagstiftningen men som genomförs av Säpos personal för att hålla koll på personer som utgör hot.

Prot. 2017/18:73
15 februari

*2017 års redogörelse
för tillämpningen av
lagen om särskild
utlänningskontroll*

Det som är problematiskt, och det är en av de saker vi pekar på, är möjligheten att hålla människor i förvar som de facto utgör ett uppenbart hot mot Sverige enligt de bedömningar som svenska myndigheter har gjort, exempelvis efter överklagande till Europadomstolen. Detta är också en synpunkt som framförs av Säkerhetspolisen.

Möjligheten att hålla människor i förvar är för snäv. Vi preciserar inte hur man ska göra, utan vi tycker att man ska se till att den möjligheten kan tillämpas i fler fall. Detta är ett av de problem som vi pekar på.

Anf. 93 ADAM MARTTINEN (SD) replik:

Fru talman! Till skillnad från Moderaterna preciserar vi hur vi tycker att man ska göra. Vi menar att de som utgör ett hot mot rikets säkerhet, som av Säkerhetspolisen bedöms utgöra ett terrorhot, inte ska få gå fritt i vårt samhälle.

Moderaterna och regeringen är exempelvis nöjda med att personer som av Säkerhetspolisen anses utgöra ett terrorhot ska få en anmälningsplikt hos polisen. När vi har ett terrordåd i Stockholm så färskt i minnet undrar jag på vilket sätt en terrorist hindras från att genomföra ett sådant terrorattentat med en anmälningsplikt hos polisen.

Jag är inte helt tillfredsställd med hur lagen är utformad. Men det är ganska uppenbart att regeringen och Alliansen är väldigt nöjda med den avvägning i lagstiftningen som gör att personer som ska utvisas därför att de utgör ett terrorhot mot vårt land inte sätts i förvar utan släpps fria i vårt samhälle när verkställighetshinder råder.

Anf. 94 ANTI AVSAN (M) replik:

Fru talman! Det finns flera olika sätt att hantera verkställighetshinder, och verkställighetshinder gäller ju oftast gentemot ett land. Det finns redan med dagens lagstiftning ingenting som hindrar att man i beslutet anger ett flertal olika länder som utvisning ska ske till.

Min uppfattning är att om personer ska utvisas på grund av den här lagstiftningen måste målsättningen vara att utvisningen sker så fort som möjligt och att den faktiskt också verkställs.

Det är i de andra situationerna som det blir aktuellt att på något vis göra inskränkningar i personers frihet, fast på goda grunder och i enlighet med lagstiftningen. Det är en felaktig beskrivning att människor som misstänks för samröre med terrorism kan röra sig fritt i samhället. Jag vill påstå att så inte är fallet. Sedan är frågan bara hur långtgående inskränkningen är. Men är man ett påtagligt hot ska man självklart inte få någon möjlighet att begå ett terrordåd.

Den här lagstiftningen gäller också andra typer av brott, exempelvis annat som kan utgöra ett hot mot rikets säkerhet. Lagstiftningen ska vara så effektiv och träffsäker som möjligt, precis som jag sa tidigare. Den måste också kunna tillämpas i fler fall. För att det ska kunna ske på ett sätt som leder till hållbara beslut måste rättssäkerheten bli bättre, så att man inte kan angripa besluten i efterhand därför att de skulle vara oklara i något avseende.

Anf. 95 MATS PERTOFT (MP):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag och därmed att riksdagen beslutar att lägga regeringens skrivelse om särskild utlänningskontroll till handlingarna.

Det är positivt att det i dag finns en bred enighet bakom detta förslag, på samma sätt som det fanns en bred enighet kring både den första och den andra överenskommelsen om kampen mot terrorism.

Som flera talare redan har påpekat är en översyn på gång. Jag hoppas att vi snart får se direktiven för den så att vi kan gå vidare med detta.

Samtidigt vill jag påpeka att det är bra att vi i dag debatterar detta. Det är bra att det finns en skrivning i lagen om att regeringen varje år ska återkomma till riksdagen med en rapportering kring lagen om särskild utlänningskontroll för att den parlamentariska kontrollen ska garanteras och säkras.

När vi har en politisk situation där det blåser ganska hårt och då det finns återkommande terrorhot är det viktigt att man gör saker i rätt ordning, behåller lugnet och inte rusar i väg. Det är därför viktigt att de ändringar i lagen om särskild utlänningskontroll som eventuellt kan komma i fråga utreds noggrant och att vi vet exakt vilka konsekvenserna blir. Där kommer säkert blocköverskridande enigheter att bli nödvändiga.

Jag vill förklara lite grann apropå Linda Sneckers fråga varför vi i regeringspartierna inte har reserverat oss här. Det förslag till tillkännagivande som allianspartierna lade fram i utskottet handlar ju om att det ska ske en översyn, och det är vi helt överens om. Ska vi då verkligen från regeringspartiernas sida reservera oss mot ett sådant beslut pro forma, eftersom det inte är våra partier som har lagt fram förslaget? Nej, jag tycker inte det. Jag tycker att det är bättre att vi inte reserverar oss utan arbetar vidare.

Det är naturligtvis oppositionens arbete att elda på med blåslampan och se till att vi från regeringssidan arbetar snabbt, och det ska vi naturligtvis göra. Men när vi kan se att vi strävar åt samma håll, nämligen mot en översyn där vi till och med gemensamt har skissat upp var den ska landa, menar jag att man inte behöver gå hela vägen och vara emot detta. Jag tycker att det snarare är positivt att vi kan se den framtiden tillsammans. Just när det gäller en skärpning av lagstiftningen om terrorism är det så viktigt att hela samhället står bakom detta.

Därmed vill jag tacka för ordet och återigen yrka bifall till utskottets förslag.

Anf. 96 KENT EKEROTH (SD):

Fru talman! Som min kollega före mig var inne på är detta en debatt som vi har varje år. För dem som tittar på debatten på nätet lite senare i dag kan jag nämna att den här lagen alltså handlar om att utvisa personer som antingen bedöms vara ett hot mot rikets säkerhet eller bedöms utgöra ett terrorhot eller en kombination av de båda.

Vi har haft den här debatten varje år, och varje år har alla andra sju partier ivrigt förklarat för mig och mina kollegor i SD att lagen är fullt tillräcklig.

Häromdagen roade jag mig med att titta på tidigare debatter i detta ämne. För ett par år sedan, jag tror att det var 2015, försökte Elin Lundgren, som sitter här nu, försvara lagen när jag sa att den behövde förbättras

genom att ställa mig en fråga: ”Har Kent Ekeröth några exempel på där människor som har omfattats av lagen faktiskt har utfört något i Sverige på det sätt han beskriver?”

Denna fråga fastnade i mitt minne för att den så tydligt symboliserar allt som har varit fel med politiken i Sverige under flera decennier. Elin Lundgrens uppfattning var alltså att någon först skulle ha utfört något innan hon var beredd att ändra lagen. Låt det sjunka in.

För lite och för sent är något jag alltför ofta återkommer till i denna kammare. Låt mig ta ett närliggande exempel. Fem människor hade levt i dag om ni hade lyssnat på mig och SD. Det är den enkla sanningen. Akilov hade med vår politik aldrig kommit in i landet, och hade han ändå varit i landet skulle han inte ha varit på fri fot utan suttit i förvar. Inte enligt denna lag men en närliggande lag, utlänningslagen, och tid fanns det.

Jag har tjatat om dessa regler sedan jag kom in i riksdagen. Akilov ansökte om uppehållstillstånd 2014. Första gången jag föreslog förändringar i denna lag och i utlänningslagen var 2010. Vi hade haft tid att korrigera. Hade ni lyssnat hade vi gjort förändringarna, och de hade levt i dag.

För att inte tala om Ikeamorden av en asylsökande som hade fått avslag och ville hämnas på svenskar. Ni tyckte att det var en bra idé att låta honom härja fritt på gator och torg.

Tack för att ni valde Sverige, sa en känd före detta statsminister. Samma statsminister sa: Öppna era hjärtan! En annan statsminister sa: Vi bygger inga murar. Jag har hört så många dumheter från er under alla år.

Dagens debatt handlar inte om utlänningslagen utan om en närliggande lag, lagen om särskild utlänningskontroll. Men principen är exakt densamma, vilket min kollega var inne på.

I betänkandet finns ett tillkännagivande. Det är bra att allianspartierna efter åtta år med oss i riksdagen delvis börjar vakna. Tillkännagivandet har två delar. Den ena är att LSU bör inkludera brott mot två andra lagar, finansieringslagen och rekryteringslagen, vilket vi som bekant instämmer i. Den andra delen handlar om tiden för förvar. Här anser majoriteten att man ska kunna ha en längre tid än tolv månader i det förberedande stadiet. Det är ett litet steg framåt.

Ett av de centrala problemen är dock att förvar inte sker med automatik. Att låta en möjlig terrorist eller någon som utgör ett hot mot rikets säkerhet eller någon som är en kombination av de båda få en möjlighet att röra sig fritt i landet är okej med er.

När en person har fått ett utvisningsbeslut ska denne inte uppehålla sig i landet. Hur kan ni då vara nöjda med att det finns en möjlighet till temporärt uppehållstillstånd med endast anmälningsplikt? Varför vill ni lämna öppna luckor i lagen så att den kan misstolkas eller missbedömas av en myndighetsperson? Vi har sett många myndighetspersoner i Sverige göra missbedömningar under åren.

I betänkandet finns exempel på någon som inte längre vill ha anmälningsplikt i Sverige men har fått avslag. Det innebär att det finns åtminstone en person som antingen är ett hot mot rikets säkerhet eller en möjlig terrorist som rör sig fritt i Sverige under anmälningsplikt. Det finns alltså minst en person som går runt med dessa väldigt små begränsningar. Den som har anmälningsplikt kan fortfarande köra en lastbil på Drottninggatan; det hoppas jag att ni förstår.

Angående tidsgränsen på tolv månader, varför ska vi över huvud taget ha en tidsgräns? Alliansen vill se en längre tidsgräns. Det är jättebra. Ska det vara 18 månader eller 24 månader? Skulle vi vara nöjda om Akilov nummer två kom ut efter 18 eller 24 månader i stället för 12? Blir vi gladdare av det? Känner folk sig säkrare då? Nej.

Enligt våra motioner finns det många andra delar i lagen som måste ändras. Jag ska inte gå igenom alla här, utan ni kan läsa dem.

En orimlighet är 3 § som ger Migrationsverket, denna aktivistiska myndighet, makt över regeringen, som inte kan avvika från beslutet om Migrationsverket anser att verkställighetshinder finns. Det är totalt orimligt. Det är även helt orimligt att en person utvisad enligt denna lag ska ges möjlighet att ansöka om uppehållstillstånd. Vem kom på den briljanta idén?

Kontentan är att tillkännagivandet är ett litet steg framåt. Men trots att vi i åratal påtalat brister i lagen är det fortfarande bara vi som vill göra något åt den på riktigt. Det enda ansvarsfulla är att tillstyrka SD:s motion i ärendet om att utvisning alltid ska ske när en person utgör ett hot eller är en möjlig terrorist, att han alltid ska hållas i förvar under obegränsad tid tills han åker ut och att han inte ska ges möjlighet att söka uppehållstillstånd när han sitter i förvar eller ska utvisas.

Jag ber er att för en gångs skull sluta vara efterkloka och inte resonera som Elin Lundgren gjorde 2015. Ni har sett att vi har haft rätt i fråga efter fråga när det gäller invandringspolitik och kriminalpolitik. Moderaternas kriminalpolitik är ju vår kriminalpolitik. De har tagit den rakt av och läst innantill. Om ni för en gångs skull lägger prestigen åt sidan och gör det som är rätt för svenska folket kan vi kanske förhindra att fler dör.

I detta anförande instämde Heidi Karlsson (SD).

Anf. 97 ANTI AVSAN (M) replik:

Fru talman! Moderaterna har funnits som parti mycket längre än Sverigedemokraterna, och många av våra kriminalpolitiska förslag hade vi redan innan Sverigedemokraterna existerade som parti. Jag har påpekat detta tidigare i kammaren.

Man kan ha olika mer eller mindre välgrundade värderingar, men fakta är fakta. Många av de frågor som Kent Ekeröth har varit inne på gäller inte omedelbart lagen om särskild utlänningskontroll utan utlänningslagen. Här finns ett antal förslag från Säkerhetspolisen om att förbättra regelverket. Utan att precisera det som har direkt bäring på detta utgår jag från att regeringen, som fick denna skrivelse som var utformad tillsammans med Migrationsverket, också beaktar de förslag som finns där, för det är ju en helhet.

Vad som också är fakta är att Migrationsverket enligt instruktionerna ska bidra till det arbete som Säkerhetspolisen gör för att bekämpa terrorism. Jag förutsätter att så sker. Vi vet också utifrån de kontakter vi har, till exempel med Säkerhetspolisen, att man upplever att det finns ett bra samarbete med Migrationsverket men att det finns ett antal problem, vilket man också pekar på i denna skrivelse. Det finns saker och ting som kan och bör bli bättre, och det är klart att man ska åtgärda allt sådant.

Slutligen kan tilläggas att Rakhmat Akilov inte var ett fall för lagen om särskild utlänningskontroll.

Anf. 98 KENT EKEROTH (SD) replik:

Fru talman! Det är lite problematiskt att stoltsera med att man hade förslag innan SD ens bildades om man inte har drivit dem på 30 år. Vad är poängen med det? Är det något att vara stolt över att man hade förslag för 30 år sedan? Ni har ju aktivt motarbetat dem i Sveriges riksdag. Att ni någon gång för så länge sedan att ingen minns det hade sådana förslag imponerar verkligen inte.

Anti Avsan utgår från att regeringen beaktar förslagen och att Migrationsverket bidrar till arbetet mot terrorism. Vi ska såklart ha förtroende för de alltmer politiserade myndigheterna så långt det nu går. Men precis som Moderaterna under sitt regeringsinnehav kritiserade domstolarna för att vara aktivistiska när de försökte införa straffskärpningar måste vi nu minska utrymmet för myndighetspersoner att vara aktivistiska så att de inte kan göra misstag och inte har något annat val än att låsa in möjliga terrorist.

Det är detta som är politikens uppgift. Vi måste minimera risken för att misstag görs, speciellt nu när vi inte ens har något tjänstemannaansvar så att de kommer undan med det.

Att Akilov aldrig var föremål för lagen om särskild utlänningskontroll sa jag själv i mitt anförande, men poängen är fortfarande densamma. Tänk om det är någon som är föremål för LSU och så har vi anmälningsplikt för en kille som går runt på våra gator och torg – är det betryggande? Nej, det är det inte.

Som min kollega sa tidigare finns det ingen rim eller reson. Vem är det ni försöker skydda? Det är alltså en utlänning som inte är svensk medborgare och som är ett hot mot Sverige på något sätt. Denna utlänning, som inte har något med Sverige att göra, försöker ni skydda. Då sätter ni hans säkerhet, integritet och rättigheter över säkerheten för svenska folket. Det måste vara en totalt obegriplig hållning.

Anf. 99 ANTI AVSAN (M) replik:

Fru talman! När man avgör olika rättsliga frågor är det alltid en avvägning. Om det finns starka skäl att ingripa mot en person ska naturligtvis de gälla. Det handlar inte om att värna om någon enskilds integritet i de situationer där det finns grund för ingripande.

Jag vill också säga att vi har drivit våra förslag i alla situationer där vi har haft möjlighet till det. Under de moderatstyrda regeringar som har förekommit i detta land har det skett ganska mycket på kriminalpolitikens område. Jag kan till exempel nämna straffvärdesprincipen, som inte var central i Sverige men som i dag är oemotsagd. Det är brottens straffvärde som ska stå i centrum för de straff som utdöms och de påföljder som kan följa på brott. Så var det inte tidigare, utan detta drevs igenom under moderatledd regering.

När vi satt i regeringsställning under åren 2006–2014 genomfördes många av våra förslag, men inte alla. Vi har inte alltid varit i regeringsställning och heller inte haft möjlighet att genomdriva förslagen. På något sätt har dock verkligheten hunnit i kapp andra. Även om det finns en hel del i övrigt att önska tycker jag att regeringen har en större förståelse för problemen på detta område. Det kanske inte är så konstigt. Problemen har blivit uppenbara genom att vi har så pass många områden i Sverige där

kriminalitet dominerar. Det är klart att det är ett samhällsproblem. Ett problematiskt scenario skulle kunna vara att detta sprids på samma sätt som sympatier för islamistisk terrorism, som jag nämnde, har spridit sig i Sverige. Jag hoppas jag verkligen att regeringen är snabb i denna och många andra frågor.

Anf. 100 KENT EKEROTH (SD) replik:

Fru talman! Anti Avsan sa att det handlar om en avvägning. Visst, det gör det, men det har inte varit så svåra avvägningar i många av dessa frågor.

Avsan nämnde att de har drivit frågorna då de hade möjlighet när de satt i regering. Under halva Alliansens regeringstid satt vi i riksdagen. Under de fyra åren föreslog vi att man skulle ta bort straffrabatten för dem som är 18–21 år och den villkorliga frigivningen och att man skulle införa gränskontroller, id-kontroller och mycket mer. Inget av detta hände under åtta år av alliansregering – ingenting! Det hände under socialdemokratisk regering. Jag har inte mycket till övers för Socialdemokraterna, men ärligt talat gjorde de mycket av det ni aldrig ville eller vågade under er öppnara-hjärtan-tid. De gjorde något så fort de kom in. Det säger rätt mycket om situationen i det här landet. Det var de som införde id-kontroller, inte ni eller er regering.

Nu börjar de med 18–21, sju månader före valet. Det är alltid samma sak: Sju månader före ett val släpper de upp testballonger, får fina rubriker i medierna och så tror folk att de faktiskt gör skillnad.

Under de sista fyra åren av ert regeringsinnehav kunde ni ha fått igenom allt det som ni nu går ut i medierna och ändrar er om, framför allt inom kriminalpolitiken, där ni säkert har med er många av de andra allianspartierna. Ni kunde ha fått igenom det under de sista fyra åren, men ni valde att inte göra det, och inte bara det: Ni argumenterade aktivt emot oss i alla dessa frågor varje gång under fyra år – varenda gång! Det blir lite magstarkt när man står här och säger: Vi försökte, och vi gjorde vad vi kunde. Nej, ni gjorde inte vad ni kunde. Ni kunde gjort mycket mer. Jag kan lämna en lång, uttömmande lista till dig, när du vill, som bevisar detta.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 9.)

§ 8 Genomförande av oskuldspresumtionsdirektivet

Justitieutskottets betänkande 2017/18:JuU12
Genomförande av oskuldspresumtionsdirektivet (prop. 2017/18:58)
föredrogs.

Anf. 101 PATRICK RESLOW (-):

Fru talman! Med stöd i ett EU-direktiv har regeringen föreslagit att i de fall en tilltalad inte har delgetts kallelse till en huvudförhandling i brottmål ska målet inte få avgöras. Det innebär att den möjlighet som i dag finns i rättegångsbalken att kunna avgöra ett mål i den tilltalades utvaro kommer att avskaffas.

Prot. 2017/18:73
15 februari

*2017 års redogörelse
för tillämpningen av
lagen om särskild
utlänningskontroll*

*Genomförande av
oskuldspresumtions-
direktivet*

Förslaget rimmar illa med den verklighet som både domstolar och nämndemannaföreningar vittnar om, med ett stort antal brottmål som ständigt får ställas in på grund av att den tilltalade inte dyker upp. Det är ett problem inte bara för nämndemän, advokater, åklagare och eventuellt tolkar, som reserverat delar av eller hela sin dag och helt enkelt får åka hem eller får stora luckor i sina respektive arbetsdagar, utan också för brottsoffren, som inte får upprättelse inom rimlig tid.

Det medför även en omfattande ekonomisk kostnad för staten att ställa in huvudförhandlingar. Riksrevisionsverket beräknade år 2010 att kostnaden för en inställd rättegång motsvarade cirka 11 000 kronor, och den summan är med största sannolikhet betydligt större i dag. Inställda förhandlingar går också stick i stäv med våra krav på snabbare handläggningstider och processer.

Sverigedemokraterna anser att det finns en uppenbar risk att förslaget kommer att leda till att den tilltalade håller sig undan för att undkomma kallelse till huvudförhandling. Detta är allvarligt. Vi tycker därför att förslaget i stort sett förbiser de skyldigheter som vederbörande borde ha att faktiskt vara närvarande vid rättegången. Det är en märklig signal som förslaget skickar ut. Om rättsväsendet ska fungera och förtroendet för rättsväsendet bestå måste rättegångar kunna hållas när de ska. Vi efterlyser därför ett förstärkt ansvar för dem som inte gör sin plikt.

För det första vill vi se skärpta vitesregler. Vite ska enligt vår mening alltid utdömas om den tilltalade eller ett vittne uteblir från förhandlingen. För att vitet ska få effekt vill vi även komplettera det med ett skadestånd motsvarande den faktiska kostnaden för den inställda huvudförhandlingen.

För det andra vill vi underlätta användandet av så kallad förenklad delgivning. I dag finns regler om informationsplikt och tidsfrister som försvårar användandet av detta delgivningsförfarande. Bland annat måste delgivningsmottagaren ha fått information om att en förenklad delgivning kan komma att tillämpas, och dessutom gäller en tidsgräns om tio veckor som, i det fall informationen gavs vid ett personligt sammanträffande, löper från denna tidpunkt till dess att handlingarna skickas.

Vi menar att regeringen borde luckra upp dessa bestämmelser genom att antingen ta bort kravet på informationsplikt för att använda förenklad delgivning eller genom att förlänga den tillåtna tidsfristen om tio veckor.

Med detta, fru talman, yrkar jag bifall till reservationen.

I detta anförande instämde Heidi Karlsson (SD).
(forts. § 10)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.58 på förslag av förste vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 16.00, då votering skulle äga rum.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 16.00.

AU5 Nya regler i arbetslöshetsförsäkringen om bland annat förtroendeuppdrag och pension

Kammaren biföll utskottets förslag.

FöU3 Försvarspolitik

Punkt 1 (Försvarspolitisk inriktning)

1. utskottet

2. mot. 2017/18:3829 yrk. 4 av Mikael Oscarsson m.fl. (KD)

Kammaren biföll utskottets förslag med acklamation.

Punkt 2 (Försvarets förmåga)

1. utskottet

2. res. 3 (M, C, KD)

3. mot. 2017/18:3037 av Allan Widman m.fl. (L)

Förberedande votering:

Kammaren antog med acklamation res. 3 som motförslag i huvudvoteringen.

Huvudvotering:

140 för utskottet

121 för res. 3

40 avstod

48 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 101 S, 20 MP, 18 V, 1 -

För res. 3: 72 M, 20 C, 18 L, 11 KD

Avstod: 38 SD, 2 -

Frånvarande: 12 S, 11 M, 7 SD, 4 MP, 2 C, 3 V, 1 L, 5 KD, 3 -

Punkt 3 (Nordiskt samarbete)

1. utskottet

2. res. 6 (C)

Votering:

242 för utskottet

20 för res. 6

39 avstod

48 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 101 S, 72 M, 1 SD, 20 MP, 18 V, 18 L, 11 KD, 1 -

För res. 6: 20 C

Avstod: 37 SD, 2 -

Frånvarande: 12 S, 11 M, 7 SD, 4 MP, 2 C, 3 V, 1 L, 5 KD, 3 -

Punkt 4 (Nordiskt samarbete om totalförsvaret)

1. utskottet
2. res. 7 (M, C, KD)

Votering:

180 för utskottet

121 för res. 7

48 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 101 S, 38 SD, 20 MP, 18 V, 3 -

För res. 7: 72 M, 20 C, 18 L, 11 KD

Frånvarande: 12 S, 11 M, 7 SD, 4 MP, 2 C, 3 V, 1 L, 5 KD, 3 -

Punkt 5

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 6 (Internationella samarbeten)

1. utskottet
2. res. 10 (V)

Votering:

223 för utskottet

18 för res. 10

60 avstod

48 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 101 S, 72 M, 20 MP, 18 L, 11 KD, 1 -

För res. 10: 18 V

Avstod: 38 SD, 20 C, 2 -

Frånvarande: 12 S, 11 M, 7 SD, 4 MP, 2 C, 3 V, 1 L, 5 KD, 3 -

Punkt 7 (Försvarslogistik)

1. utskottet
2. res. 11 (M, C, KD)

Votering:

140 för utskottet

121 för res. 11

40 avstod

48 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 101 S, 20 MP, 18 V, 1 -

För res. 11: 72 M, 20 C, 18 L, 11 KD

Avstod: 38 SD, 2 -

Frånvarande: 12 S, 11 M, 7 SD, 4 MP, 2 C, 3 V, 1 L, 5 KD, 3 -

Punkt 8 (Materieförsörjning och försvarsindustrifrågor)

1. utskottet
2. res. 13 (SD)

Votering:

261 för utskottet

40 för res. 13

48 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 101 S, 72 M, 20 MP, 20 C, 18 V, 18 L, 11 KD, 1 -

För res. 13: 38 SD, 2 -

Frånvarande: 12 S, 11 M, 7 SD, 4 MP, 2 C, 3 V, 1 L, 5 KD, 3 -

Prot. 2017/18:73

15 februari

JuU11 2017 års redogörelse för tillämpningen av lagen om särskild utlänningskontroll

Punkt 1

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 2 (Översyn av lagen om särskild utlänningskontroll)

1. utskottet

2. res. 1 (V)

Votering:

283 för utskottet

18 för res. 1

48 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 101 S, 72 M, 38 SD, 20 MP, 20 C, 18 L, 11 KD, 3 -

För res. 1: 18 V

Frånvarande: 12 S, 11 M, 7 SD, 4 MP, 2 C, 3 V, 1 L, 5 KD, 3 -

Punkt 3 (Skärpning av lagen om särskild utlänningskontroll)

1. utskottet

2. res. 2 (SD, -)

Votering:

261 för utskottet

40 för res. 2

48 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 101 S, 72 M, 20 MP, 20 C, 18 V, 18 L, 11 KD, 1 -

För res. 2: 38 SD, 2 -

Frånvarande: 12 S, 11 M, 7 SD, 4 MP, 2 C, 3 V, 1 L, 5 KD, 3 -

Anf. 102 SUSANNE EBERSTEIN (S):

Herr talman! Jag tänkte börja med att läsa upp den lagtext som finns i genomförandet av oskuldspresumtionsdirektivet, som vi har fått från EU. Så här lyder lagtexten med den förnyelse som görs:

Kan saken utredas tillfredsställande får målet avgöras trots att den tilltalade har inställt sig endast genom ombud eller har uteblivit, om den tilltalade sedan han eller hon har delgetts stämning har avvikit eller håller sig undan på ett sådant sätt att hon eller han inte kan hämtas till huvudförhandlingen. I de fall som avses i detta stycke får målet alltså avgöras även om den tilltalade inte har delgetts kallelse till förhandlingen.

Det är denna lilla förändring som vi ska ta ställning till. Delgivningsbestämmelserna ska skapa rimliga garantier för att den tilltalade har kunnat ta del av handlingarna i det mål som domstolen ska pröva. Det tycker vi nog allihop är ganska självklart med tanke på den rättssäkerhet som vi ändå vill värna i detta land.

Samtidigt får inte bestämmelserna vara utformade på ett sådant sätt att de hindrar eller försenar domstolens prövning. Bestämmelserna om delgivning måste därför vara ändamålsenligt utformade så att kraven på såväl rättssäkerhet som effektivitet tillgodoses.

De regler som finns som förenklar delgivning är välavvägda, och utskottet finner inte att den förändring som jag nu har talat om skulle utgöra skäl för att ändra reglerna så som motionärerna föreslår. Därför yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 28 februari.)

§ 11 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Proposition
2017/18:94 Ny strålskyddslag

Framställningar
2017/18:RS5 Några ändringar i riksdagsordningen
2017/18:RS7 Anpassning till den allmänna dataskyddsförordningen av lagen (1996:810) om registrering av riksdagsledamöternas åtaganden och ekonomiska intressen m.m.

§ 12 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Prot. 2017/18:73

15 februari

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 14 februari

2017/18:777 Kunskap om organdonationer

av *Camilla Waltersson Grönvall* (M)

till socialminister Annika Strandhäll (S)

2017/18:778 Tydliga nationella riktlinjer

av *Camilla Waltersson Grönvall* (M)

till socialminister Annika Strandhäll (S)

§ 13 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 14 februari

2017/18:697 Regleringen av Sveriges elnät

av *Lars Hjälmered* (M)

till statsrådet Ibrahim Baylan (S)

2017/18:706 Utvisning av studenter

av *Boriana Åberg* (M)

till statsrådet Heléne Fritzon (S)

2017/18:698 Migrationsverkets rättstillämpning

av *Lars Hjälmered* (M)

till statsrådet Heléne Fritzon (S)

2017/18:699 Studerande med barn

av *Linda Snecker* (V)

till statsrådet Helene Hellmark Knutsson (S)

2017/18:700 Betalande utländska studenters möjlighet att studera i

Sverige

av *Boriana Åberg* (M)

till statsrådet Helene Hellmark Knutsson (S)

2017/18:704 En hamn i Lysekil

av *Hans Rothenberg* (M)

till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2017/18:708 En exitskatt

av *Hans Rothenberg* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2017/18:701 Månggifte

av *Robert Hannah* (L)

till statsrådet Heléne Fritzon (S)

2017/18:729 Regeringens åtgärder mot månggifte

av *Marta Obminska* (M)

till statsrådet Heléne Fritzon (S)

2017/18:730 Månggifte

av *Johan Forssell* (M)

till statsrådet Heléne Fritzon (S)

2017/18:702 Ett heltäckande skydd mot barnäktenskap
av *Robert Hannah* (L)
till statsrådet *Heléne Fritzon* (S)

2017/18:703 Skatteverket och information till pensionärer
av *Laila Naraghi* (S)
till finansminister *Magdalena Andersson* (S)

2017/18:715 Utvärderingar av forsknings- och innovationsmodeller
av *Pål Jonson* (M)
till statsrådet *Helene Hellmark Knutsson* (S)

2017/18:709 Situationen för kurderna i Iran
av *Margareta Cederfelt* (M)
till utrikesminister *Margot Wallström* (S)

2017/18:711 Betydelsen av konsekvensanalyser
av *Cecilia Widegren* (M)
till statsrådet *Per Bolund* (MP)

2017/18:718 Vinsttak inom välfärden
av *Sofia Fölster* (M)
till statsrådet *Åsa Regnér* (S)

2017/18:720 Skolors lokalkostnader
av *Maria Stockhaus* (M)
till utbildningsminister *Gustav Fridolin* (MP)

2017/18:716 Nationellt forensiskt centrum
av *Roger Haddad* (L)
till justitie- och inrikesminister *Morgan Johansson* (S)

2017/18:717 Polisens it-forensiska verksamhet
av *Pål Jonson* (M)
till justitie- och inrikesminister *Morgan Johansson* (S)

2017/18:722 Rättssäkra adoptioner
av *Hamza Demir* (V)
till statsrådet *Heléne Fritzon* (S)

2017/18:723 Stöd till den demokratiska oppositionen i Maldiverna
av *Jens Holm* (V)
till utrikesminister *Margot Wallström* (S)

2017/18:724 Beslut gällande ålfiske
av *Maria Malmer Stenergard* (M)
till statsrådet *Sven-Erik Bucht* (S)

2017/18:726 Georgiens rätt till sitt territorium
av *Margareta Cederfelt* (M)
till utrikesminister *Margot Wallström* (S)

2017/18:725 Otillbörlig konkurrens vid försäljning av djurfoder
av *Margareta Cederfelt* (M)
till närings- och innovationsminister *Mikael Damberg* (S)

2017/18:734 Statlig finansiering av texter med olämpligt innehåll
av *Markus Wiechel* (SD)
till kultur- och demokratiminister *Alice Bah Kuhnke* (MP)

2017/18:735 Fortsatt missbruk av pass
av *Cecilia Widegren* (M)
till justitie- och inrikesminister *Morgan Johansson* (S)

2017/18:737 Arbetskraftsinvandring och entreprenörskap
av *Jessika Roswall* (M)
till statsrådet *Heléne Fritzon* (S)

2017/18:743 Situationen i Turkiet för oliktankande och minoriteter

av *Margareta Cederfelt* (M)
till utrikesminister Margot Wallström (S)

2017/18:739 Tillgänglighet i det digitala samhället

av *Lars-Arne Staxäng* (M)
till statsrådet Peter Eriksson (MP)

2017/18:744 Utvisade arbetskraftsinvandrare

av *Mats Persson* (L)
till statsrådet Heléne Fritzon (S)

2017/18:745 Samling för daglig rörelse

av *Betty Malmberg* (M)
till socialminister Annika Strandhäll (S)

2017/18:746 Fler timmar i idrott och hälsa

av *Betty Malmberg* (M)
till utbildningsminister Gustav Fridolin (MP)

Prot. 2017/18:73

15 februari

§ 14 Kammaren åtskildes kl. 16.11.

Sammanträdet leddes

av talmannen från dess början till ajourneringen kl. 13.56,
av förste vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 15.58 och
av talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

JOHAN WELANDER

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

§ 1 Justering av protokoll	1
§ 2 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
§ 3 Ärenden för hänvisning till utskott	2
§ 4 Nya regler i arbetslöshetsförsäkringen om bland annat förtroendeuppdrag och pension	2
Arbetsmarknadsutskottets betänkande 2017/18:AU5	2
Anf. 1 PATRIK BJÖRCK (S)	2
Anf. 2 JAN ERICSON (M)	4
Anf. 3 PATRIK BJÖRCK (S) replik	5
Anf. 4 JAN ERICSON (M) replik	5
Anf. 5 PATRIK BJÖRCK (S) replik	5
(Beslut fattades under § 9.)	5
§ 5 Försvarspolitik	6
Försvarsutskottets betänkande 2017/18:FöU3	6
Anf. 6 HANS WALLMARK (M)	6
Anf. 7 ROGER RICHTOFF (SD)	8
Anf. 8 HANS WALLMARK (M) replik	10
Anf. 9 ROGER RICHTOFF (SD) replik	11
Anf. 10 HANS WALLMARK (M) replik	11
Anf. 11 ROGER RICHTOFF (SD) replik	12
Anf. 12 DANIEL BÄCKSTRÖM (C)	12
Anf. 13 LOTTA JOHNSSON FORNARVE (V)	15
Anf. 14 MIKAEL OSCARSSON (KD)	16
Anf. 15 LOTTA JOHNSSON FORNARVE (V) replik	18
Anf. 16 MIKAEL OSCARSSON (KD) replik	18
Anf. 17 LOTTA JOHNSSON FORNARVE (V) replik	19
Anf. 18 MIKAEL OSCARSSON (KD) replik	19
Anf. 19 ALLAN WIDMAN (L)	20
Anf. 20 ÅSA LINDESTAM (S)	21
Anf. 21 HANS WALLMARK (M) replik	23
Anf. 22 ÅSA LINDESTAM (S) replik	23
Anf. 23 HANS WALLMARK (M) replik	24
Anf. 24 ÅSA LINDESTAM (S) replik	24
Anf. 25 ANDERS SCHRÖDER (MP)	25
Anf. 26 ALLAN WIDMAN (L) replik	26
Anf. 27 ANDERS SCHRÖDER (MP) replik	26
Anf. 28 ALLAN WIDMAN (L) replik	26
Anf. 29 ANDERS SCHRÖDER (MP) replik	27
Anf. 30 ROGER RICHTOFF (SD) replik	27
Anf. 31 ANDERS SCHRÖDER (MP) replik	27
Anf. 32 ROGER RICHTOFF (SD) replik	27
Anf. 33 ANDERS SCHRÖDER (MP) replik	28
Anf. 34 MIKAEL JANSSON (SD)	28
(Beslut fattades under § 9.)	30
Ajournering	30
Återupptaget sammanträde	30
§ 6 Statsministerns frågestund	30

<i>Hot och våld i skolan</i>	30	Prot. 2017/18:73
Anf. 35 TOBIAS BILLSTRÖM (M).....	30	15 februari
Anf. 36 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	31	-----
Anf. 37 TOBIAS BILLSTRÖM (M).....	31	
Anf. 38 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	31	
<i>Statsministerns förtroende för finansministern</i>	32	
Anf. 39 MATTIAS KARLSSON (SD)	32	
Anf. 40 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	32	
Anf. 41 MATTIAS KARLSSON (SD)	33	
Anf. 42 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	33	
<i>Regionala skillnader i vården</i>	33	
Anf. 43 ANNIE LÖÖF (C).....	33	
Anf. 44 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	34	
Anf. 45 ANNIE LÖÖF (C).....	34	
Anf. 46 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	35	
<i>Fördömande av Turkiets angrepp på Afrin</i>	35	
Anf. 47 JONAS SJÖSTEDT (V).....	35	
Anf. 48 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	36	
Anf. 49 JONAS SJÖSTEDT (V).....	36	
Anf. 50 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	36	
<i>Förbud mot mobiltelefoner i klassrummet</i>	37	
Anf. 51 JAN BJÖRKLUND (L).....	37	
Anf. 52 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	37	
Anf. 53 JAN BJÖRKLUND (L).....	38	
Anf. 54 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	38	
<i>Socialdemokraternas vallöften om vården</i>	39	
Anf. 55 JAKOB FORSSMED (KD).....	39	
Anf. 56 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	39	
Anf. 57 JAKOB FORSSMED (KD).....	40	
Anf. 58 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	40	
<i>Offentlig granskning av Nya Karolinska</i>	40	
Anf. 59 TERES LINDBERG (S).....	40	
Anf. 60 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	41	
<i>Nyanländas etablering på arbetsmarknaden</i>	41	
Anf. 61 MARIA FERM (MP)	41	
Anf. 62 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	41	
<i>Ersättning till skogsägare som påverkas av myndighetsbeslut</i>	42	
Anf. 63 MARIA MALMER STENERGÅRD (M).....	42	
Anf. 64 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	42	
<i>Utrikesministerns uttalande om Natos försvarsgaranti</i>	42	
Anf. 65 MARIA WEIMER (L)	42	
Anf. 66 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	43	
<i>Väntetiderna för cancersjuka patienter</i>	43	
Anf. 67 CHRISTINA ÖSTBERG (SD).....	43	
Anf. 68 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	43	
<i>Statsministerns kännedom om säkerhetsshotet på</i>		
<i>Transportstyrelsen</i>	44	
Anf. 69 JAN ERICSON (M)	44	
Anf. 70 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	44	
<i>Elevers valmöjligheter</i>	44	

Anf. 71 LENA HALLENGREN (S)	44
Anf. 72 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	45
<i>Svenskt bistånd till våldsbejakande organisationer</i>	45
Anf. 73 MAGNUS OSCARSSON (KD).....	45
Anf. 74 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	45
<i>Vinstbegränsning och kvaliteten i skolan</i>	46
Anf. 75 ERIK BENG TZBOE (M)	46
Anf. 76 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	46
<i>Krav på skriftligt avtal vid telefonförsäljning av lotter</i>	46
Anf. 77 ROBERT HANNAH (L).....	46
Anf. 78 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	47
<i>Åtgärder mot oseriösa telefonförsäljare</i>	47
Anf. 79 SERKAN KÖSE (S)	47
Anf. 80 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	47
<i>Utökad undervisningstid</i>	48
Anf. 81 IDA DROUGGE (M).....	48
Anf. 82 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	48
§ 7 2017 års redogörelse för tillämpningen av lagen om särskild utlänningskontroll	48
Justitieutskottets betänkande 2017/18:JuU11.....	48
Anf. 83 ADAM MARTTINEN (SD)	48
Anf. 84 LINDA SNECKER (V)	50
Anf. 85 HELENE PETERSSON i Stockaryd (S).....	51
Anf. 86 ADAM MARTTINEN (SD) replik.....	52
Anf. 87 HELENE PETERSSON i Stockaryd (S) replik	53
Anf. 88 ADAM MARTTINEN (SD) replik.....	53
Anf. 89 HELENE PETERSSON i Stockaryd (S) replik	53
Anf. 90 ANTI AVSAN (M)	53
Anf. 91 ADAM MARTTINEN (SD) replik.....	55
Anf. 92 ANTI AVSAN (M) replik.....	55
Anf. 93 ADAM MARTTINEN (SD) replik.....	56
Anf. 94 ANTI AVSAN (M) replik.....	56
Anf. 95 MATS PERTOFT (MP).....	57
Anf. 96 KENT EKEROTH (SD).....	57
Anf. 97 ANTI AVSAN (M) replik.....	59
Anf. 98 KENT EKEROTH (SD) replik	60
Anf. 99 ANTI AVSAN (M) replik.....	60
Anf. 100 KENT EKEROTH (SD) replik	61
(Beslut fattades under § 9.)	61
§ 8 Genomförande av oskuldspresumtionsdirektivet	61
Justitieutskottets betänkande 2017/18:JuU12.....	61
Anf. 101 PATRICK RESLOW (-)	61
(forts. § 10).....	62
Ajournering	62
Återupptaget sammanträde	62
§ 9 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde	63
AU5 Nya regler i arbetslöshetsförsäkringen om bland annat förtroendeuppdrag och pension	63
FöU3 Försvarspolitik	63

JuU11 2017 års redogörelse för tillämpningen av lagen om särskild utlänningskontroll	65
§ 10 (forts. från § 8) Genomförande av oskuldspresumtionsdirektivet (forts. JuU12).....	66
Anf. 102 SUSANNE EBERSTEIN (S)	66
(Beslut skulle fattas den 28 februari.).....	66
§ 11 Bordläggning	66
§ 12 Anmälan om frågor för skriftliga svar	67
§ 13 Anmälan om skriftliga svar på frågor	67
§ 14 Kammaren åtskildes kl. 16.11	69

Prot. 2017/18:73
15 februari
